

UCHWAŁA NR XXXIX/278/22
RADY GMINY LUBARTÓW

z dnia 25 listopada 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079 i 1561) w związku z art. 3 pkt 3 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 r., poz. 1057 oraz z 2022 r. poz. 1079 i 1846), Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Tracą moc uchwały:

- 1) uchwała Nr XII/84/15 Rady Gminy Lubartów z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2015-2020”;
- 2) uchwała Nr XIV/129/20 Rady Gminy Lubartów z dnia 12 maja 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2015-2020”.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy

Sławomir Sugier

Gmina Lubartów
ul. Lubelska 18A, 21-100 Lubartów
www.gmina-lubartow.pl

Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030

Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021-2030

Spis treści

Wykaz stosowanych skrótów	3
Wprowadzenie.....	4
Rozdział 1. Stan i wyzwania rozwoju Gminy Lubartów.....	7
Podrozdział 1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Lubartów	7
Podrozdział 1.2. Ocena sytuacji rozwojowej Gminy Lubartów dokonana przez mieszkańców – wyniki badań ankietowych.....	13
Rozdział 2. Analiza strategiczna	14
Rozdział 3. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, wraz z zakresem planowanych działań	17
Rozdział 4. Strategiczne kierunki rozwoju Gminy Lubartów	20
Podrozdział 4.1. Misja i wizja rozwoju Gminy Lubartów	20
Podrozdział 4.2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia	21
Rozdział 5. Model funkcjonalno – przestrzenny Gminy Lubartów	45
Rozdział 6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Gminy Lubartów	50
Rozdział 7. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	55
Rozdział 8. Ramy finansowania	60
Rozdział 9. Spójność Strategii z dokumentami wyższego rzędu	62
Bibliografia.....	69
Spis tabel i rysunków	70
Wykaz załączników	70

Wykaz stosowanych skrótów

BDL	Bank Danych Lokalnych
CS	Cel Strategiczny
CO	Cel Operacyjny
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
GBP	Gminna Biblioteka Publiczna
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KD	Kierunek Działań
KGW	Koło Gospodyń Wiejskich
KSRR 2030	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
LOM	Lubelski Obszar Metropolitarny
MOF	Miejski Obszar Funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego
MPZP	Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
COI	Centrum Obsługi Inwestora
OSI	Obszar Strategicznej Interwencji
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
REGON	Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
SOR	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
SRWL 2030	Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, przyjęta Uchwałą Nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 r.
SUiKZP	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, przyjęty
PZPWL 2015	Uchwałą nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r.
UE	Unia Europejska

Wprowadzenie

Strategia rozwoju to plan działania wyznaczający cele i kierunki rozwoju gminy w założonej perspektywie czasowej. Stanowi dokument o średnim horyzoncie czasowym a zawarte w nim ustalenia wyznaczają działania władz gminy, partnerów i wszystkich zaangażowanych interesariuszy. Obecnie prace nad strategią rozwoju na poziomie gminy wyznaczone są przez ramy prawne, w postaci:

- ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2021r., poz. 1507),
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372, 1834).

Przesłanką uzasadniającą potrzebę przygotowania Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021–2030 (dalej: Strategia) jest m.in. art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Przytoczony przepis wskazuje, iż polityka rozwoju prowadzona jest na podstawie strategii rozwoju. W myśl zapisów ustawy, za strategię rozwoju na poziomie gminy traktuje się dokument zgodny z art. 10e ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Zgodnie z treścią art. 10e ustawy o samorządzie gminnym Strategia zawiera wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, a jej struktura zawiera w szczególności:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych wraz z oczekiwanymi rezultatami planowanych działań i wskaźnikami ich osiągnięcia;
- model funkcjonalno-przestrzenny gminy;
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy;
- obszary strategicznej interwencji określone we właściwej strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań;
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania ewentualnych dokumentów wykonawczych;
- finansowe i źródła finansowania.

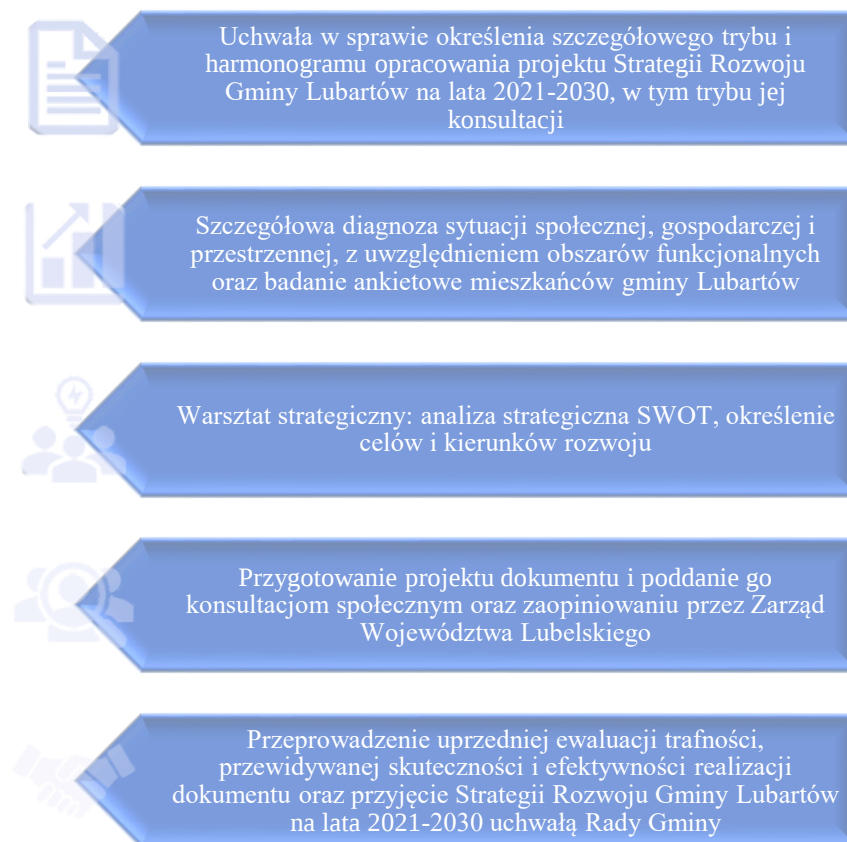
Integralną częścią Strategii są załączniki:

- Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Lubartów;
- Wyniki badania ankietowego skierowanego do mieszkańców Gminy Lubartów.

Strategia zapewnia spójność wskazanych celów i kierunków rozwoju gminy Lubartów z katalogiem dokumentów strategicznych na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym. Ma uniwersalne znaczenie w kontekście wkraczania w nową perspektywę finansową Unii Europejskiej na lata 2021–2027 i stanowić będzie zasadniczy dokument umożliwiający skorzystanie z instrumentów finansowych wspierających rozwój lokalny i regionalny.

Kluczowe etapy prac nad Strategią można zobrazować następującym schematem:

Rysunek 1 Ramowy schemat prac nad Strategią Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 - 2030

W pracę nad projektem strategii, w tym diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych zostali zaangażowani pracownicy Urzędu Gminy w Lubartowie oraz liderzy obszarów społecznego i gospodarczego gminy. Zespół angażował się w pracę warsztatową związaną z przygotowaniem Dokumentu. Dodatkowo przeprowadzone zostało badanie ankietowe celem zwiększenia uczestnictwa mieszkańców w przygotowaniu Strategii. Wnioski z badania wykorzystane zostały w analizie strategicznej, formułowanych kierunkach rozwoju gminy Lubartów.

Konsultacje społeczne, zgodnie z ustawą dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 1057) obejmowały sąsiednie gminy i ich związki, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych, mieszkańców gminy Lubartów oraz właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Konsultacje społeczne prowadzone były w okresie od dnia 26.04.2022r. do dnia 01.06.2022r. w formie: pisemnej za pomocą formularza opublikowanego na stronie internetowej gminy <http://www.gmina-lubartow.pl/> wraz z projektem strategii oraz udostępnianego w formie papierowej w siedzibie Urzędu Gminy w Lubartowie, bezpośrednich spotkań konsultacyjnych dla partnerów społeczno – gospodarczych i mieszkańców. Sąsiednie gminy i ich związki oraz właściwy dyrektor regionalny zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie otrzymali pisemną informację o trwających konsultacjach wraz z projektem dokumentu i możliwością przesyłania opinii. Projekt Strategii udostępniany był na stronie internetowej Urzędu Gminy w Lubartowie oraz

w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu <https://uglubartow.bip.lubelskie.pl> a także w Urzędzie Gminy w Lubartowie. Konsultacjom społecznym towarzyszyła akcja promocyjna dotycząca projektu Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030 prowadzona na stronie internetowej gminy oraz tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy w Lubartowie. W toku prowadzonych konsultacji społecznych nie wpłynęły opinie czy uwagi do przedstawionego projektu Strategii. Wyniki konsultacji zostały opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Lubartów oraz na stronie internetowej gminy.

Zgodnie z art. 10f ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) projekt Strategii Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030 został skierowany do Zarządu Województwa Lubelskiego celem zaopiniowania w zakresie sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa. W odpowiedzi otrzymano Uchwałę Nr CCCLXI/6252/2022 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 4 maja 2022r. w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej projektu Strategii Rozwoju Gminy Lubartów, w której to Zarząd pozytywnie zaopiniował przedłożony mu projekt Strategii.

Na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2022r. poz.1029 z późn.zm.) uzyskano pozytywną opinię Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie w zakresie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030. Zgodnie z art. 10a ust. 2 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przeprowadzono uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030.

Rozdział 1. Stan i wyzwania rozwoju Gminy Lubartów

Podrozdział 1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Lubartów

Sfera przestrzenna

- Gmina Lubartów jest gminą wiejską, położoną w województwie lubelskim, w powiecie lubartowskim, w odległości około 20 km od Lublina.
- Powierzchnia gminy wynosi 158,94 km².
- Gmina Lubartów otacza swym obszarem miasto Lubartów, co wpływa na silne powiązania funkcjonalne, przestrzenne i ekonomiczne.
- Gmina Lubartów sąsiaduje z gminami Kamionka, Firlej, Ostrówek, Niedźwiada, Serniki, Spiczyn oraz Niemce.
- Na terenie gminy zlokalizowane są 24 miejscowości wiejskie: Annobór, Annobór-Kolonia, Brzeziny, Baranówka, Chlewiska, Lisów, Łucka, Łucka-Kolonia, Majdan Kozłowiecki, Mieczysławka, Nowodwór, Nowodwór-Piaski, Rokitno, Skrobów, Skrobów-Kolonia, Szczekarków, Trójnia, Trzciniec, Wandzin, Wincentów, Wola Lisowska, Wola Mieczysławska, Wólka Rokicka, Wólka Rokicka-Kolonia, które zorganizowane są administracyjnie w 23 sołectwa.
- Geograficznie gmina Lubartów znajduje się we wschodniej części Wysoczyzny Lubartowskiej, która wchodzi w skład Niziny Południowopodlaskiej.
- Przez obszar gminy Lubartów przepływa rzeka Wieprz, która na tym odcinku charakteryzuje się meandrującym korytem.
- Zróżnicowany krajobraz gminy pozwala na wyodrębnienie trzech dominujących charakterystyk obszaru: we wschodniej części dominuje krajobraz doliny Wieprza z rozwiniętą roślinnością łągową, w zachodniej i środkowej części występuje bezleśna równina, natomiast w południowej części występuje kompleks Lasów Kozłowieckich (z wyznaczonym Kozłowieckim Parkiem Krajobrazowym i rezerwatem „Kozie Góry”), który faktycznie zajmuje około 1/3 powierzchni gminy.
- Walory przyrodniczo – kulturowe gminy umożliwiają rozwój turystyki kwalifikowanej.
- Na terenie gminy występuje zagrożenie powodziowe i konieczność wyznaczania obszarów zalewowych wzdłuż rzeki Wieprz.
- Powiat Lubartowski narażony jest na występowanie suszy hydrologicznej, która poza negatywnym wpływem na ekosystem zagraża produkcji rolnej.
- Gmina Lubartów charakteryzuje się dogodnymi warunkami rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności wykorzystujących promieniowanie słoneczne.
- Obszar Gminy Lubartów pod względem przyrodniczo-rolniczym należy do regionu Małego Mazowsza. Dominują gleby utworzone z piasków i glin oraz gleby semihydrogeniczne i hydrogeniczne zalegających dolinę Wieprza. Fakt ten powoduje, iż piasek i glina stanowią podstawowe złoża naturalne gminy, z możliwością ich eksploatacji.
- Gmina Lubartów charakteryzuje się bardzo dobrą dostępnością komunikacyjną. Obecnie budowana jest trasa drogi ekspresowej S19, stanowiącej element trasy Via Carpatia biegnącej

wzdłuż granicy UE, docelowo łączącej województwa: podkarpackie, lubelskie, podlaskie i mazowieckie.

- Sieć dróg gminnych stanowi 41 dróg o łącznej długości 87,524 km, w tym drogi o nawierzchni bitumicznej - 48,668 km, z kostki – 0,386 km, twardej nieulepszonej – 6,717 km i gruntowej – 31,753 km. Przebudowy i modernizacji wymagają drogi gminne, szczególnie odcinki dojazdowe do DK S19.
- Przez gminę przebiega linia kolejowa nr 30 z Lublina do Łukowa, która stanowi potencjał do rozwoju komunikacji w ramach MOF i poprawy relacji na linii miasto-wieś. Obecnie linia kolejowa jest w trakcie modernizacji.
- Gmina Lubartów ma dobrze zorganizowany system zbiórki, transportu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, który wspiera udostępniony mieszkańcom Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Nowodworze. W 2020 r. na terenie gminy Lubartów zebrano ok. 2330 ton odpadów komunalnych ogółem, w tym ponad 1960 ton z gospodarstw domowych. Masa wytworzonych odpadów komunalnych w roku 2020 w stosunku do 2017 r. wzrosła o 536,18 kg.
- Na terenie gminy funkcjonuje, jedno z największych w regionie lubelskim, składowisko odpadów komunalnych w Rokitnie, administrowane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie.
- W ostatnich latach na terenie gminy Lubartów uległa rozbudowie infrastruktura sanitarno-techniczna, zatem wzrósł odsetek osób korzystających z tej infrastruktury: udział osób korzystających z wodociągu w 2020r. wynosił 96,7% ogółu ludności, z kanalizacji – 68%, z sieci gazowej – 26,6%.
- Wszystkie miejscowości na terenie gminy Lubartów są zwodociągowane, a obsługują je przede wszystkim cztery ujęcia wody: Chlewiska, Rokitno, Skrobów, Wandzin.
- Gmina położona jest w strefie ochrony wód podziemnych: GZWP Nr 406 „Niecka Lubelska” oraz GZWP nr 407 „Niecka Chełm – Zamość”, ważnych w skali regionu.
- Od 2014 r. systematycznie rośnie liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacji sanitarnej – wzrost w 2020 r. wyniósł 13,70% w porównaniu do roku bazowego 2014. Na terenie gminy funkcjonują dwie biologiczne oczyszczalnie ścieków, których uzupełnienie stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków. Brak kanalizacji sanitarnej najbardziej dotkliwy jest w zachodnio- północnej części gminy (wstrzymując również wykorzystywanie terenów pod inwestycje). Rozbudowy i modernizacji wymaga również oczyszczalnia ścieków.
- Liczba mieszkań na terenie gminy Lubartów systematycznie rośnie – na przestrzeni lat 2017 – 2020 przybyło 150 mieszkań, w tym wzrosła również wartość wskaźnika liczby mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców – w ostatnim analizowanym roku wyniosła 303,2 wobec 298,0 w 2017 r. Atrakcyjność osiedleńcza gminy wynika z bezpośredniego sąsiedztwa z miastem Lubartów, a także z bliskiej odległości i dobrej dostępności komunikacyjnej miasta Lublin. W zakresie mieszkaniowym wskazano również na konieczność rozwoju mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego.
- Gmina ze względu na warunki geograficzne, m.in. niską bonitacyjność gleb na przeważającym obszarze, płaskim ukształtowaniem terenu oraz bliskość miast Lubartowa i Lublina ma dobre warunki do rozwoju osadnictwa. Istnieje ryzyko rozpraszania zabudowy.
- W zakresie funkcjonalno-przestrzennym gmina Lubartów, zgodnie z przyjętą SRWL 2030 zlokalizowana jest na obszarze MOF - Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego. Gmina Lubartów nie znajduje się na liście obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją wyznaczonych w KSRR 2030.
- Gmina jest silnie powiązana z miastem Lubartów. Miejscowości oddalone od miasta mają trudności w dostępie do usług publicznych oraz komercyjnych.
- Na terenie gminy występują obszary i obiekty wymagające odnowy i dostosowania do wymagań użytkowych lokalnej społeczności.

Wyzwania obszaru:

- wykorzystanie potencjału lokalizacji, dostępności komunikacyjnej oraz zasobów środowiska przyrodniczego do rozwoju gospodarczego, w tym turystyki
 - utrzymanie wysokiej dynamiki rozwoju infrastruktury komunalnej i jakości świadczonych usług
 - zabezpieczenie środowiska naturalnego przed zmianami antropogenicznymi oraz podejmowanie działań ograniczających lub eliminujących uciążliwości
 - wzmocnienie funkcji osiedleńczej i troska o ład przestrzenny
-

Sfera społeczna

- Liczba ludności w gminie Lubartów wyniosła 11.868 osób, od roku 2015 sukcesywnie wzrastała średnio o 119 osób/rok. Na przestrzeni lat 2014-2020 liczba mieszkańców gminy wzrosła o 5,62%.
- Gęstość zaludnienia w latach 2014–2015 utrzymywała się na stałym poziomie 71os/km² następnie wzrastała w latach 2016-2019 do poziomu 74os/km², ostatecznie przyjmując w 2020 r. wartość 75os/km².
- Przyrost naturalny na 1 000 ludności w latach 2014-2020 przyjmował głównie wartości ujemne (za wyjątkiem roku 2016 i 2019), w roku 2020 wynosił -2,03.
- W latach 2014–2020 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w gminie Lubartów zmniejszył się o 2% i w 2020r. wynosił 19,5%. Spadek ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w latach 2018 i 2019 gdzie liczba ludności wynosiła odpowiednio 62,9% i 62,8%. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym systematycznie wzrastała i w 2020 r. ostatecznie wyniosła 17,5% liczby ludności.
- Saldo migracji wewnętrznych w gminie Lubartów w latach 2014-2020 kształtowało się na poziomie dodatnim, co świadczy o pozytywnym trendzie napływu ludności. W roku 2020 wyniosło +96.
- Gmina Lubartów była organem prowadzącym dla siedmiu szkół podstawowych. Na terenie gminy funkcjonuje jedna szkoła prowadzona przez Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wandzin i Majdan Kozłowiecki – tj. Szkoła Podstawowa w Wandzinie. Dostępność do usług edukacji jest dobra, ale mała liczba uczniów w poszczególnych placówkach oświatowych wpływać będzie na wzrost wydatków na oświatę.
- W roku szkolnym 2019/2020 do szkół podstawowych uczęszczało 778 uczniów, a wychowaniem przedszkolnym objętych zostało 295 dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Wartość współczynnika skolaryzacji brutto w gminie Lubartów w latach 2014–2019 kształtowała się na zmiennym poziomie. W 2019 r. w kategorii szkół podstawowych wyniosła 64,57 (o 1,49 mniej niż w 2014r.). Baza oświatowa wymaga poprawy w zakresie tworzenia na terenie szkoły miejsc odpoczynku, sportu i rekreacji w postaci: plac zabaw, boisk, ogródków przyszkolnych.
- Opieka przedszkolna w gminie organizowana jest w formie oddziałów przedszkolnych utworzonych przy szkołach podstawowych oraz przedszkola działające w Skrobowie. Na obszarze gminy działa również Niepubliczne Przedszkole Integracyjne Małego Karola prowadzone przez Parafię Wniebowstąpienia Pańskiego.

- Opiekę zdrowotną na terenie gminy zapewnia przede wszystkim Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, prowadzony pod nadzorem powiatu lubartowskiego. W 2020 r. w gminie Lubartów udzielono niemal 26 tys. porad lekarskich w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej a ich liczba zmalała o ponad 1,9% w stosunku do 2014 r.
- Zmieniająca się struktura demograficzna mieszkańców powodować będzie wzrost oczekiwań mieszkańców w zakresie nowych usług zdrowotnych i opiekuńczych.
- Gminna Biblioteka Publiczna w Lubartowie w 2020 roku prowadziła 5 filii bibliotecznych oraz 8 punktów bibliotecznych. W 2020 roku odnotowano 2112 czytelników.
- W gminie Lubartów od 2014 r. liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców uległa zmniejszeniu i w 2020 r. wyniosła 485 osób (3,26% wszystkich mieszkańców gminy) – o 51,45% mniej niż w 2014 r. Występuje zapotrzebowanie na usługi skierowane do rodzin, w szczególności w obszarze profilaktyki i walki z uzależnieniami.
- Główne powody udzielania pomocy i wsparcia w 2020 r. to: ubóstwo (32,34%) i bezrobocie (32,34%), a następnie długotrwała lub ciężka choroba – 22,85%, potrzeba ochrony macierzyństwa – 18,69%, niepełnosprawność – 16,32%, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 10,09%. W związku z wysokim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę i/lub niepełnosprawność zdiagnozowano potrzeby świadczenia opieki wytchnieniowej i rozwijania form wsparcia dla osób niesamodzielnych.
- Liczba świadczeń opiekuńczych ogółem w 2020 r. zmalała w porównaniu do roku 2016 o 1,4%. Największą grupę zasiłków stanowiły zasiłki pielęgnacyjne oraz zasiłki na niepełnosprawne dziecko. Duży spadek wypłacanych świadczeń obejmuje pomoc dla osób po 75 roku życia – o 81% mniej niż w roku 2016.
- Za bezpieczeństwo w gminie Lubartów odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie. Na terenie gminy działa 8 jednostek OSP, w tym dwie jednostki, tj. OSP Brzeziny i OSP Wólka Rokicka funkcjonują w strukturach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.
- Poziom bezpieczeństwa na terenie gminy Lubartów jest na zadowalającym poziomie. Podkreślenia wymaga utrzymujący się wysoki poziom kolizji drogowych wskazujący na potrzebę kontynuowania działań wzmacnianych bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego (np. przez budowę chodników, bezpiecznych przejść dla pieszych, modernizację oświetlenia ulicznego).
- Mieszkańcy gminy wykazują się aktywnością społeczną i zaangażowaniem w sprawy publiczne, o czym świadczy uczestnictwo w organizacjach społecznych, spotkaniach w zebraniach wiejskich dotyczących m.in. podziału środków z funduszu sołeckiego, aktywność w grupach nieformalnych.
- Zgodnie z danymi Rejestru stowarzyszeń i innych organizacji społecznych Krajowego Rejestru Sądowego na terenie gminy Lubartów zarejestrowanych jest 21 stowarzyszeń. W ewidencji stowarzyszeń zwykłych prowadzonym przez Starostę Lubartowskiego wpisanych jest 13 działających klubów sportowych. Dodatkowo na terenie gminy działa 8 KGW. Mimo obecności wielu organizacji formalnych, ich potencjał nie jest w pełni wykorzystywany – organizacje nie rozwijają się, nie korzystają z zewnętrznych źródeł finansowania, charakteryzują się niskim poziomem rozwoju instytucjonalnego.
- Na terenie Gminy Lubartów działa Rada Seniorów, Stowarzyszenie „Razem dla Gminy Lubartów” oraz 7 Klubów Seniora, skupiających osoby starsze.
- Miejscem spotkań, odpoczynku i rekreacji mieszkańców są przede wszystkim świetlice wiejskie, budynki straży OSP, budynki GBP, place zabaw, obiekty sportowe, udostępniane obiekty w placówkach oświatowych.
- Działalność kulturalną na terenie gminy Lubartów prowadzi samorządowa instytucja kultury – GBP w Lubartowie. Biblioteka organizuje usługi kulturalne dla mieszkańców i prowadzi

działalność na rzecz integracji społeczno – kulturalnej. Na terenie gminy istnieje wysokie zapotrzebowanie na organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży.

- Potencjał kulturowy stanowią zlokalizowane na terenie gminy Lubartów obiekty, które ze względu na swoją wartość historyczną, wpisane zostały do rejestru i ewidencji zabytków. Obiekty zabytkowe wymagają remontu.
- Na terenie gminy, głównie przy obiektach szkolnych zlokalizowane są obiekty sportowe, przede wszystkim: boiska (w tym boiska typu „ORLIK”), place zabaw, siłownie zewnętrzne.

Wyzwania obszaru:

- **wzmocnienie funkcji osiedleńczych wpływających pozytywnie na tendencje demograficzne gminy**
 - **wzmacnianie ponadlokalnych funkcji kultury na rzecz obsługi turystyki, adaptacja obiektów i siedlisk na miejsca rzemiosł, animacji folkloru, kultury**
 - **modernizacja i rozbudowa obiektów usług publicznych oraz urządzeń sportowo – rekreacyjnych**
 - **dostosowanie jakości usług publicznych i oferty czasu wolnego do potrzeb różnych grup mieszkańców**
 - **adaptacja obiektów i przestrzeni publicznej na potrzeby działalności społecznej, kulturalnej, rekreacyjnej mieszkańców**
-

Strefa gospodarcza

- Głównym ośrodkiem usługowym i gospodarczym a także siedzibą władz samorządowych jest miasto Lubartów nie będące administracyjnie częścią gminy wiejskiej Lubartów. Inne ośrodki pełniące funkcję wspomagającą, zlokalizowane na terenie gminy to: Nowodwór Piaski, Nowodwór, Szczekarków.
- Gmina Lubartów ma charakter rolniczy. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 8 967 ha. Szacowana liczba gospodarstw rolnych wynosi około 2 500.
- Gospodarstwa o powierzchni 2-5 ha łącznie stanowiły 46% powierzchni wszystkich gospodarstw. Dominujące uprawy to zboża i ziemniaki.
- Warunki przyrodnicze i lokalizacja gminy blisko miast Lubartowa i Lublina umożliwiają specjalizację rolnictwa na rolnictwo ekologiczne, szkółkarstwo, tworzenia ferm hodowlanych, rozwijania nisz produkcyjnych.
- Na terenie gminy w Lasach Kozłowieckich występują stawy hodowlane stanowiące potencjał do rozwoju gospodarki rybackiej.
- W latach 2014–2020 liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wzrosła z poziomu 719 do 945, co oznacza niemal 31% tempo wzrostu. W strukturze własności dominowały przedsiębiorstwa z sektora prywatnego. W 2020 r. stanowiły ponad 98% ogółu przedsiębiorstw.
- Analiza zmian w liczbie podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON pokazuje, że liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych z rejestru.

- Dominującą grupą przedsiębiorstw w latach 2014–2020 były mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników (w 2020 r. stanowiły 97,5% wszystkich przedsiębiorstw).
- Na 1000 mieszkańców gminy pracuje 94 osób (45,7% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 54,3% mężczyźni). Bezrobocie rejestrowane w gminie Lubartów wynosiło w 2020 roku 10,0% (11,1% wśród kobiet i 9,1% wśród mężczyzn).
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Lubartów w roku 2020 r. wynosiło 4 369,45 PLN, co odpowiada 79,10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.
- Rozwojowi przedsiębiorczości na terenie gminy Lubartów sprzyjają działania samorządu lokalnego, w postaci: stosowania zachęt inwestycyjnych w formie ulg podatkowych, rozwijania infrastruktury technicznej, tworzenia stref inwestycyjnych, funkcjonowania COI.
- W ramach obowiązujących dokumentów planistycznych przewidziano tereny inwestycyjne, stanowiące obecnie ofertę inwestycyjną gminy i podstawę promocji gospodarczej. Racjonalne wykorzystanie terenów hamuje ich stan własnościowy oraz duże rozdrobnienie działek.
- Budowa S19 i przynależnych do niej obiektów inżynierskich umożliwia wykorzystywanie bezpośrednio sąsiadujących z nimi terenów do rozwoju gospodarczego oraz rozwoju usług wspierających ruch tranzytowy.
- Struktura wydatków budżetu gminy Lubartów, w latach 2014 -2020 wskazuje na dynamiczny wzrost wydatków majątkowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (wzrost o 174,72% wydatków majątkowych w roku 2020 w stosunku do 2014 roku). W perspektywie rosnących wydatków bieżących kluczowa jest troska o zwiększanie dochodów budżetu, szczególnie dochodów własnych z tytułu podatków lokalnych.
- Przez teren gminy przebiega światłowód, dostępny w miejscowościach: Chlewiska, Skrobów, Skrobów – Kolonia, Nowodwór, Nowodwór – Piaski. Obecność sieci Internetowej umożliwia rozwój e-usług wspierających innowacyjności i lokalną przedsiębiorczość.
- Gmina Lubartów posiada warunki przyrodnicze i krajobrazowe umożliwiające rozwój turystyki aktywnej, kwalifikowanej (w szczególności rowerowej, kajakowej) oraz rozwój zabudowy letniskowej, agroturystyki, usług towarzyszących turystyce i rekreacji a także koncentrowanie rozwoju profilowanego w poszczególnych miejscowościach.
- Gmina Lubartów jest członkiem Lokalnej Grupy Działania Doliną Wieprza i Szlakiem Leśnym, która wspiera rozwój przedsiębiorczości, w tym działalności okołorolniczej na terenach wiejskich.

Wyzwania obszaru:

- **marketing gospodarczy oraz rozwój usług i zachęt wspierających lokalną przedsiębiorczość**
 - **tworzenie warunków do rozwoju turystyki wykorzystującej potencjał przyrodniczy i lokalizacji gminy**
 - **wsparcie dalszej modernizacji gospodarstw i rozwoju działalności okołorolniczej**
-

Podrozdział 1.2. Ocena sytuacji rozwojowej Gminy Lubartów dokonana przez mieszkańców – wyniki badań ankietowych

Celem zaangażowania szerokiego grona interesariuszy Strategii przeprowadzone zostało otwarte badanie ankietowe, którego celem było dokonanie oceny aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej i perspektyw rozwoju gminy Lubartów. Badanie realizowane było techniką ankiety CAWI i miało charakter anonimowy. Formularz ankiety dostępny był elektronicznie, na stronie Gminy Lubartów, a samo badanie poprzedziła kampania informacyjna. W wyniku realizacji badania uzyskano łącznie 85 ankiet. Dane z pozyskane z ankiet zostały poddane analizie statystycznej i merytorycznej. Zgodnie z przeprowadzoną analizą ankiet w badaniu uczestniczyły przede wszystkim kobiety (75,3% osób biorących udział w badaniu); wśród osób biorących udział w badaniu dominowały osoby w wieku 25 – 44 lat (70,6%) oraz w wieku 45-54 lata (22,4%); ankietowani definiowali się przede wszystkim jako mieszkańcy (66,7%); w badaniu wzięło udział również 3,5% przedsiębiorców, 8,2% przedstawicieli samorządu terytorialnego oraz 1,2% reprezentantów organizacji pozarządowych. Szczegółową analizę wyników ankiet zawiera Załącznik nr 2: *Wyniki badania ankietowego skierowanego do mieszkańców Gminy Lubartów*. Niniejszy rozdział przedstawia tylko kluczowe wnioski:

- za **silne strony** obszaru gminy ankietowani uznali: walory przyrodnicze i krajobrazowe – 74%; stan środowiska naturalnego – 33%; dostępne obiekty sportowo – rekreacyjne – 32%; dobrą dostępność komunikacyjną -29%; wolne tereny inwestycyjne- 26%;
- **słabe strony** gminy w opinii mieszkańców to: zła dostępność komunikacyjna– 48%; niedostateczny dostęp do opieki zdrowotnej - 39%; problemy z zatrudnieniem – 37%; rolnictwo nie przynoszące zysków – 32%; niewykorzystany potencjał OZE – 30,6%;
- kluczowe **szanse rozwoju** gminy w ocenie ankietowanych to rozwój przedsiębiorczości i miejsc pracy - 61%; rozwój infrastruktury drogowej – komunikacyjnej – 42%; rozwój oferty kulturalnej, w tym oferty dla rodzin z dziećmi– 41%; rozwój energii ze źródeł odnawialnych – 38%; rozbudowa przestrzeni dla aktywnego wypoczynku – 33%;
- w opinii ankietowanych **zagrożenia i utrudnienia w rozwoju** to przede wszystkim: wzrost cen towarów i usług – 78%; długotrwałe utrzymywanie się pandemii COVID-19– 62%; niekorzystne warunki na rynku pracy – 45%; niszcząca infrastruktura drogowo-komunikacyjna– 40%; rosnąca ilość odpadów komunalnych – 37%;
- oczekiwanymi przez respondentów **efektami realizacji Strategii** będzie: poprawa jakości komunikacji – 49%; poprawa jakości dróg i chodników - 46%; przyciąganie inwestorów – 42%; poprawa jakości edukacji dzieci i młodzieży – 35%; przeciwdziałanie migracji ludzi młodych oraz rozwój małej i średniej przedsiębiorczości – po 34%;
- w opinii zdecydowanej większości ankietowanych (78,8%) w przyszłości gmina Lubartów powinna być atrakcyjna dla mieszkańców, w dalszej kolejności dla rodzin z dziećmi – 60% udzielonych odpowiedzi oraz dla młodych ludzi – 42% udzielonych odpowiedzi - wskazuje to na **potrzebę koncentracji działań rozwojowych na poprawie jakości życia mieszkańców oraz rozwijanie obszarów rekomendowanych przez interesariuszy Strategii, tj. przedsiębiorczość, rynek pracy i tereny inwestycyjne, zrównoważona mobilność i komunikacja, edukacja i opieka nad dziećmi.**

Rozdział 2. Analiza strategiczna

Specyficzne dla gminy Lubartów uwarunkowania poddano dodatkowej analizie strategicznej wykorzystując w tym celu metodę SWOT. Nazwa metody to akronim pierwszych liter wyrazów określających cztery kategorie strategicznych czynników, które brane są pod uwagę w trakcie dokonywania analizy. Kolejno:

- „S” – Strengths, czyli mocne strony,
- „W” – Weaknesses, słabe strony,
- „O” – Opportunities jako szanse,
- „T” – Threats – zagrożenia.

Metoda SWOT pozwala na skonfrontowanie ze sobą w przejrzysty sposób pozytywnych i negatywnych czynników wewnątrz gminy oraz na przeanalizowanie czynników zewnętrznych, które mogą w najbliższym czasie oddziaływać jej rozwój. Zaletami stosowania tej metody są:

- określenie mocnych punktów oraz wskazania jej słabych stron pod kątem zasobów,
- dokonanie diagnozy bliższego oraz dalszego otoczenia gminy,
- generowanie z otoczenia szans rozwoju, w szczególności wykorzystania lokalnych potencjałów oraz wskazanie zagrożeń hamujących rozwój gminy.

Poniższa analiza SWOT została sporządzona w oparciu o wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Lubartów, wyniki ankiety skierowanej do mieszkańców oraz konkluzje z warsztatów strategicznych organizowanych na okoliczność prac nad Strategią:

MOCNE STRONY

- położenie geograficzne gminy – w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Lubartów oraz w pobliżu Lublina (miasta metropolitalnego, stolicy województwa lubelskiego),
- walory przyrodniczo – krajobrazowe związane z funkcjonowaniem malowniczej doliny Wieprza oraz Lasów Kozłowieckich,
- niski wskaźnik urbanizacji, obszary mało przekształcone,
- wysoka atrakcyjność osiedleńcza,
- dobre wskaźniki demograficzne: stale rosnąca liczba mieszkańców gminy, dodatnie saldo migracji,
- bardzo wysoka aktywność społeczna mieszkańców,
- rozwinięty kapitał społeczny, w tym wysoka liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych i klubów,
- bogacenie się społeczeństwa, wysoki spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- dobra dostępność do opieki przedszkolnej i edukacji szkolnej,
- wysoka przedsiębiorczość mieszkańców, utrzymujący się wysoki poziom nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych,
- zasoby środowiska naturalnego umożliwiające wykorzystanie i rozwój odnawialnych źródeł energii,
- dostępne obiekty sportowo – rekreacyjne,
- wolne tereny inwestycyjne,
- rozwinięta infrastruktura komunalna (obejmująca usługi gospodarowania odpadami, dostarczania wody do celów bytowych i przemysłowych, odbioru i oczyszczania ścieków),
- zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych,
- bogate dziedzictwo kulturowo – historyczne,
- stabilna polityka przestrzenna prowadzona przez lokalny samorząd,
- plan zagospodarowania przestrzennego, obejmujący cały obszar gminy.
- zmodernizowane placówki oświatowe

SŁABE STRONY

- powoli postępujący proces starzenia się mieszkańców, stale rosnąca liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym,
- niedostateczny dostęp do opieki zdrowotnej, środowiskowej w kontekście zmian demograficznych,
- diagnozowane problemy społeczne w szczególności uzależnienia, niepełnosprawność,
- niewystarczająca infrastruktura sportowo-rekreacyjna, potrzeba rozwijania stref rekreacji, boisk przyszkolnych, plac zabaw,
- mały rynek pracy, problemy z zatrudnieniem w miejscu zamieszkania,
- trudności w zarządzaniu terenami inwestycyjnymi m.in. przez rozdrobnioną strukturę własności,
- rolnictwo nie przynoszące zysków,
- niewystarczająca oferta czasu wolnego dla mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży,
- niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rekreacyjna, baza noclegowa i gastronomiczna w miejscach atrakcyjnych turystycznie,
- niezadowalająca jakość infrastruktury drogowej i oświetlenia ulicznego, wpływające na bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego,
- niski poziom gazyfikacji gminy,
- niedostateczna samodzielność w działaniu i planowaniu rozwoju zarejestrowanych organizacji pozarządowych,
- niedostosowana do potrzeb oferta edukacyjna w szkołach,
- brak miejsc opieki dla dzieci do 3 lat,
- potrzeby inwestycyjne w zakresie remontów obiektów zabytkowych,
- występujące problemy związane ze wdrożeniem zasad dostępności w obiektach użyteczności publicznej i na terenach publicznych,
- wysokie koszty związane z utrzymaniem świadczenia bieżących usług publicznych w obecnym standardzie,
- niedostateczny zasób lokali komunalnych,
- niezadawalający stan sieci komunikacyjnej,
- brak komunikacji zbiorowej, komunikacja opierająca się na samochodach osobowych;

SZANSE

- bliskie sąsiedztwo miasta Lubartów i miasta Lublin,
- poprawa połączeń komunikacyjnych o znaczeniu strategicznym dzięki budowie drogi ekspresowej S19, będącej częścią trasy Via Carpatia,
- modernizacja linii kolejowej nr 30 Łuków – Lublin Pn.,
- skuteczność w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania działań rozwojowych,
- rozwijanie współpracy w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego miasta Lublin,
- potencjał rozwoju produktów turystycznych i oferty turystyki aktywnej,
- zmiany na rynku pracy – trend pracy on-line, zdalnie świadczonych usług i handlu,
- promowanie rozwiązań w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego i zielonej gospodarki,
- wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej gospodarki,
- zmniejszenie wydatków publicznych na energię przez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- rozwój sieci światłowodowej, rozwój e-usług.

ZAGROŻENIA

- negatywne skutki spowodowane pandemią COVID-19, hamujące rozwój gospodarczy,
- występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych wpływających na rolnictwo (ryzyko występowania suszy hydrologicznej, ryzyko powodzi) oraz utrzymanie publicznych przestrzeni rekreacyjnych i zieleni publicznej,
- konieczność dostosowania sposobu świadczenia usług społecznych do trendu demograficznego i wysokie obciążenie budżetu gminy,
- rosnący powoli udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze mieszkańców ogółem,
- wysoka inflacja,
- prognozowany spadek dochodów gminy z tytułu PIT i CIT,
- ryzyko globalnego kryzysu geopolitycznego i ekonomicznego,
- rosnące koszty przygotowania przedsięwzięć inwestycyjnych,
- sytuacja demograficzna w całym kraju – niski wskaźnik dzietności i postępujący proces starzenia się społeczeństwa,
- wysoka dynamika zmian w prawodawstwie krajowym.

Rozdział 3. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, wraz z zakresem planowanych działań

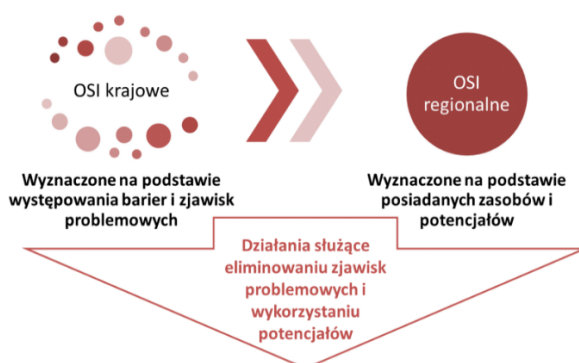
Zgodnie z KSRR 2030 istotą polityki regionalnej jest zapewnienie bardziej zrównoważonego rozwoju poszczególnych części kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Poszczególne regiony, obszary miejskie czy wiejskie o mniej korzystnych uwarunkowaniach rozwoju otrzymają wsparcie służące wyeliminowaniu barier rozwojowych i pobudzeniu trwałego wzrostu. Do obszarów strategicznej interwencji polityki regionalnej kraju zaliczono:

- obszary zagrożone trwałą marginalizacją,
- miasta średnie tracące funkcje społeczno – gospodarcze,
- Śląsk,
- wschodnią Polskę.

Uwzględniając obszary strategicznej interwencji o znaczeniu krajowym, wskazane w KSRR 2030, gmina Lubartów lokuje się w wymiarze terytorialnym w ramach obszaru położonego we wschodniej Polsce. Z perspektywy polityki rozwoju kraju obszar wschodniej Polski został wskazany jako teren o charakterze peryferyjnym, z występującym niedoborem infrastrukturalnym, jednym z najbiedniejszych regionów w Unii Europejskiej. Jako główną barierę rozwoju wskazano niską wydajność pracy, która jest pochodną przestarzałej struktury gospodarki (przede wszystkim dużego na tle kraju udziału zatrudnienia w rolnictwie). Perspektywę deficytów uzupełnia także niski poziom przedsiębiorczości i inwestycji prywatnych, innowacyjności, trudności na lokalnych rynkach pracy.

Ramy i uwarunkowania rozwoju regionu wyznacza strategia wojewódzka. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku została przyjęta Uchwałą Nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29.03.2021 r. Zgodnie z zapisami KSRR 2030, gmina Lubartów nie znajduje się na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją województwa lubelskiego. W SRWL 2030, poza odwołaniem do OSI krajowych, wyznaczono ramy regionalnych obszarów strategicznej interwencji adekwatne do diagnozy i specyfiki województwa.

Rysunek 2 OSI krajowe w wymiarze terytorialnym Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

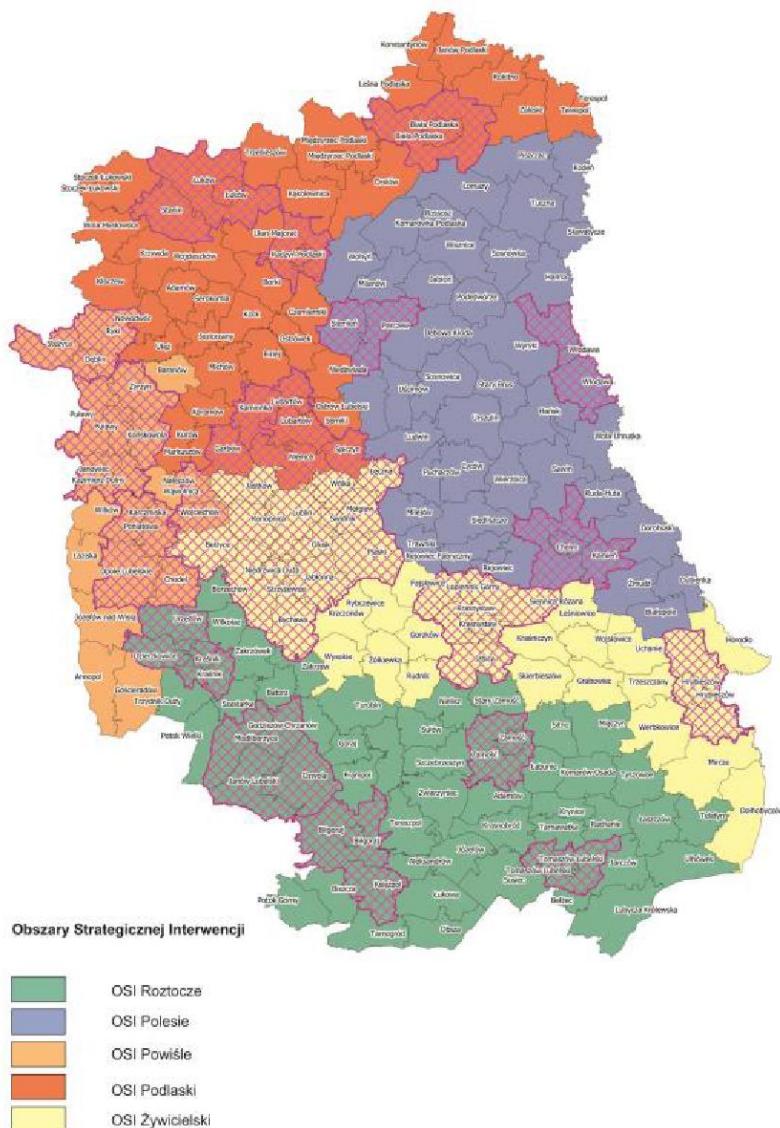

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2021

Zgodnie z przyjętą SRWL 2030 obszary strategicznej interwencji mające znaczenie regionalne obejmują:

1. obszary współpracy w strefach silnego oddziaływania miast (MOF),
2. strefy funkcjonalne, charakteryzujące się wspólnymi uwarunkowaniami i celami rozwojowymi, tzw. OSI subregionalne.

Rysunek 3 Regionalne OSI wyznaczone w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030

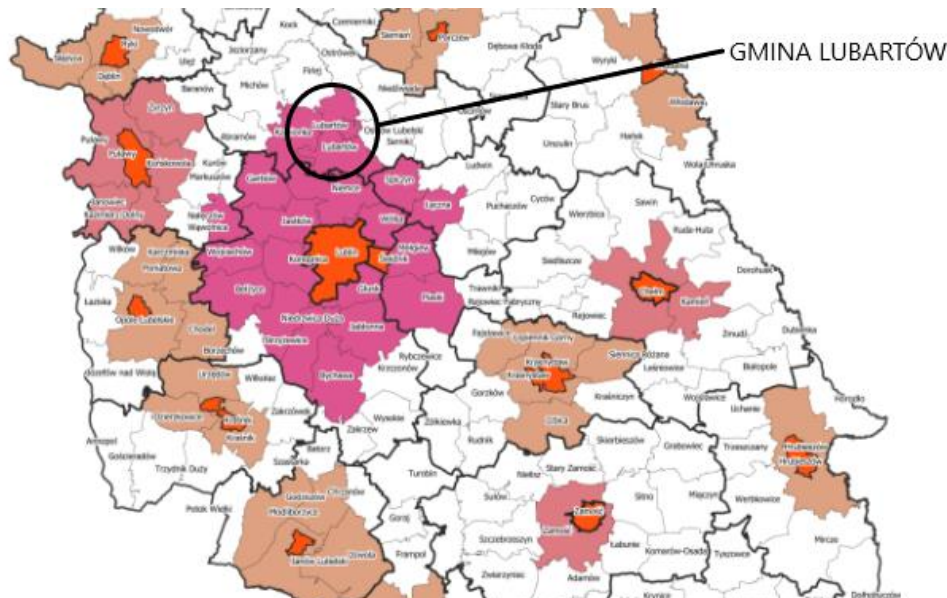
Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2021

Zgodnie z przyjętą w SRWL 2030 metodologią gmina Lubartów zlokalizowana jest na obszarze MOF - Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego. Wyodrębnienie takiego obszaru służyć ma wzmacnianiu powiązań funkcjonalnych ośrodka rdzeniowego – miasta Lublina i położonego w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Świdnika z otoczeniem. W wymiarze strategicznym fakt ten daje podstawy do wspólnego planowania rozwoju na poziomie ponadlokalnym i uczestnictwa gminy Lubartów w procesie budowania Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. MOF ośrodka wojewódzkiego obejmuje zasięgiem 22 gminy:

- miasta: Lublin i Świdnik (tworzące rdzeń LOM), tereny koncentracji funkcji metropolitalnych,
- miasta satelitarne: Lubartów, Łęczna, Piaski, Bychawa, Bełżyce, Nałęczów, ośrodki rozwijające się wyspecjalizowane w funkcje społeczno-gospodarcze wspomagające ośrodek centralny LOM,

- gminy położone w obszarze aglomeracji, tj.: Konopnica, Jastków, Głusk i Wólka, tereny koncentracji przedsiębiorczości pozarolniczej,
- gminy położone poza aglomeracją: Niemce, Niedzwica Duża, Garbów, Mełgiew, Wojciechów, Strzyżewice, Jabłonna, **Lubartów**, Spiczyn i Kamionka.

Rysunek 4 Mapa Miejski Obszar Funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2021

SRWL 2030 zdefiniowała tematyczne obszary wsparcia LOM przede wszystkim w odniesieniu do realizacji celu operacyjnego 2.2. Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych.

Uwzględnione w SRWL 2030 inicjatywy, wpisujące się w kierunki działań służące wzmacnianiu obszaru MOF, a mające bezpośredni wpływ na kierunki rozwoju gminy Lubartów to m.in:

- realizacja inwestycji Zintegrowanego Intermodalnego Dworca Metropolitalnego, jako kluczowego elementu kształtowania metropolitalnego układu transportu zbiorowego,
- budowę Centrum Zmian Klimatu i Środowiska (CeReClim) w ramach UMCS w Lublinie.

Rozdział 4. Strategiczne kierunki rozwoju Gminy Lubartów

Podrozdział 4.1. Misja i wizja rozwoju Gminy Lubartów

Misja Strategii jest próbą odpowiedzi na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Co jest naszym priorytetem? Co stanowi „credo” polityki rozwojowej samorządu lokalnego i wspólnoty lokalnej? Misja – wskazuje cele i wartości przyjmowane przez realizujących strategię. Wyznacza kierunek wzrostu, dążeń władz, administracji i lokalnej społeczności.

Wizja rozwoju gminy stanowi projekcję pożądanego stanu rozwoju gminy w perspektywie strategicznej. Przedstawia oczekiwany stan na koniec 2030r., do którego dążyć będą wszyscy realizatorzy i interesariusze Strategii poprzez jej wdrażanie. Wizja jest podstawą do sformułowania kluczowych celów strategicznych i kierunków rozwoju.

Uwzględniając przyjęte założenia i wnioski płynące z analizy strategicznej misja gminy Lubartów brzmi:

Gmina Lubartów wykorzystując zasady zrównoważonego rozwoju zapewnia dobre warunki do życia, pracy i odpoczynku mieszkańców.

Podejmowane działania strategiczne mają sprawić, że w perspektywie zakończenia obecnej dekady zrealizuje się następująca wizja rozwoju gminy Lubartów:

Gmina Lubartów to gmina przyjazna mieszkańcom, dająca poczucie stabilizacji i perspektywy, wspierająca lokalną aktywność i przedsiębiorców, troszcząca się o stan środowiska naturalnego i atrakcyjność inwestycyjną.

Podrozdział 4.2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy obszaru społecznego, gospodarczego i przestrzennego gminy Lubartów stanowią jednocześnie podstawę do formułowania celów i kierunków rozwoju gminy. Działania zaplanowane w Strategii będą miały na celu ograniczenie i przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom, wykorzystywanie wewnętrznych potencjałów oraz pojawiających się okoliczności w otoczeniu zewnętrznym. Podstawy tworzenia modelu rozwoju stanowią zasady prowadzenia polityk rozwojowych, w szczególności:

- zasada zintegrowanego podejścia terytorialnego,
- zasada współdziałania i partycypacji społecznej,
- zasada racjonalnego kształtowania przestrzeni.

Model rozwoju gminy Lubartów opierał będzie się na racjonalnych decyzjach strategicznych, zgodnych z nadrzędną zasadą zrównoważonego rozwoju. Kierunki i działania podejmowane przez władze samorządowe będą komplementarne wobec zaangażowania i przedsięwzięć realizowanych w ramach LOM. Model urealnia zintegrowane podejście do rozwoju, służące zaspokajaniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystaniu potencjału obszaru gminy Lubartów. Zapewnia koordynację realizowanej przez samorząd lokalny polityki publicznej i zdolność do efektywnego zarządzania współzależnymi czynnikami wzrostu.

Rysunek 5 Model rozwoju gminy Lubartów

Źródło: Opracowanie własne, zgodne z zasadami polityki rozwoju określonymi w KSRR 2030

Obszary stanowiące podstawę do formułowania celów strategicznych rozwoju gminy Lubartów do roku 2030 to:

1. wzmacnianie powiązań funkcjonalno - przestrzennych, na linii wieś - miasto (gmina Lubartów – miasto Lubartów) oraz na poziomie MOF miasta Lublin (gmina Lubartów - miasto Lublin).
2. potrzeba wielofunkcyjnego rozwoju gminy Lubartów,
3. utrzymanie atrakcyjności osiedleńczej gminy,
4. wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, w tym różnych form turystyki,
5. dostosowanie usług społecznych do trendów demograficznych, potrzeb mieszkańców oraz poszczególnych grup kategorialnych,
6. poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej, rozwijania działalności okołorolniczej i samozatrudnienia, szczególnie przez ludzi młodych, wchodzących na rynek pracy,
7. wykorzystanie atrakcyjności inwestycyjnej gminy związanej przede wszystkim z budową krajowej drogi ekspresowej S19 oraz uwarunkowaniami geograficznymi,
8. troska o jakość usług publicznych świadczonych w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju i idee inteligentnych społeczności lokalnych,
9. troska o stan środowiska naturalnego, podejmowanie działań mitygacyjnych i adaptacyjnych do zmian klimatu,
10. troska o bezpieczeństwo przestrzeni publicznych wraz z dostosowaniem do wymagań osób o szczególnych potrzebach, kompleksowa rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
11. utrzymania wysokiego zaangażowania mieszkańców przez wpieranie inicjatyw oddolnych, promowanie ekonomii społecznej na rzecz zaangażowania społeczności w rozwiązywanie problemów wspólnoty samorządowej.

W wyniku analizy strategicznej uzupełnionej pracami warsztatowymi sformułowano Cel Strategiczny rozwoju gminy Lubartów oraz trzy cele operacyjne do 2030 roku.

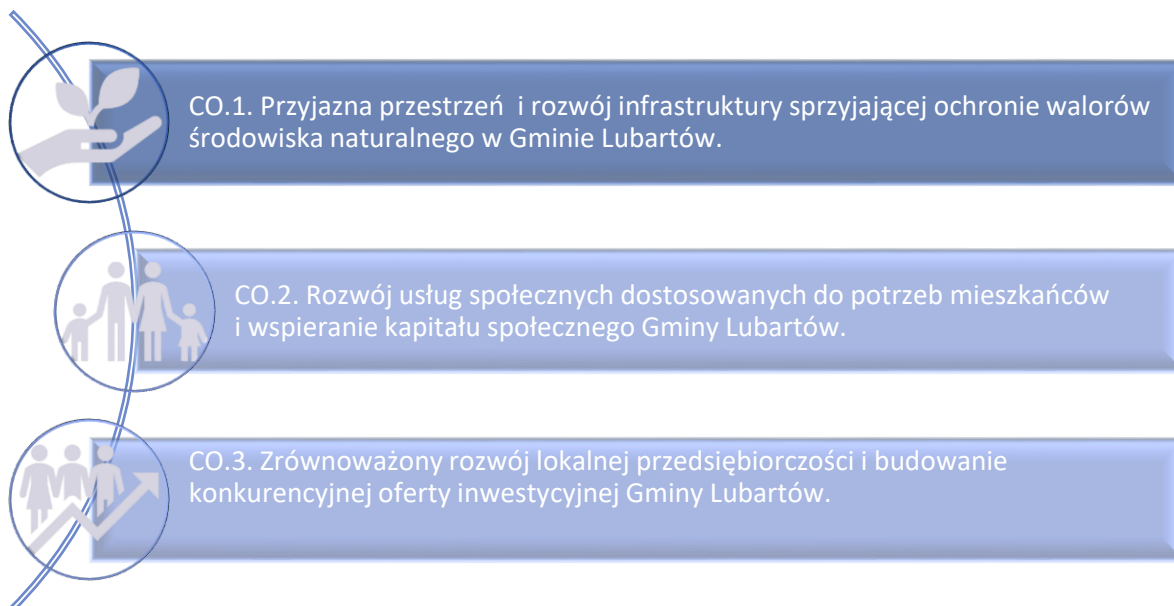
Cel Strategiczny:

Zrównoważony rozwój Gminy Lubartów na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców i warunków prowadzenia działalności gospodarczej poprzez wykorzystanie zasobów i potencjałów gminy, wzmacnianie powiązań funkcjonalno - przestrzennych z otoczeniem i realizację działań wspierających społeczny i gospodarczy rozwój z poszanowaniem stanu środowiska naturalnego.

Do realizacji Celu strategicznego przyczyniają się następujące Cele Operacyjne:

Rysunek 6 Cele Operacyjne rozwoju gminy Lubartów

Źródło: Opracowanie własne

Zdefiniowane w Dokumencie Cele Operacyjne nawiązują do idei zrównoważonego rozwoju i kierunków polityki rozwoju zdefiniowanych na poziomie krajowym i regionalnym. Obejmują trzy podstawowe filary: przestrzenny, społeczny i gospodarczy. Przyjęta zasada zintegrowanego podejścia pozwala na zachowanie koordynacji działań w wymienionych wyżej obszarach oraz ich wzajemnego oddziaływania, co w przyszłości pozwoli osiągnąć lepsze rezultaty.

Celom Operacyjnym przyporządkowano ramowe kierunki działania. Dopiero na poziomie wdrażania Strategii zostaną uszczegółowione przez konkretne przedsięwzięcia, projekty czy zadania. Powstawać będą dokumenty wykonawcze – programy, dokumentacje, procedury stanowiące podstawę wdrażania i realizacji Strategii.

Strategia została wypracowana w modelu partycypacyjno-eksperyckim poszerzonym o badania społeczne oraz warsztaty strategiczne, przyjęte kierunki rozwoju i działania uwzględniają konkretne postulaty mieszkańców i podmiotów zaangażowanych w prace nad Dokumentem.

CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie Lubartów.

Realizacja CO.1. pozwoli na wykorzystywanie idei zrównoważonego rozwoju na rzecz tworzenia przyjaznej mieszkańcom przestrzeni zamieszkiwania, pracy i odpoczynku. Podstawą zdefiniowania kierunków działań dla CO.1. jest zasada, iż zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców ma podstawy w trosce o przestrzeń i środowisko naturalne. Godzenie wymagań społecznych, gospodarczych, technicznych, funkcjonalnych, kulturowych z przestrzenią i środowiskiem naturalnym stanowi podstawę zintegrowanego podejścia w polityce rozwoju. CO.1. przewiduje działania związane z troską o ład przestrzenny, rewitalizację terenów zdegradowanych i wymagających odnowy. Zapewniać ma poprawę infrastruktury wpływającej na mobilność mieszkańców, wzmacniając spójność wewnętrzną gminy Lubartów oraz powiązanie z ośrodkami miejskimi, z którymi gmina współpracuje. CO.1. w myśl zasady ekorozwoju, koncentruje się również wokół utrzymania wysokiej jakości usług komunalnych świadczonych na rzecz wspólnoty samorządowej oraz podejmowaniu działań służących zabezpieczeniu stanu środowiska przyrodniczego i przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym. Wdrażanie CO.1. związane będzie z wykorzystywaniem rozwiązań przyjaznych środowisku, opartych na ekoinnowacjach i promujących gospodarkę obiegu zamkniętego. Inwestowanie w infrastrukturę z zachowaniem minimalnego jej oddziaływania na środowisko przyrodnicze umożliwi późniejsze wykorzystanie potencjału przyrodniczego na rzecz rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, turystyki oraz zapewni mieszkańcom bezpieczne warunki do prowadzenia aktywności społecznej, odpoczynku i rekreacji.

Kierunki działań rekomendowane dla wdrażania CO.1. pozwalać będą na realizację konkretnych zamierzeń inwestycyjnych oraz działań tzw. miękkich, uwzględniających edukację czy wprowadzanie zmian w sposobie świadczenia usług publicznych. W ramach wdrażania CO.1. podejmowane będą następujące kierunki działań:

KD.1.1. Troska o ład przestrzenny gminy Lubartów.

KD.1.2. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz większa mobilność mieszkańców.

KD.1.3. Infrastruktura komunalna przyjazna środowisku.

KD.1.4. Odnowa i ożywienie obszarów zdegradowanych.

KD.1.5. Troska o środowisko naturalne i adaptacja do zmian klimatu.

Powyższe kierunki rozwoju przyjęte dla CO.1. stanowią podstawę do wyznaczenia działań, które zamieszczono w poniższej.

Rysunek 7 Kierunki działań dla CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie Lubartów

	Kierunki	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie Lubartów	KD.1.1. Troska o ład przestrzenny gminy Lubartów.	– Profilowanie dokumentów planistycznych pod kątem dostosowania funkcji do wyzwań rozwoju społeczno – gospodarczego gminy. – Dostosowanie dokumentów planistycznych do zmian w przepisach prawa. – Rozwój terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną - utworzenie stref zabudowy mieszkaniowej wraz z uzbrojeniem terenu.	a. poprawa funkcjonalności planowania przestrzennego; b. uwzględnienie zasad zrównoważonego rozwoju w planowaniu przestrzennym;	a. stopień aktualizacji dokumentów planistycznych (%) - wzrost

	Kierunki	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie Lubartów	KD.1.2. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz większa mobilność mieszkańców.	- Budowa i przebudowa dróg publicznych. - Budowa i przebudowa ciągów pieszych, ścieżek rowerowych. - Budowa i przebudowa parkingów, miejsc postojowych i towarzyszącej infrastruktury, np. montaż stojaków na rowery, rozwiązań park&ride. - Rozwój połączeń komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych gminy (np. niskoemisyjny transport publiczny). - Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne (tj. systemy solarne, solarno-wiatrowe, fotowoltaiczne oraz technologia LED). - Poprawa infrastruktury służącej komunikacji publicznej: wiaty przystankowe, zatoki, likwidacja barier architektonicznych w obsłudze ruchu drogowego. - Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.	a. poprawa spójności komunikacyjnej gminy; b. poprawa mobilności mieszkańców; c. poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym, pieszych i rowerzystów;	a. długość rozbudowanych dróg (km) – <i>wzrost</i> b. długość ciągów pieszych, ścieżek rowerowych (km) – <i>wzrost</i>; c. liczba obiektów infrastruktury i urządzeń poprawiających stan bezpieczeństwa ruchu drogowego (szt.) -<i>wzrost</i>

	Kierunki	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie Lubartów	KD.1.3. Infrastruktura komunalna przyjazna środowisku.	– Modernizacja istniejących ujęć wody, stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowej wraz z monitoringiem systemu. – Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, szczególnie w miejscach rozproszonej zabudowy. – Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej oraz poprawa infrastruktury związanej z oczyszczaniem ścieków. – Dostosowanie infrastruktury służącej gospodarce odpadami komunalnymi do zmieniających się przepisów prawa. – Podejmowanie działań edukacji ekologicznej, m.in. w zakresie gospodarki odpadami. – Likwidacja dzikich wysypisk. – Podejmowanie działań na rzecz gazyfikacji gminy. – Promocja idei gospodarki obiegu zamkniętego i prowadzenie działań informacyjnych w tym zakresie. – Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej. – Budowa i rozbudowa obiektów użyteczności publicznej.	a. poprawa warunków gospodarowania środowiskiem naturalnym; b. poprawa warunków bytowych mieszkańców; c. zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców;	a. liczba mieszkańców przyłączonych do sieci wodociągowej / kanalizacyjnej / korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków (os.) - wzrost c. liczba wdrożonych rozwiązań poprawiających jakość życia mieszkańców sprzyjających ochronie środowiska naturalnego (szt.) - wzrost

	Kierunki	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie Lubartów	KD.1.4. Odnowa i ożywienie obszarów zdegradowanych.	– Wdrażanie kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w oparciu o gminny program rewitalizacji. – Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej i nadawanie jej funkcji rekreacyjno - wypoczynkowej przez rozwój zieleni publicznej, modernizację nawierzchni, montaż elementów małej architektury. – Wprowadzanie rozwiązań sprzyjających poprawie dostępności do przestrzeni publicznych i obiektów użyteczności publicznej.	a. ożywienie społeczno - gospodarcze obszarów rewitalizowanych; b. poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej gminy; c. minimalizowanie barier architektonicznych i przestrzennych;	a. liczba wdrażanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (szt.) - <i>wzrost</i> b. powierzchnia odnowionej przestrzeni (ha) – <i>wzrost</i> c. liczba usuniętych barier architektonicznych (szt.) - <i>wzrost</i>

	Kierunki	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie Lubartów	KD.1.5. Troska o środowisko naturalne i adaptacja do zmian klimatu.	– Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z instalacją urządzeń OZE. – Wdrażanie działań adaptacyjnych i mitygacyjnych z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury. – Podejmowanie działań na rzecz transformacji energetycznej przez rozwój infrastruktury OZE (fotowoltaika, biogaz). – Tworzenie stacji ładowania pojazdów elektrycznych. – Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach na rzecz mieszkańców, przedsiębiorców, rolników, np. kolektory słoneczne, fotowoltaika, pompy ciepła, ekologiczne kotły grzewcze, małe biogazownie rolnicze. – Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie zmian klimatu oraz ochrony zasobów wodnych. – Tworzenie stref izolacyjnych zabezpieczających przed negatywnymi skutkami hałasu i emisją zanieczyszczeń. – Rozwój monitoringu niskiej emisji. – Rozwój sieci ścieżek rowerowych wzmacniających wewnętrzną mobilność mieszkańców. – Usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów użyteczności publicznej i zabudowy jednorodzinnej. – Rozwój systemu ratownictwa i zabezpieczenia powodziowego poprzez zakup sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zjawisk katastrofalnych dla OSP.	a. poprawa efektywności energetycznej budynków; b. zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii; c. łagodzenie skutków zmian klimatu i zwiększenie umiejętności adaptacji gminy do tych zmian; d. zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, w szczególności pyłów PM2,5, PM10 oraz emisji CO2;	a. liczba budynków użyteczności publicznej, w których poprawiono efektywność energetyczną (szt.) - wzrost b. liczba zamontowanych urządzeń wykorzystujących OZE (szt.) - wzrost c. liczba wdrożonych działań ograniczających zmiany klimatyczne (szt.) - wzrost

CO.2. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów.

Cel Operacyjny 2. skoncentrowany jest na dostępności i jakości oferowanych mieszkańcom usług społecznych oraz na tworzeniu warunków do podejmowania przez mieszkańców aktywności społecznej, w tym uczestniczeniu w różnych formach spędzania czasu wolnego w miejscu zamieszkania. Wdrażanie celu związane będzie z podejmowaniem działań inwestycyjnych oraz realizacją programów społecznych zapewniających dostępność do oferty edukacyjnej, społeczno – socjalnej, kulturalnej, sportowej czy rekreacyjnej. Specyfika rozwoju społecznego stawia przed samorządem lokalnym wyzwania związane nie tylko z koniecznością zapewniania usług społecznych w sposób ciągły, lecz również potrzebą stałego dostosowywania oferty i sposobu świadczenia usług do zmieniającej się sytuacji mieszkańców oraz trendów i wyzwań demograficznych.

Diagnoza strategiczna wskazuje na rosnące zainteresowanie osadnictwem na terenie gminy. Wpływa to na przyrost liczby ludności, przy jednocześnie odnotowywanym ujemnym przyroście naturalnym. Utrzymanie dodatniego salda migracji i atrakcyjności osiedleńczej będzie jednym z szeregu strategicznych zadań polityki rozwoju. Ważne, by nowi mieszkańcy mogli w miejscu zamieszkania zaspokajać możliwie wszystkie potrzeby społeczne, w tym mieć odpowiednie warunki do opieki, edukacji, odpoczynku i rozwoju swoich zainteresowań. Kolejnym wyzwaniem będzie dostosowanie usług do potrzeb wzrastającej liczby osób w wieku poprodukcyjnym oraz osób niesamodzielnych, w szczególności w obszarach zabezpieczenia społecznego oraz zdrowia publicznego.

Zrównoważony rozwój gminy nie będzie możliwy bez faktycznego zaangażowania mieszkańców w życie lokalnych społeczności i umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów dotyczących wspólnoty sąsiedzkiej. CO.2. uwzględnia także działania ukierunkowane na animację społeczną, wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców i włączenie trzeciego sektora w rozwój społeczny gminy. W tym zakresie, umożliwi to tworzenie nowych usług społecznych z wykorzystaniem instrumentów ekonomii społecznej.

Z realizacją Celu Operacyjnego II wiążą się następujące kierunki rozwoju:

KD.2.1. Opieka i edukacja dzieci i młodzieży.

KD.2.2. Kultura i lokalna tożsamość.

KD.2.3. Aktywny wypoczynek.

KD.2.4. Bezpieczeństwo socjalne mieszkańców.

KD.2.5. Dostępność do usług społecznych seniorów i osób o specjalnych potrzebach.

KD.2.6. Rozwój kapitału ludzkiego i zdolności do samoorganizacji społecznej.

Powyższe kierunki rozwoju przyjęte dla CO.2. stanowiąc będą podstawę do wyznaczenia działań, które zamieszczono w poniższej tabeli:

Tabela 1 Kierunki działań dla CO.2. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów.

	Kierunki rozwoju	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.2. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów	KD.2.1. Opieka i edukacja dzieci i młodzieży.	– Wspieranie różnych form opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat. – Organizacja zajęć pozalekcyjnych. – Uzupelnienie wyposażenia dydaktycznego placówek oświatowo-wychowawczych. – Wspieranie rozwoju kompetencji kluczowych, umiejętności społecznych dzieci i młodzieży przez różne formy zajęć pozalekcyjnych, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością. – Rozwój przyszkolnej infrastruktury sportowo - rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży, tj. boiska, place zabaw, skateparki, ogródki edukacyjne, miasteczka ruchu drogowego. – Rozwój oferty zajęć opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci i młodzieży wyrównujących szanse edukacyjne i przeciwdziałających negatywnym zjawiskom społecznym. – Rozwój kompetencji nauczycieli w zakresie innowacyjnych metod nauczania i wykorzystywania narzędzi TIK w edukacji.	a. rozwój oferty opiekuńczo – wychowawczej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży. b. poprawa jakości edukacji, w tym z uwzględnieniem dzieci o szczególnych potrzebach; c. poprawa warunków edukacji i rozwoju dzieci i młodzieży;	a. liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 i wychowania przedszkolnego (szt.) - <i>wzrost</i> b. liczba zakupionego wyposażenia i pomocy dydaktycznych (szt.) - <i>wzrost</i> c. liczba zajęć pozalekcyjnych i opiekuńczo – wychowawczych (szt.) - <i>wzrost</i>

	Kierunki rozwoju	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.2. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów	KD.2.2. Kultura i lokalna tożsamość.	– Rozwój oferty kulturalnej , ukierunkowanej na wzmocnienie poczucia tożsamości lokalnej i wspólnotowości. – Wspieranie zespołów artystycznych, lokalnych twórców, rękodzielników. – Modernizację pomieszczeń i zakup wyposażenia instytucji kultury oraz świetlic wiejskich na rzecz wspierania tradycji i kultury społeczności lokalnych. – Rozwijanie księgozbioru tradycyjnego oraz zasobów cyfrowych biblioteki publicznej i filii bibliotecznych. – Organizacja wydarzeń kulturalnych wykorzystujących lokalny potencjał kulturowy i przyrodniczy. – Promocja oferty kulturalnej gminy. – Organizacja zajęć dodatkowych wspierających pasje i uzdolnienia mieszkańców. – Wspieranie działalności klubów, w tym klubów seniora, towarzystw, kół zainteresowań. – Tworzenie izb pamięci, wystaw związanych z lokalnym dziedzictwem kulturowym.	a. wzmacnianie tożsamości lokalnej i kulturowej mieszkańców; b. poszerzenie oferty kulturalnej dla mieszkańców c. promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego;	a. liczba wydarzeń kulturalnych (szt./rok) - <i>wzrost</i> b. liczba uczestników wydarzeń kulturalnych (os./rok) - <i>wzrost</i> c. liczba klubów, kół zainteresowań (szt.) - <i>wzrost</i>

	Kierunki rozwoju			
	Kierunki rozwoju	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.2. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów	KD.2.3. Aktywny wypoczynek.	– Organizacja wydarzeń promujących aktywny wypoczynek. – Budowa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej dla mieszkańców, np. parki, place zabaw, tętnie, skateparki, boiska wielofunkcyjne, parki linowe, trasy spacerowe, ścieżki rowerowe. – Organizacja wypożyczalni sprzętu rekreacyjnego. – Edukacja prozdrowotna mieszkańców gminy. – Współpraca z placówkami oświatowo-wychowawczymi, Gminną Biblioteką Publiczną, Ochotniczymi Strażami Pożarnymi w zakresie organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego. – Udział w projektach / programach umożliwiających wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży. – Udzielanie wsparcia merytorycznego, organizacyjnego i finansowego klubom sportowym i innym podmiotom realizującym przedsięwzięcia z dziedziny sportu oraz propagującym zdrowy styl życia. – Przyznawanie nagród i wyróżnień za osiągnięcia wysokich wyników sportowych. – Wspieranie działań w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia.	a. zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego przez mieszkańców w różnych grupach wiekowych;	a. liczba wydarzeń i zajęć rekreacyjno - sportowych dla różnych grup wiekowych (szt./rok) - wzrost

	Kierunki rozwoju	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.2. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów	KD.2.4. Bezpieczeństwo socjalne mieszkańców.	– Dostosowanie usług społecznych do potrzeb społeczności lokalnej, w tym budowanie oferty usług świadczonych w oparciu o zasadę powszechności. – Integracja i koordynacja usług społecznych świadczonych na terenie gminy na rzecz zwiększenia efektywności oferowanego mieszkańcom wsparcia. – Promowanie wartości rodzinnych oraz wspieranie rodzin wielodzietnych i niepełnych. – Wdrażanie programów zapobiegających i ograniczających występowaniu uzależnień oraz patologii społecznych, w tym przeciwdziałanie przejawom dysfunkcji i przemocy w rodzinie. – Prowadzenie działań w zakresie edukacji zdrowotnej, profilaktyki zdrowia i zdrowego stylu życia, bez względu na wiek i status społeczny. – Pomoc osobom narażonym na wykluczenie społeczne, np. bezrobotnym, samotnym, schorowanym i mającym trudną sytuację bytową ma rzecz poprawy warunków życia. – Poprawa dostępu do mieszkań komunalnych, socjalnych.	a. poprawa warunków życia osób wymagających wsparcia socjalnego i osób bezrobotnych; b. troska o zdrowie mieszkańców i profilaktykę zdrowotną; c. poprawa więzi rodzinnych i międzypokoleniowych;	a. liczba beneficjentów pomocy społecznej (os.)- <i>spadek</i>; b. liczba i rodzaj dostępnych poradni specjalistycznych dostępnych na terenie gminy (szt.) – <i>stabilizacja</i> ; c. liczba realizowanych działań wspierających rodzinę (szt.) – <i>wzrost</i>;

	Kierunki rozwoju	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.2. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów.	KD.2.5. Dostępność do usług społecznych seniorów i osób o specjalnych potrzebach.	– Zapewnienie dostępności osobom o szczególnych potrzebach do obiektów użyteczności publicznej. – Rozwój usług społecznych wspierających seniorów i opiekę nad osobami zależnymi, np. klub seniora, środowiskowy dom samopomocy, usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, wsparcie opiekunów faktycznych, opieka wytchnieniowa, gospodarstwa opiekuńcze. – Poprawa dostępu do poradnictwa specjalistycznego, np. psychologa, prawnika, pielęgniarki, rehabilitanta, dietetyka. – Utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego. – Wykorzystywanie narzędzi TIK w usługach społecznych, np. tele-opaski medyczne, aplikacje. – Tworzenie mieszkań chronionych dla seniorów i osób z niepełnosprawnością. – Aktywizacja społeczno - zawodowa mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych. – Rozwój podmiotów ekonomii społecznej wspierających świadczenie usług publicznych, np. usług asystenckich, gospodarstw opiekuńczych. – Poprawa bazy lokalowej instytucji realizujących zadania polityki społecznej. – Integracja i koordynacja usług społecznych świadczonych w oparciu o zasadę powszechności.	a. aktywizacja i włączenie społeczne osób starszych oraz osób o szczególnych potrzebach; b. aktywizacja społeczno - zawodowa osób narażonych na wykluczenie społeczne; c. zaangażowanie organizacji pozarządowych w realizację polityki społecznej gminy; d. poprawa warunków funkcjonowania instytucji realizujących zadania polityki społecznej gminy;	a. liczba nowych usług społecznych dedykowanych seniorom i osobom o szczególnych potrzebach (szt.) - wzrost b. liczba mieszkańców gminy korzystających z nowych usług społecznych (os.) - wzrost c. liczba współpracujących organizacji pozarządowych i instytucji (szt.) – wzrost

	Kierunki rozwoju	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.2. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów.	KD.2.6. Rozwój kapitału ludzkiego i zdolności do samoorganizacji społecznej.	– Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz społeczności lokalnych, kół gospodyń wiejskich i ochotniczych straży pożarnych. – Rozwój wolontariatu dzieci i młodzieży. – Wsparcie inicjatyw oddolnych mieszkańców. – Realizowanie programów współpracy z organizacjami pozarządowymi i włączanie organizacji w realizację nowych zadań publicznych. – Organizacja systemu wsparcia podmiotów ekonomii społecznej. – Organizacja spotkań, szkoleń dla lokalnych liderów, sołtysów i rad sołeckich.	a. rozwój aktywności społecznej mieszkańców;	a. liczba organizacji pozarządowych / grup nieformalnych (szt.) - wzrost b. liczba inicjatyw oddolnych realizowanych przez i na rzecz mieszkańców (szt.) -wzrost

CO.3. Zrównoważony rozwój lokalnej przedsiębiorczości i budowanie konkurencyjnej oferty inwestycyjnej Gminy Lubartów.

Rozwój gospodarczy gminy Lubartów będzie opierał się na zasadzie zrównoważonego rozwoju. Realizacja Celu Operacyjnego 3. powiązana jest z pozostałymi celami. W istocie budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej, troska o ład przestrzenny, dostępność usług społecznych i oferty czasu wolnego wpływa na poprawę konkurencyjności gmin w zakresie tworzenia klimatu prowadzenia działalności gospodarczej.

Lokalizacja gminy Lubartów, warunki geograficzne oraz dostępność komunikacyjna pozwoliły na zabezpieczenie w dokumentach planistycznych terenów inwestycyjnych. Wyzwaniem na najbliższe lata będzie kontynuowanie prowadzenia marketingu gospodarczego oraz dokonywanie stałej oceny atrakcyjności terenów położonych przy głównych obiektach inżynierskich drogi ekspresowej S19. Ważnym aspektem przygotowywania terenów inwestycyjnych w wymiarze ekorozwoju i zmian klimatu jest uwzględnianie odpowiednich elementów zagospodarowania przestrzeni minimalizujących negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne obszarów zagospodarowywanych pod działalność gospodarczą, np. produkcyjną, magazynową, logistyczną, usługową, wydobywczą.

Atuty środowiska przyrodniczego gminy stanowią kluczowy potencjał rozwoju turystyki. Udostępnianie infrastruktury rekreacyjnej umożliwiającej aktywny wypoczynek na terenie gminy stworzy warunki do rozwoju usług noclegowych, gastronomicznych, agroturystyki kwalifikowanej oraz innych usług wspierających ruch turystyczny (np. rzemiosła, wypożyczalni i serwisowania sprzętu, spływów kajakowych, sklepików z pamiątkami, parków linowych, torów rolkowych, parków rozrywki) przez lokalnych przedsiębiorców i rolników. Rolą samorządu w tym zakresie będzie kojarzenie funkcji usługowych z tradycjami lokalnymi, kulturą, folklorem oraz tworzenie klimatu do rozwoju ww form aktywności gospodarczej.

Cel Operacyjny 3. skupia się również na rolnictwie. Poziom gospodarstw rolnych oraz potencjał warunków glebowych i klimatu wskazuje na potrzebę dalszej modernizacji i specjalizacji gospodarstw. Wyzwaniem rozwojowym będzie tworzenie warunków oraz zachęt do rozwijania działalności okołorolniczej. W tym zakresie ważne jest budowanie oferty dedykowanej młodym mieszkańcom. Jedną z możliwości jest stworzenie lokalnych preferencji dla tych, którzy zdecydują się na założenia własnej działalności gospodarczej w zakresie usług obsługi ludności szczególnie zamieszkującej peryferyjne miejscowości gminy (w obszarze handlu, usług dla rolnictwa, usług społecznych czy wspierających turystykę).

Rozwój gospodarczy gminy powiązany będzie z aktywnością samorządu lokalnego. Ważne dla rozwoju gospodarczego będzie wykorzystanie współpracy i tworzonych partnerstw, m.in. z Lokalną Grupą Działania Doliną Wieprza i Leśnym Szlakiem, instytucjami otoczenia biznesu czy samorządami tworzącymi MOF.

Ważnym elementem zintegrowanej realizacji CO.3. jest tworzenie warunków do rozwoju innowacji oraz zapewnienie dostępności do usług cyfrowych. Czas pandemii COVID-19 unaoczniał ważność potrzeb związanych z kompetencjami cyfrowymi, dostępem do e-usług i Internetu rzeczy. Utrwaliły się nowe ścieżki organizacji pracy, usług i handlu, w szczególności stale rosnący udział e-commerce w rynku. W tym kontekście obszary wiejskie stają się dobrym miejscem pracy i prowadzenia działalności gospodarczej w systemie on-line. Cyfryzacja przyspiesza również transfer nowych technologii do lokalnej gospodarki, tj. biogospodarka, zielona gospodarka, odnawialne źródła energii, gospodarka społeczna.

W świetle powyższego kierunki rozwoju niezbędne dla realizacji CO.3. są następujące:

KD.III.1. Atrakcyjność inwestycyjna gminy Lubartów.

KD.III.2. Rozwój turystyki i rekreacji w oparciu o lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe.

KD.III.3. Modernizacja gospodarstw rolnych i rozwój działalności okołorolniczej.

KD.III. 4. Cyfryzacja i innowacje w zarządzaniu rozwojem gminy Lubartów.

Powyższe kierunki rozwoju przyjęte dla CO.3. stanowią podstawę do wyznaczenia działań, które zamieszczono w poniższej tabeli:

Tabela 2 Kierunki działań dla CO.3. Zrównoważony rozwój lokalnej przedsiębiorczości i budowanie konkurencyjnej oferty inwestycyjnej Gminy Lubartów.

	Kierunki	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.3. Zrównoważony rozwój lokalnej przedsiębiorczości i budowanie konkurencyjnej oferty inwestycyjnej Gminy Lubartów.	KD.III.1. Atrakcyjność inwestycyjna gminy Lubartów.	– Marketing gospodarczy gminy Lubartów. – Rozwój oferty usług Centrum Obsługi Inwestora. – Aktualizacja dokumentów planistycznych, szczególnie dla stref przedsiębiorczości zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie drogi S19 oraz w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Lubartowa. – Współpraca i budowanie relacji partnerstwa z samorządami Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego, Lokalną Grupą Działania Doliną Wieprza i Szlakiem Leśnym, Powiatowym Zespołem Doradztwa Rolniczego w Lubartowie, instytucjami otoczenia biznesu. – Promocja działalności wspierającej ruch tranzytowy (stacje paliw, motele, zajazdy, miejsca postojowe z obsługą serwisową). – Uzbrojenie terenów inwestycyjnych, z elementami stref buforowych wykorzystujących przyjazne dla środowiska rozwiązania, np. zieleń izolacyjną. – Promocja i tworzenie warunków do rozwoju odnawialnych źródeł energii na terenach nieużytkowanych rolniczo. – Tworzenie zachęt inwestycyjnych.	a. zwiększenie rozpoznawalności inwestycyjnej gminy w regionie; b. rozwój działalności gospodarczej na terenach inwestycyjnych gminy;	a. liczba działań marketingu gospodarczego (szt.) - wzrost b. liczba opracowanych ofert inwestycyjnych (szt.) – wzrost

	Kierunki	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.3. Zrównoważony rozwój lokalnej przedsiębiorczości i budowanie konkurencyjnej oferty inwestycyjnej Gminy Lubartów.	KD.III.2. Rozwój turystyki i rekreacji w oparciu o lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe	– Zagospodarowanie turystyczno – rekreacyjne rejonu Kozłowieckiego parku Krajobrazowego oraz Doliny Wieprza, np. szlaki rowerowe, piesze, konne, ścieżki edukacyjne, mała infrastruktura, w postaci m.in. miejsc odpoczynku, stojaków na rowery, wiat, oświetlenia, oznakowania, toalet publicznych, parkingów, stanic wędkarskich, wież widokowych, tężni, parków linowych. – Doradztwo i promocja usług turystyki kwalifikowanej, ekoturystyki, agroturystyki oraz wsi letniskowych organizowane we współpracy z Lokalną Grupą Działania Doliną Wieprza i Leśnym Szlakiem. – Udostępnianie materiałów i narzędzi wspierających turystykę. – Edukacja mieszkańców w zakresie drobnej wytwórczości, rzemiosła i przetwórstwa na potrzeby ruchu turystycznego. – Promocja potencjału rybactwa i wędkarstwa na terenie Lasów Kozłowieckich. – Promocja turystyki zdrowotnej. – Tworzenie przyjaznego klimatu dla rozwoju usług turystycznych (ulgi podatkowe, doradztwo, zintegrowany marketing).	a. rozwój turystyki opartej na lokalnych zasobach przyrodniczo – kulturowych;	a. liczba działań podejmowanych na rzecz rozwoju przedsiębiorczości opartej o zasoby kulturowe i przyrodnicze (szt.) - wzrost

	Kierunki	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.3. Zrównoważony rozwój lokalnej przedsiębiorczości i budowanie konkurencyjnej oferty inwestycyjnej Gminy Lubartów.	KD.III.3. Modernizacja gospodarstw rolnych i rozwój działalności okołorolniczej.	– Podejmowanie działań na rzecz usprawnień w planowaniu przestrzennym sprzyjających modernizacji rolnictwa w gospodarstwach rolnych oraz wspierających proces scalania gruntów. – Przekształcenie na usługi dla ludności terenów i obiektów nieużytkowanych (np. pustostanów). – Promowanie rozwijania działalności okołorolniczej i usług dla mieszkańców przy współpracy z Lokalną Grupą Doliną Wieprza i Leśnym Szlakiem. – Organizacja poradnictwa, szkoleń dla młodych mieszkańców gminy w zakresie samozatrudnienia. – Upowszechnianie doradztwa branżowego, we współpracy z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, Izbą Rolniczą (m.in. w zakresie szkółkarstwa, rolnictwa ekologicznego, rozwijania nisz produkcyjnych). – Promocja zbytu surowców i produktów przetwórczych. – Rozwój miejsc sprzedaży bezpośredniej m.in. dla produktów rolnych, regionalnych, przetwórstwa.	a. zwiększenie dochodów gospodarstw rolnych; b. zwiększenie liczby przedsiębiorców lokalnych i działalności okołorolniczej;	a. liczba działań ukierunkowanych na wsparcie rozwoju działalności okołorolniczej i lokalnej przedsiębiorczości (szt.) - wzrost

	Kierunki	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.3. Zrównoważony rozwój lokalnej przedsiębiorczości i budowanie konkurencyjnej oferty inwestycyjnej Gminy Lubartów.	KD.III. 4. Cyfryzacja i innowacje w zarządzaniu rozwojem gminy Lubartów.	– Rozwój infrastruktury teleinformatycznej na terenie gminy. – Rozwój e-usług publicznych dostarczanych przez samorząd na rzecz przedsiębiorców i mieszkańców. – Wyposażenie administracji samorządowej i jednostek organizacyjnych gminy w sprzęt informatyczny, oraz jego wymiana wraz ze zmianą standardów technologicznych. – Podnoszenie kompetencji pracowników samorządowych w zakresie wykorzystania technologii informatyczno-telekomunikacyjnych.	a. poprawa dostępności do usług publicznych;	a. liczba nowych e-usług publicznych (szt.) - wzrost

Rozdział 5. Model funkcjonalno – przestrzenny Gminy Lubartów

Odniesienie planowanych w sferze gospodarczej, społecznej, przestrzennej działań do modelu funkcjonalno – przestrzennego wpisuje się w zasadę zrównoważonego rozwoju gminy. Przestrzeń stanowi zasób, w którym kumulują się wszystkie zachodzące zmiany, przekształcenia, oddziaływania i procesy: społeczne, gospodarcze i środowiskowe. Punktem wyjścia w tworzeniu modelu funkcjonalno – przestrzennego gminy Lubartów są definiowane cele i kierunki rozwoju gminy. Założenia modelu opierają się na ustaleniach wynikających z zasad ustalonych w modelu wojewódzkim oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów.

W perspektywie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego gmina Lubartów prezentowana jest przez pryzmat rozwoju układu komunikacyjnego o znaczeniu ponadregionalnym. Zaakcentowane są warunki konieczne do realizacji regionalnej polityki rozwoju w postaci budowy krajowej drogi ekspresowej S19 (przebiegającej m.in. przez gminę Lubartów), mającej znaczenie międzynarodowe oraz będącej priorytetem dla obsługi tranzytowej w regionie. PZPWL 2015 wskazuje obszar Nowodworu w gminie Lubartów jako jeden z głównych stref przedsiębiorczości województwa lubelskiego. Rola gminy Lubartów określona jest przez powiązania funkcjonalne i wspieranie usług ośrodka miejskiego – miasta Lubartów, które to gmina okala.

W odniesieniu do ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubartów – tekst ujednolicony [Uchwała Nr XIV/122/20 Rady Gminy Lubartów z dnia 12 maja 2020r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów] w modelu funkcjonalno – przestrzennym gminy Lubartów określono zbieżne w wnioskami analizy strategicznej wyzwania, tj.:

- wzmocnienie funkcji osiedleńczej na terenie gminy – pozytywne tendencje demograficzne, w szczególności dodatni przyrost naturalny oraz dodatnie saldo migracji wskazują na wzrost urbanizacji i chęci do osiedlania się przyjezdnych na terenie gminy,
- wzmocnienie możliwości rozwoju funkcji pozarolniczych – ze względu na zmniejszanie się ludności utrzymującej się z rolnictwa oraz wzrost znaczenia źródeł zarobkowania z pracy najemnej i działalności gospodarczej.

Bazując na SUIKZP w zakresie modelu funkcjonalno – przestrzennego wyznaczone zostały kierunki, kluczowe dla zaplanowanych w Strategii działań rozwojowych:

Kierunek I – rozwój i kształtowanie osadnictwa:

Bezpośredni wpływ na rozwój osadnictwa na terenie gminy Lubartów mają: przebieg drogi S19 – jako czynnik o charakterze antropogenicznym oraz dolina Wieprza – jako czynnik ekofizjograficzny. Przebieg drogi S19 i związane z nią obiekty inżynierskie, tj. węzły, skrzyżowania różnopoziomowe, decydują o dostępności do najważniejszej trasy komunikacyjnej oraz powiązaniach lokalnych. Prognozuje się, że na znaczeniu zyskają miejscowości położone przy drogach posiadających bezpośrednie włączenie do węzłów drogowych na drodze S 19. Dla rozwoju funkcji mieszkalnej i innych towarzyszących funkcji, a związanych ze stałym pobytem ludzi, sąsiedztwo drogi ekspresowej powodować będzie utrudnienia ze względu na generowanie uciążliwości „odkomunikacyjnych”. Przy rozwoju osadnictwa kluczowym zabezpieczenie gminy przed rozpraszaniem zabudowy, tworzeniem zabudowy wielorzędowej, sytuowaniem zabudowy na pojedynczych działkach, bez ustalenia docelowych zasad obsługi komunikacyjnej i infrastrukturalnej. W tym kontekście zachowanie atrakcyjności osadniczej gminy powinno przebiegać z poszanowaniem zasad polityki przestrzennej. Strefa bezpośredniego sąsiedztwa drogi S19 powinna wykorzystywać obiekty inżynierskie do rozwoju

gospodarczego gminy, który w istotny sposób będzie uzupełniał funkcje osadniczą. Miejscowości kluczowe dla rozwoju funkcji osadniczej to: Nowodwór Piaski, Nowodwór, Skrobów-Kolonia, Szczekarków.

Kierunek II – adaptacja i rozwój usług:

Specyfika gminy Lubartów, jako typowej gminy podmiejskiej polega na silnych powiązaniach funkcjonalnych z ośrodkiem miejskim – miastem Lubartów. W zasadniczej większości obsługa ludności, zapewnienie usług rynkowych i usług publicznych koncentruje się na obszarze miasta. W istocie zasób dostępnych dla mieszkańców usług w mieście znacznie przewyższa możliwości typowego ośrodka gminy, mieszczącego się zazwyczaj w miejscowości wiejskiej. Kluczowa w tym zakresie jest troska o odpowiednią dostępność i zapewnianie usług dla mieszkańców miejscowości oddalonych od miasta Lubartów. Jest to zadanie trudne, ze względu na wysokie koszty utrzymania odpowiednich warunków bytowych, usług publicznych oraz problemy w dostosowaniu tych miejscowości do warunków rynkowych (szczególnie w kontekście rozwoju turystyki i zamieszkiwania przez ludność nie prowadzącą działalności rolniczej).

Kierunek III – usługi publiczne:

Utrzymanie dynamiki rozwoju gminy Lubartów i zapewnienie odpowiedniej jakości życia mieszkańców wymaga zapewnienia rozwoju wszystkich rodzajów usług publicznych przez adaptację zabudowy, możliwość rozbudowy i uzupełnienia istniejącego zagospodarowania czy powiększenia zaplecza terenowego.

Kierunek IV – usługi komercyjne:

Rozwój usług komercyjnych powinien być ukierunkowany na dwa cele: zapewniania obsługi ludności oraz rozwijania funkcji turystycznej. Preferencje w zakresie usług należą do obszarów: gastronomii, rzemiosła oraz kojarzenia funkcji usługowych z tradycjami lokalnymi i folklorem. Usługi komercyjne powinny skupiać się w wybranych ośrodkach i powinny mieć zapewnione odpowiednie warunki w postaci: centralnego położenia w obszarze wsi, dobrej dostępności do usług, przekształcenia na usługi terenów i obiektów zdegradowanych, nieużytkowanych.

Kierunek V – bezpieczeństwo:

Kwestia zapewnienia bezpieczeństwa związana jest przede wszystkim ze stosowaniem różnych form zabezpieczeń przed uciążliwością lub innymi zagrożeniami w zakresie dziedzin, tj.:

- podejmowanie działań przeciwpowodziowych – przez kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych;
- podejmowanie działań ograniczających naturalne zagrożenia geologiczne – na terenach osuwiskowych występujących głównie w dolinie rzeki Wieprz (w rejonie Szczekarkowa i Trzeciego Pola) oraz na terenach o ograniczonych warunkach posadowienia obiektów budowlanych na gruntach słabonośnych;
- podejmowanie działań na obszarach o ograniczonych warunkach posadowienia obiektów budowlanych – na terenach w dolinie rzeki Wieprz, rzeki Parysówki i lokalnych podmokłości w rejonie Wincentowa i Woli Lisowskiej;
- podejmowanie działań dotyczących eliminacji lub ograniczania uciążliwości – w zakresie ochrony powietrza (przez dokonywanie z oceny jakości powietrza), ochrony przed hałasem (poprzez wyznaczanie pasów drogowych o szerokościach zabezpieczających działania środowiskowe, kształtowanie pasm zieleni izolacyjnej, zalesienia, stosowanie ekranów akustycznych); ochrona jakości wód do zaopatrzenia ludności (przez ustanawianie stref ochronnych);

- podejmowanie działań dotyczących zmniejszenia ryzyka wynikającego z rozwoju istniejących funkcji – na rzecz ochrony przed wystąpieniem poważnych awarii, tworzenia strefy sanitarnej 50,0 m i 150,0 m od czynnych cmentarzy, tworzenia ograniczeń dla terenów składowania odpadów komunalnych i oczyszczalni ścieków oraz dla terenów produkcyjnych, usługowych, baz i składów, itp., tworzenia stref ochronnych wynikających z przebiegu linii elektroenergetycznych z granicami pasa technologicznego lub wynikających z przebiegu gazociągów wysokiego ciśnienia;
- podejmowanie działań na rzecz obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji – m.in. w zakresie wyposażania w zieleni izolacyjną na terenach zabudowy mieszkaniowej położonych w zasięgu uciążliwości ruchu komunikacyjnego drogi ekspresowej; w zakresie zdegradowanych krajobrazów, nieużytkowych terenów i obiektów obsługi gospodarki rolnej i zabudowy mieszkaniowej na terenach o walorach krajobrazowych na funkcje usług turystyki, sportu i rekreacji.

Kierunek VI – rolnictwo:

Rolnictwo pozostaje jednym z głównych kierunków rozwoju gminy Lubartów. Dominującą formą organizacji produkcji rolnej stanowią gospodarstwa rodzinne, w równowadze z rolnictwem wielkotowarowym, przeważającym w miejscowościach. Produkcja rolnicza skoncentrowana na terenie gminy powinna zasilać LOM. Działania rozwojowe w przestrzeni będą ukierunkowane na poprawę efektywności gospodarki rolnej oraz zwiększenie udziału usług komplementarnych, wspierających rolnictwo. Polegać mają na podejmowaniu prac scaleniowych, zaopatrzenia gospodarstw a także promocję zbytu surowców i produktów przetwórczych. Dodatkowo rozwojowi obszarów rolniczych towarzyszyć ma rozwój agroturystyki.

Kierunek VI – lasy i gospodarka leśna:

Gmina Lubartów ma duże zasoby leśne. Lesistość gminy kształtuje się na poziomie 38,3%, wobec średniego wskaźnika dla powiatu 21,3‰ i dla województwa 22,8%. W zakresie zasobów leśnych zakłada się: szczególną ochronę i utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania i zagospodarowania lasu. Na specjalnych warunkach umożliwia się przystosowanie lasów do użytkowania turystycznego, rekreacyjnego, w tym penetracji pieszej, rowerowej i konnej, wykorzystując w tym celu istniejący układ dróg duktów leśnych oraz polany śródleśne (realizacja zadań tj. lokalizowanie elementów małej infrastruktury, w postaci: zadaszeń, węzłów sanitarnych, pól biwakowych itp. wymaga dokonania wcześniejszych uzgodnień z administracją leśną).

Kierunek VII – przedsiębiorczość:

Rozwojowi przedsiębiorczości sprzyja tradycja, zaplecze usługowo-przemysłowe w obszarze aglomeracji lubelskiej, położenie na trasie transportu tranzytowego drogi krajowej S19, urbanizacja gminy. Ekonomiczna baza gminy ma możliwości zafunkcjonowania w strefach przedsiębiorczości zlokalizowanych przede wszystkim w bezpośrednim sąsiedztwie drogi S19. Preferowane kierunki rozwoju przedsiębiorczości to przede wszystkim sektor przemysłu i przetwórstwa, szczególnie w branży budowlanej, produkcji różnych akcesoriów i drzewnej oraz sektor usług i rzemiosła produkcyjno-usługowego, baz magazynowo-składowych związanych z handlem hurtowym, wielobranżowym, baz sprzętu i usług serwisowych, związanych z funkcją transportu i spedycją.

Kierunek VII – turystyki i rekreacji:

Gmina Lubartów posiada bez wątpienia wysoką atrakcyjność rekreacyjną. Warunki przyrodniczo – krajobrazowe predestynują gminę do rozwoju strefy zrównoważonego rozwoju turystyki o zróżnicowanych profilach, z bazą dla turystyki kwalifikowanej (wędrowniczej), weekendowej, wypoczynkowej, wyspecjalizowanej dla określonych grup użytkowników. Uwarunkowania

ekologiczne sprawiają, iż preferowane będą formy turystyki o umiarkowanej intensywności. Celem zapewnienia standardów kilka miejscowości wskazano jako tereny aktywnych form rekreacji.

Rysunek 8 Podstawa dla tworzenia modelu funkcjonalno - przestrzennego gminy Lubartów – ramowe kierunki zagospodarowania przestrzeni w gminie

Źródło: opracowanie na podstawie Uchwała Nr XIV/122/20 Rady Gminy Lubartów z dnia 12 maja 2020r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów

[illegible]

49 | Strona

Rozdział 6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Gminy Lubartów

Wpływ na ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej gminy Lubartów ma obowiązujący PZPWL 2015. Z perspektywy regionu kluczowe znaczenie w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej ma:

- położenie geograficzne w niewielkiej odległości (24-26 km) od ośrodka o znaczeniu krajowym jakim jest miasto Lublin - centrum Aglomeracji Lubelskiej oraz Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego,
- uwarunkowania przyrodnicze – lokalizacja na terenie gminy korytarza ekologicznego doliny Wieprza oraz wysoka lesistość gminy (dzięki obecności kompleksu leśnego tworzącego Kozłowiecki Park Krajobrazowy),
- położenie w strefie wysokiej ochrony wód podziemnych, które obejmują obszary dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, rozdzielonych korytem rzeki Wieprz t.j. GZWP Nr 406 „Niecka Lubelska” oraz GZWP nr 407 „Niecka Chełm - Zamość” ze względu na ich szczególne znaczenie dla regionu,
- położenie w niewielkiej odległości od ośrodków turystycznych i rekreacyjnych (jezior Firlej i Kunów) oraz zespołu pałacowego w Kozłowie,
- silna pozycja w systemie powiązań komunikacyjnych o znaczeniu regionalnym i krajowym - przebieg drogi krajowej S19,
- położenie przy linii kolejowej z Lublina do węzła kolejowego Łuków, który umożliwia zwiększenie intensywności ruchu kolejowego, w szczególności dla przewozów osobowych w obrębie Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego (np. z wykorzystaniem szynobusów),
- brak ograniczeń w rozwoju osadnictwa i urbanizacji dzięki niskiej wartości bonitacyjnej gleb na przeważającym obszarze gminy Lubartów, płaskim ukształtowaniu terenu, dostatecznej nośności gruntów,
- występujące zagrożenie powodziowe i związane z tym zagrożeniem wyznaczenie obszarów zalewowych (zagrożeń) wzdłuż rzeki Wieprz,
- planowana rozbudowa sieci elektroenergetycznej wysokiego napięcia – dystrybucyjnej (rozbudowa dwutorowej linii elektroenergetycznej WN 110-kV, budowa linii WN 110-kV wraz z projektowanym GPZ).

Rekomendacje i ustalenia wynikające z poziomu regionalnego wyznaczają cele:

- potrzebę rozbudowy infrastruktury technicznej i społecznej,
- troskę o współzależność celów społeczno-gospodarczych z ekologicznymi,
- aktywizację gospodarczą,

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy Lubartów określono na podstawie stworzonego modelu funkcjonalno-przestrzennego i analizy uwarunkowań przestrzennych w gminie, dokonane w oparciu o SUiKZP.

Kluczowe rekomendacje i ustalenia w zakresie polityki przestrzennej obejmują:

A. Rozwój przedsiębiorczości

Rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- rozwój stref przedsiębiorczości, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru podmiejskiego miasta Lubartów oraz pasma wzmożonej aktywności gospodarczej terenów położonych wzdłuż drogi krajowej nr 19,
- rozwój strefy produkcyjnej opartej na eksploatacji zasobów surowców mineralnych (piasku i gliny),
- rozwój agroturystyki, usług związanych z obsługą turystyki i infrastruktury rekreacyjno-sportowej, głównie w obszarze otuliny Kozłowieckiego Parku Krajobrazowego i doliny Wieprza,
- rozwój przedsiębiorczości związanej z obsługą transportu i przemysłu budowlanego, drzewnego,
- lokalizacja obiektów obsługujących ruch turystyczny (baza noclegowa, informacja turystyczna, usługi łączności, ochrony zdrowia, gastronomii i zaopatrzenia, usługi administracyjno-finansowe).

B. Osadnictwo, ład przestrzenny i usługi publiczne

Rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- kształtowanie funkcji rekreacyjnej przez ochronę walorów przyrodniczych, rekreacyjno-turystycznych, kompleksów leśnych położonych w obszarze gminy, zagospodarowanie rejonów funkcjonalnie związanych z Kozłowieckim Parkiem Krajobrazowym,
- rozwój bazy rekreacyjno-turystycznej, ogólnodostępnej, uzupełniającej zabudowę letniskową,
- sterowanie rozwojem usług i utrzymanie rezerw terenu pod obiekty usług o charakterze publicznym,
- stymulowanie rozwoju struktury przestrzennej i rodzajowej usług w miejscowościach skupiających funkcje pozarolnicze (oświata, handel, gastronomia, kultura, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, kultura fizyczna),
- konieczność tworzenia obsługi potrzeb poszczególnych grup mieszkańców (m.in. niepełnosprawnych) przez rozwój usług profilaktyki i rehabilitacji zdrowotnej, opieki społecznej, czynnego wypoczynku i sportu,
- rozwój ścieżek rowerowych i konnych,
- rozwój osadnictwa rekreacyjnego, adaptacji istniejącej zabudowy zagrodowej na zabudowę letniskową oraz umożliwienie tworzenia nowej zabudowy letniskowej,
- usprawnienia komunikacji przez modernizację gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej oraz ograniczenia uciążliwości ruchu komunikacyjnego w strefach osadnictwa.

C. Tereny rolnicze

Rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- rozwój rodzinnych gospodarstw,
- przeznaczenia gruntów niskich klas bonitacyjnych na zalesienia i zadrzewienia,
- rozwój urządzeń infrastruktury towarzyszącej rolnictwu jak: drogi gospodarcze, tereny zaplecza rolniczego (organizacja skupu, zaopatrzenia, przetwórstwa),
- realizację zabudowy zagrodowej z możliwością tworzenia siedlisk rolniczych i lokalizacji m.in. potrzebnych obiektów gospodarczych, urządzeń technicznych oraz zaplecza sanitarnego, uwzględniających tendencje zmiany warunków technologicznych, organizacyjnych i produkcyjnych (towarowych, wyspecjalizowanych) gospodarstw rolnych,

- dążenie do zwiększenia koncentracji ziemi oraz poprawy struktury powierzchniowej gospodarstw indywidualnych,
- kształtowanie zintegrowanej produkcji rolnej, nawiązującej do tradycji upraw obecnych w tym rejonie.

W odniesieniu do wskazanych w Modelu funkcjonalno – przestrzennym Gminy Lubartów typów obszarów strukturalno - funkcjonalno – przestrzennych wskazuje się następujące kierunki:

- 1) obszar funkcji osadniczej i usług publicznych oraz obszar funkcji turystycznej i letniskowej w miejscowościach:
 - przyjęcie jako podstawową formę zabudowy osadniczej zabudowę zagrodową; na wybranych terenach umożliwia się rozwój zabudowy letniskowej, agroturystycznej jako istotny kierunek rozwoju osadnictwa;
 - prowadzenie rehabilitacji zabudowy wielorodzinnej, jak również jej otoczenia, np. podejmowanie działań rewitalizacyjnych, wzbogacenia w zielen i urządzenia rekreacyjne bez tworzenia nowej zabudowy wielorodzinnej;
 - adaptowanie zabudowy, zgodnie z jej przeznaczeniem w obowiązujących dotychczas planach miejscowych oraz istniejącej zabudowy w sąsiedztwie wydzielonych terenów budowlanych;
 - rozwój istniejącej zabudowy, położonej poza zespołami lub ciągami zabudowy, tzw. „rozproszonej”, nie różnicując jej funkcji;
 - rozwój terenów zabudowy zagrodowej, jednorodzinnej, letniskowej, tak by były kontynuacją ciągów zabudowy lub nowymi jednostkami w strukturze wsi;
 - kierunkowy rozwój zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej, zgodny z celami ustalonymi w studium;
 - przekształcanie funkcjonalne terenów zabudowy położonych w zasięgu uciążliwości ruchu komunikacyjnego, na obszarach wrażliwych ekologicznie, zagrożonych powodzią lub podtopieniami;
 - możliwość adaptacji i rozbudowy istniejących obiektów usługowych, w szczególności w zakresie wyposażenia gminy w usługi podstawowe i elementarne, w szczególności wspierając rozwój miejscowości turystycznych i rekreacyjnych;
 - łączenie obiektów usług publicznych z celami komercyjnymi, w szczególności uwzględniającymi cele kulturowe i promocję kultury ludowej i regionu;
 - adaptację i odnowę budynków wiejskich, które utraciły pierwotne funkcje na cele usług ważnych dla lokalnej społeczności;
 - dostosowanie otoczenia obiektów usługowych, np. szkół, remiz, sklepów, terenów sportowych do funkcji integracji mieszkańców oraz poprawę estetyki urządzenia przestrzeni publicznej, np. w formie zagospodarowania zieleni, urządzenia parkingów, placów, małej architektury;
 - wzmacnianie ponadlokalnych funkcji kultury, usług na rzecz obsługi turystyki, ochrony zdrowia;
 - rozwój usług elementarnych w miejscowościach oddalonych od miasta oraz usług powiązanych z nowymi terenami mieszkaniowymi, ze względu na występujący na terenie gminy deficyt lokalnych ośrodków wiejskich i centrów usługowych;
 - modernizację, rozbudowę obiektów usług publicznych oświaty i wychowania, zdrowia i profilaktyki, rehabilitacji i odnowy biologicznej, kultury oraz urządzeń sportu i rekreacji;
 - stworzenie preferencji w usługach publicznych w zakresie: usług ochrony zdrowia, rehabilitacji i odnowy biologicznej, sportu, rekreacji i zieleni publicznej dla mieszkańców i przyjezdnych, dziedzictwa kulturowego i usług kultury, promujących tożsamość regionalną, infrastruktury informatycznej, usług administracyjnych służących ludności i obsłudze funkcji turystycznych, zagospodarowaniu niewykorzystanych obiektów na funkcje usług publicznych (tj. rehabilitacja, ochrona zdrowia, kultura - np. izby pamięci);
 - intensywny rozwój infrastruktury służącej do aktywnych form wypoczynku;

- rozwój placówek kulturalnych w poszczególnych miejscowościach, w formie klubów, kawiarenek, punktów muzealnych, punktów informacji turystycznej a także adaptacja siedlisk na miejsca animacji folkloru, tradycyjnych, rzemiosł i kultury ludowej (daje to podstawę do rozwoju wsi letniskowych);
- ekspozycję i odnowę zabytków, podnoszących atrakcyjność turystyczną gminy;
- adaptację remiz OSP wraz z zagospodarowaniem otoczenia na potrzeby społeczności lokalnej i uwzględniania funkcji pozwalających na aktywność kulturalną, społeczną, rekreacyjną

2) obszar rozwoju przedsiębiorczości:

- podejmowanie działań służących przeciwdziałaniu rozpraszaniu usług;
- adaptację istniejących obiektów usługowych wolnostojących (pawilonów);
- przekształcenie pustostanów na funkcje usług handlu, drobnej gastronomii i usług rzemiosła;
- preferowanie koncentracji usług w rejonie już istniejących obiektów;
- kształtowanie centrów grupujących usługi;
- rozwój usług związanych z obsługą komunikacji (paliwo, handel, gastronomia, baza noclegowa, usługi serwisowe);
- rozwój zaplecza obsługi turystyki oraz funkcji rekreacyjnych w miejscowościach letniskowych;
- rozwój nowych terenów: produkcyjno-usługowych (po obu stronach S 19) w Woli Lisowskiej, usługowo-mieszkaniowych w Woli Lisowskiej, usługowo-produkcyjnych w Skrobowie-Kolonii a także obiektów produkcyjnych, składów i magazynów w Mieczysławce;
- rozwój terenów kierunkowego rozwoju przedsiębiorczości w obszarze między istniejącym odcinkiem drogi krajowej nr 19, projektowaną S 19 (II etap obwodnicy Lubartowa) i kolejną na gruntach Wandzina i Trzcina;
- wzrost znaczenia obszaru między dzielnicą przemysłową miasta Lubartów a obwodnicą w ciągu drogi S 19 w obrębach Nowodwór b.m. Lubartów i Annobór-Kolonia;
- rozwój funkcji produkcyjno-usługowych w systemie osadniczym miejscowości: Chlewiska, Skrobów- Kolonia, Wola Lisowska, Łucka- Kolonia, Wólka Rokicka;
- adaptację i modernizację istniejących obiektów produkcyjnych i zaplecza technicznego oraz uzupełnianie zabudowy;
- poprawę warunków uzbrojenia terenów służących przedsiębiorczości, m.in. przez budowę i rozbudowę infrastruktury technicznej, zaopatrzenie w energię, budowę zaplecza sanitarnego,
- rozwój energetyki odnawialnej wykorzystującej energię słoneczną, wodną, biomasę, geotermalną.

3) obszar funkcji produkcyjno – usługowej oraz obszar gospodarki rybackiej:

- rozwój rolnictwa ekologicznego na obszarach o walorach przyrodniczo – krajobrazowych;
- prowadzenie zabiegów agrotechnicznych, scalenia gruntów, fitomeliorację, ochronę terenów łąkowo-pastwiskowych przed użytkowaniem rolnym;
- możliwość przekształcania nie użytkowanych terenów i obiektów usług produkcji rolnej na funkcje mieszkalno-usługowe;
- lokalizowanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii na terenach rolnych nie użytkowanych rolniczo lub nie predysponowanych do rolniczego wykorzystania;
- wspieranie modernizacji obiektów inwentarskich, magazynowych i rozbudowy zaplecza infrastruktury gospodarczej;
- tworzenie warunków do specjalizacji gospodarstw rolnych, szkółek, produkcji ekologicznej oraz agroturystyki a także wspieranie tworzenia ferm hodowlanych, miejsc bezpośredniej konsumpcji jako zaplecza gospodarstw agroturystycznych;
- rozwijanie nisz produkcyjnych m.in. roślin pracochłonnych, hodowli bydła i ptactwa;
- wzmacnianie bazy skupu surowców, zaplecza do magazynowania i wstępnego przetwórstwa;
- rozwój funkcji ekologicznych przez obiekty małej retencji, stawy rybne itp.;

- rozwój potencjału gospodarki rybackiej w Lasach Kozłowieckich (obejmujących np. kompleks stawów rybnych w Starym Tartaku, Stawy Stróżek i Stawy Wzory, a także stawy i sadzawki zlokalizowane w dolinie Parysówki).
- 4) obszar rozwoju funkcji turystyczno – rekreacyjnej oraz obszar funkcji turystycznej i letniskowej w miejscowościach:
- zagospodarowanie turystyczno – rekreacyjne w kierunkach: turystyki kwalifikowanej (ekoturystyki, edukacji ekologicznej, w oparciu o dukty leśne i ścieżki piesze), turystyki krajoznawczej w oparciu o trasy turystyczne rowerowe, konne itp., wędkarstwo, myślistwo, turystykę wypoczynkową (pensjonaty, domy letniskowe, itp.), turystykę weekendową w oparciu o bazę rekreacyjno-sportową dla rekreantów weekendowych, turystykę zdrowotną (ośrodki rehabilitacji i odnowy biologicznej w oparciu o bazę z zapleczem noclegowym, usługami publicznymi, wyposażeniem leczniczo-profilaktycznym), agroturystykę, powiązaną z atrakcyjnymi formami ekoturystyki (niewielkie ферmy hodowlane, promocja zdrowej żywności), turystykę tranzytową (motele, zajazdy z zapleczem gastronomicznym, postojowym i obsługą serwisową);
 - wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych rejonu Kozłowieckiego Parku Krajobrazowego z otuliną, strefy doliny Wieprza, strefy polno-leśne i osadnicze wysoczyzny lubartowskiej;
 - rozwój funkcji turystycznych w miejscowościach: Stary Tartak, Skrobów, Wólka Rokicka i Wólka Rokicka - Kolonia, Nowodwór, Majdan Kozłowiecki, Wola Lisowska, Trójnia, Nowodwór Piaski, Łucka- Kolonia, Lisów;
 - rozwój funkcji wsi letniskowych w miejscowościach: Majdan Kozłowiecki, Wandzin, Nowodwór Piaski, Wola Mieczysławska, Trójnia, Brzeziny.

Rozdział 7. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

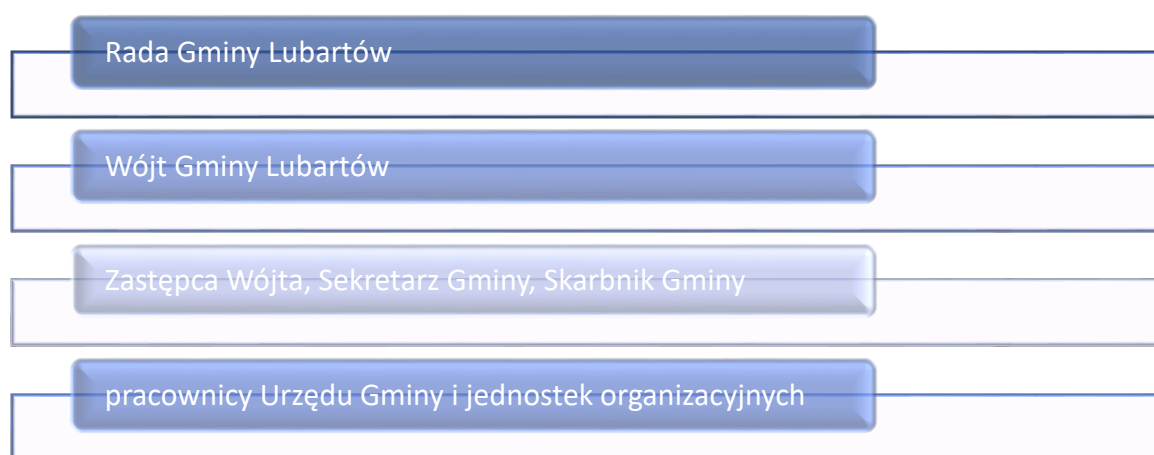
Wdrażanie Strategii wymaga zaangażowania i współpracy pracowników dysponujących wiedzą i kompetencjami z różnych obszarów oraz odpowiedniej komunikacji i budowania relacji z partnerami zewnętrznymi i mieszkańcami. System realizacji Strategii obejmuje procesy tj.:

Tabela 3 System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030

WDRAŻANIE	MONITORING	EWALUACJA	AKTUALIZACJA	KOMUNIKACJA
Obejmuje proces realizacji przyjętych kierunków działań poprzez wdrażanie przedsięwzięć inwestycyjnych i nieinwestycyjnych.	Obejmuje proces otrzymywania informacji o stopniu realizacji celów Strategii przez cykliczny pomiar stopnia osiągnięcia wskaźników.	Obejmuje analizę i ocenę danych z monitoringu oraz informacji odnoszących się do sprawności wdrażania i zarządzania Strategią	Obejmuje proces zapewniający aktualność i ciągłość zarządzania rozwojem Gminy, którego podstawą są wnioski z raportu monitoringowego i ewaluacyjnego lub inne obiektywne okoliczności.	Obejmuje działania informacyjne i edukacyjne na temat wizji, misji, celów Strategii oraz budowanie relacji z interesariuszami, partnerami.

Źródło: opracowanie własne

System realizacji Strategii stanowią następujące podmioty:

Wdrażanie

- przygotowanie projektu Strategii – Wójt Gminy Lubartów przy współpracy Zespołu zadaniowego ds. strategii i struktur Urzędu Gminy w Lubartów, w uzgodnieniu z Radą Gminy (zmiany zapisów w projekcie dokumencie dokonane również w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski złożone w procesie konsultacji);
- wybór działań do realizacji – Wójt Gminy Lubartów przy współpracy z Zastępcą Wójta, Sekretarzem Gminy i Skarbnikiem Gminy;
- nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, w tym gmin należących do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego, sektora pozarządowego, sektora gospodarczego) oraz działania lobbingsowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym - Wójt Gminy Lubartów, Zastępca Wójta;
- opracowanie rocznych i wieloletnich programów inwestycyjnych i nieinwestycyjnych, w ramach których będą realizowane założenia strategiczne – pracownicy Urzędu Gminy w Lubartowie, pracownicy jednostek organizacyjnych;
- zatwierdzanie i przyjmowanie do realizacji rocznych oraz wieloletnich programów, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki rozwoju – Rada Gminy Lubartów, Wójt Gminy Lubartów;
- zapewnianie finansowania, w tym przygotowanie wniosków o dofinansowanie zewnętrzne dla przyjętych działań rozwojowych - Wójt Gminy Lubartów, pracownicy Urzędu Gminy;
- zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków rozwoju –, Skarbnik Gminy, Wójt Gminy Lubartów, Rada Gminy w Lubartowie;
- nadzór nad realizacją działań, rozliczenia, raporty – pracownicy Urzędu Gminy, pracownicy jednostek organizacyjnych.

Monitoring

- monitoring bieżący Strategii odbywa się w sposób skoordynowany ze sprawozdawczością realizowaną na potrzeby opracowania zgodnie z art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym raportu o stanie gminy na dany rok; w ramach przytoczonej regulacji gmina zobowiązana jest do zawarcia w raporcie informacji na temat działalności władz samorządowych w roku, którego dotyczy opracowanie raportu, a w szczególności w zakresie realizacji strategii, polityk i programów oraz uchwał organu stanowiącego; ważnym elementem raportu jest jego upublicznienie wraz z zaproszeniem mieszkańców do wzięcia udziału w sesji rady gminy, której elementem jest debata poświęcona tematyce raportu;
- monitoring strategiczny odbywa się co 3 lata a jego celem jest uzyskanie kompletnej informacji o stopniu osiągania celów Strategii, w tym rezultatów planowanych działań przyjętych do realizacji; wzory kart monitoringowych zostaną opracowane i przyjęte w drodze zarządzenia Wójta Gminy Lubartów;

- system monitorowania opierał będzie się na analizie dostępnych danych statystycznych i liczbowych dla sformułowanych wskaźników realizacji przyporządkowanych do poszczególnych celów i kierunków rozwoju; analiza ta może zostać uzupełniona o szereg informacji opisowych charakteryzujących poszczególne obszary działalności gminy; w procesie tym, należy zachować ciągłość danych i prezentować je w szeregach czasowych tak, aby możliwe było obserwowanie zachodzących tendencji;
- wynikiem monitoringu Strategicznego będzie raport zawierający m.in. zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków rozwoju, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii;
- raport monitoringu Strategicznego stanowi podstawę do podjęcia przez Wójta Gminy Lubartów decyzji w zakresie konieczności wprowadzenia modyfikacji (aktualizacji) Strategii.

Ewaluacja

- rolą ewaluacji jest weryfikowanie efektywności wdrażania, wskazywanie, w jakim stopniu wdrażanie Strategii wpłynęło na osiągnięcie celów, jakie było oddziaływanie działań rozwojowych, poprawa wydajności, skuteczności wdrażania Strategii, poprawa potencjału osób odpowiedzialnych za wdrażanie Strategii, ich relacje i kulturę organizacyjną; włączanie interesariuszy, w tym grupy dotychczas marginalizowane we wdrażanie Strategii;
- wynikiem przeprowadzenia badania ewaluacyjnego będzie raport zawierający podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków rozwoju dokonaną przez podmioty odpowiedzialne za wdrażanie Strategii oraz partnerów (w tym mieszkańców), przyjęty zarządzeniem Wójta Gminy Lubartów;
- ewaluacja Strategii prowadzona będzie z następującą częstotliwością, uwzględniającą typy ewaluacji:
 - 1) ewaluacja mid-term – realizowana w połowie okresu realizacji Strategii, jej celem jest sprawdzenie, czy osiągnięte do tego momentu efekty gwarantują realizację celów, a jeśli nie, przedstawiać ma rekomendacje w zakresie działania naprawczych koniecznych do wdrożenia oraz zakresu wymaganej modyfikacji i aktualizacji Strategii (rekomendowany okres to rok 2026);
 - 2) ewaluacja ex-post – realizowana po zakończeniu wdrażania Strategii, jej celem jest ocena wszystkich efektów wdrażania oraz przedstawienie rekomendacji w zakresie aktualizacji polityki rozwoju gminy (rok 2030);
- raporty ewaluacyjne podlegają upublicznieniu - prezentowane są Radzie Gminy oraz publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej.

Aktualizacja

- aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021-2030 dokonywana będzie uchwałą Rady Gminy Lubartów na wniosek Wójta Gminy Lubartów;

- decyzja o aktualizacji dokumentu dokonywana będzie przez Wójta Gminy Lubartów we współpracy z Zastępcą Wójta, Sekretarzem Gminy;
- procedura dokonywania aktualizacji dokumentu będzie zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.

Komunikacja

- priorytety komunikacji Strategii, to:
 - 1) łączenie wszystkich interesariuszy i partnerów Strategii,
 - 2) zapewnienie odpowiedniego przepływu informacji na każdym etapie realizacji Strategii,
 - 3) troska o dwukierunkowy przepływ informacji,
 - 4) wykorzystywanie nowoczesnych metod i narzędzi komunikacyjnych.
- na każdym etapie w proces komunikacji zaangażowane będą wszystkie najważniejsze strony systemu realizacji Strategii i wykorzystane zostaną zróżnicowane metody komunikowania;
- komunikacja Strategii zakłada stałą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w szczególności z mieszkańcami, podmiotami gospodarczymi, lokalnymi organizacjami pozarządowymi, gminami należącymi do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego, administracją samorządu powiatu, województwa i administracją rządową;
- w ramach komunikacji zewnętrznej podejmowane będą działania informacyjne na stronie internetowej, portalach społecznościowych oraz w formie bezpośrednich spotkań;
- komunikowanie Strategii uwzględnia podejmowanie przez samorząd działań lobbingowych mających na celu:
 - 1) wzmacnianie pozycji gminy Lubartów na obszarze Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego,
 - 2) angażowanie samorządu województwa, samorządu powiatu, gmin sąsiadujących oraz administracji rządowej do współpracy na rzecz wdrażania Strategii.

Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych obejmują rekomendacje:

- dokonania przeglądu obowiązujących uchwał i procedur wewnętrznych,
- przyjęcia lub aktualizacji szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji przyjętych celów strategicznych i kierunków rozwoju.

Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji lub opracowania dla osiągnięcia zaplanowanych efektów przyjętych kierunków rozwoju gminy Lubartów będą, m.in. strategia rozwiązywania problemów społecznych, program rewitalizacji, program ochrony środowiska. W zakresie skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego gmina dokona przeglądu dokumentów planistycznych w zakresie konieczności dostosowania do zapisów strategii studium uwarunkowań

i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz dokona oceny konieczności ich aktualizacji.

Zasady ogólne:

- dokument wykonawczy powinien być napisany przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie oraz zgodnie z zasadami dostępności;
- dokument wykonawczy powinien zawierać odniesienie do co najmniej jednego celu strategicznego i kierunku rozwoju przyjętym w Strategii;
- przygotowanie dokumentu wykonawczego powinno zakończyć się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania;
- dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za realizację oraz jej skutki;
- dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom społecznym;
- dokument wykonawczy podlega upublicznieniu.

Rozdział 8. Ramy finansowania

Wdrażanie Strategii wymaga poniesienia określonych nakładów finansowych na szereg działań o charakterze inwestycyjnym i bieżącym. Podstawą finansowania Strategii jest budżet gminy i jego ramy wynikające z gromadzonych dochodów własnych, subwencji i dotacji celowych z budżetu państwa. Możliwym źródłem finansowania działań jest także finansowanie zwrotne i inne mechanizmy (np. pożyczki, kredyty, obligacje komunalne, obligacje przychodowe, faktoring samorządowy, itd.). Kluczowym źródłem finansowania działań będzie finansowanie zewnętrzne w formie dotacji ze środków unijnych, budżetu państwa i innych.

W perspektywie finansowej 2021 – 2027 kontynuowane będą mechanizmy wdrażania polityki spójności. Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027 zakłada realizację krajowych oraz regionalnych programów. Nowe mechanizmy finansowe to:

- program finansowany ze środków Funduszu Sprawiedliwej Transformacji z instytucją zarządzającą na poziomie krajowym oraz istotną rolę Urzędów Marszałkowskich w jego wdrażaniu,
- Krajowy Plan Odbudowy finansowany z Funduszu Odbudowy, ukierunkowany na minimalizowanie negatywnych skutków społeczno – gospodarczych pandemii COVID-19 oraz dostosowane do wyzwań jakie stworzyły się wskutek występowania pandemii.

Bieżąca analiza możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania kierunków działań przewidzianych w Strategii, wskazuje na następujące kluczowe dla wdrażania Strategii programy:

1. fundusze unijne, regionalny i ogólnopolskie programy operacyjne, tj.:
 - Fundusze Europejskie dla Lubelskiego na lata 2021 – 2027,
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
 - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
 - Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW),
 - Program pomoc żywnościowa (PO PŻ);
2. finansowanie obszarów wiejskich na bazie Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2021 – 2027 (2030),
 - programy Komisji Europejskiej, które wspierają różne obszary życia społeczno – gospodarczego, np.: Program ERASMUS;
3. programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, usług społecznych, rewitalizacji, sportu, kultury, edukacji i innych;
4. programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Lubelskiego;
5. programy funduszy krajowych, tj. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Bank Gospodarstwa Krajowego;

6. inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
 - inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne, tj.: Polski Fundusz Rozwoju (PFR), Europejski Bank Inwestycyjny, Bank Światowy, Bank Rozwoju Rady Europy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju;
7. środki prywatne, przy wykorzystaniu formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

Powyższe przykłady nie wyczerpują całego katalogu możliwości pozyskiwania środków finansowych na realizację działań wpisujących się w przyjęte w Strategii kierunki i obszary tematyczne. Niezbędne jest monitorowanie pojawiających się możliwości.

Rozdział 9. Spójność Strategii z dokumentami wyższego rzędu

Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 - 2030 osadzona jest w ramach obowiązującego systemu zarządzania rozwojem i wyznaczonych dla jednostek samorządu terytorialnego ram prowadzenia polityki rozwoju¹. Zasady organizacji i hierarchii planowania strategicznego na poziomie krajowym uregulowane są w przepisach ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021r., poz. 1057 t.j.) oraz ustawy z dnia 9 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022r., poz. 559). Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021–2030 odwołuje się do celów i kierunków prowadzenia polityki rozwoju wynikających z aktualnych ustaleń krajowych i regionalnych, a także wpisuje się w ustalenia polityki rozwoju prowadzonej na szczeblu Unii Europejskiej.

Cele rozwojowe gminy Lubartów są zbieżne z założeniami następujących dokumentów unijnych i regulujących realizację polityki rozwoju na poziomie krajowym z poziomem unijnym:

Agenda 2030

„Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” stanowi strategię rozwoju świata do 2030 roku. Dokument zawiera 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju, które podzielić można na 5 obszarów (tzw. 5xP): ludzie (people), planeta (planet), dobrobyt (prosperity), pokój (peace), partnerstwo (partnership). Każdy Cel przypisane ma konkretne zadania, których osiągnięcie do 2030 roku gwarantować ma osiągnięcie założonej w Dokumencie zmiany społecznej, gospodarczej i środowiskowej. Polska zajmuje 15 miejsce na świecie pod względem realizacji Agendy 2030, na 195 krajów ONZ. Strategie, plany i polityki publiczne wpisują się w założenia tego dokumentu i wyznaczają kierunki rozwoju kraju zgodne z założeniami zrównoważonego rozwoju.

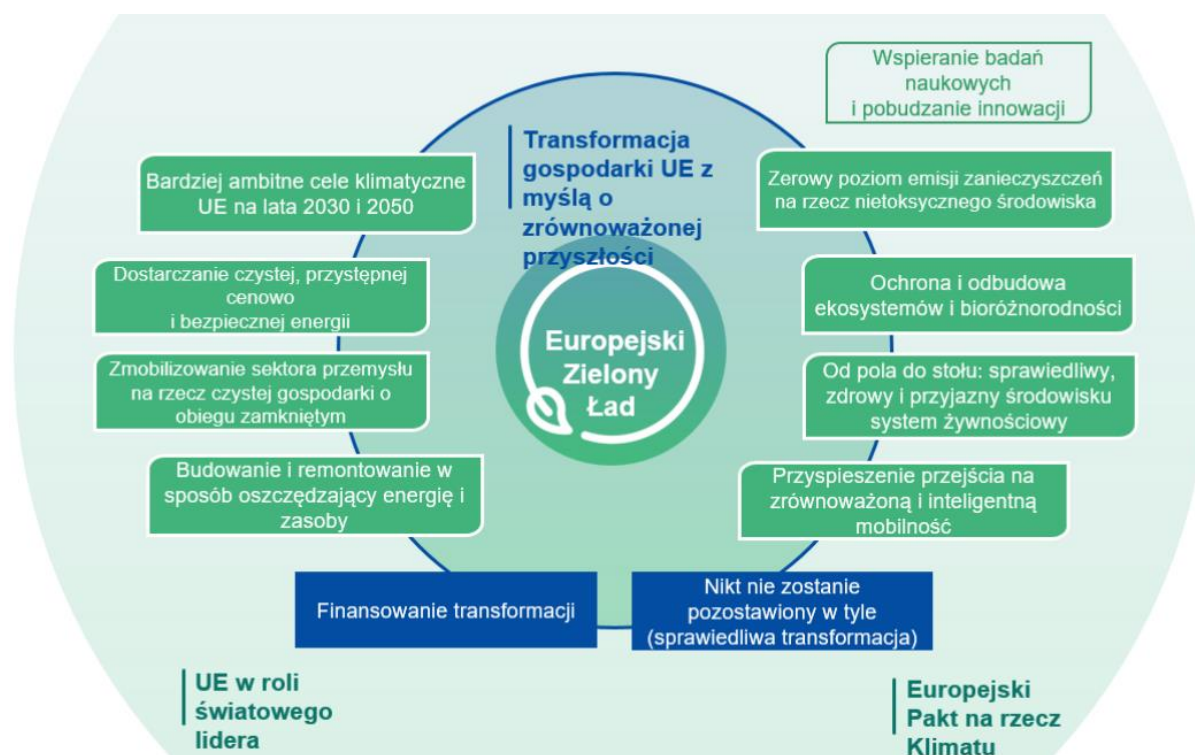
Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład to przyjęta przez kraje członkowskie branżowa strategia rozwoju. Dokument zakłada, że Unia Europejska ma do 2050 roku stać się neutralna klimatycznie przy jednoczesnym stymulowaniu wzrostu gospodarczego i poprawy jakości życia. W dokumencie przyjęty został cel ograniczenia do 2030 roku emisji gazów cieplarnianych o 55% w stosunku do emisji tych gazów w roku 1990. Cele szczegółowe zdefiniowane w dokumencie ukierunkowane są na przeciwdziałanie zmianom klimatycznym poprzez, m.in.:

- wdrożenie idei gospodarki obiegu zamkniętego,
- efektywnego wykorzystania zasobów,
- stworzeniu sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego środowisku systemu żywnościowego,
- przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu,
- przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność,
- przeciwdziałaniu utracie różnorodności biologicznej i zmniejszaniu poziomu zanieczyszczeń.

¹ polityka rozwoju to koordynowane działania wszystkich podmiotów (rządu, samorządów terytorialnych wszystkich szczebli i partnerów społeczno-gospodarczych) na rzecz trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz spójności terytorialnej i społeczno – gospodarczej kraju - ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 1057)

Rysunek 10 Kluczowe elementy Europejskiego Zielonego Ładu

Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021 – 2027 w Polsce

Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 jest podstawowym dokumentem, który określa współpracę Unii Europejskiej z Polską w zakresie wykorzystania Funduszy Europejskich w ramach Polityki Spójności na lata 2021-2027. Zgodnie z przyjętą Polityką Spójności Umowa definiuje 5 nowych celów, w które wpisuje się Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030:

- I. Bardziej inteligentna Europa poprzez innowacje, cyfryzację, transformację gospodarczą oraz wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw;
- II. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, przystosowania się do zmiany klimatu oraz zapobiegania i zarządzania ryzykiem;
- III. Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności i udoskonaleniu regionalnych połączeń teleinformatycznych ze strategiczną infrastrukturą transportową i sieciami cyfrowymi;
- IV. Europa o silniejszym wymiarze społecznym dzięki wdrażaniu europejskiego filaru praw socjalnych i inwestująca w wysokiej jakości zatrudnienie, edukację, umiejętności, integrację społeczną, równy dostęp do opieki zdrowotnej, wzmocnienie roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym, włączenie społeczne i innowacje społeczne;
- V. Europa bliżej obywateli dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych, poprzez wspieranie oddolnych strategii rozwoju.

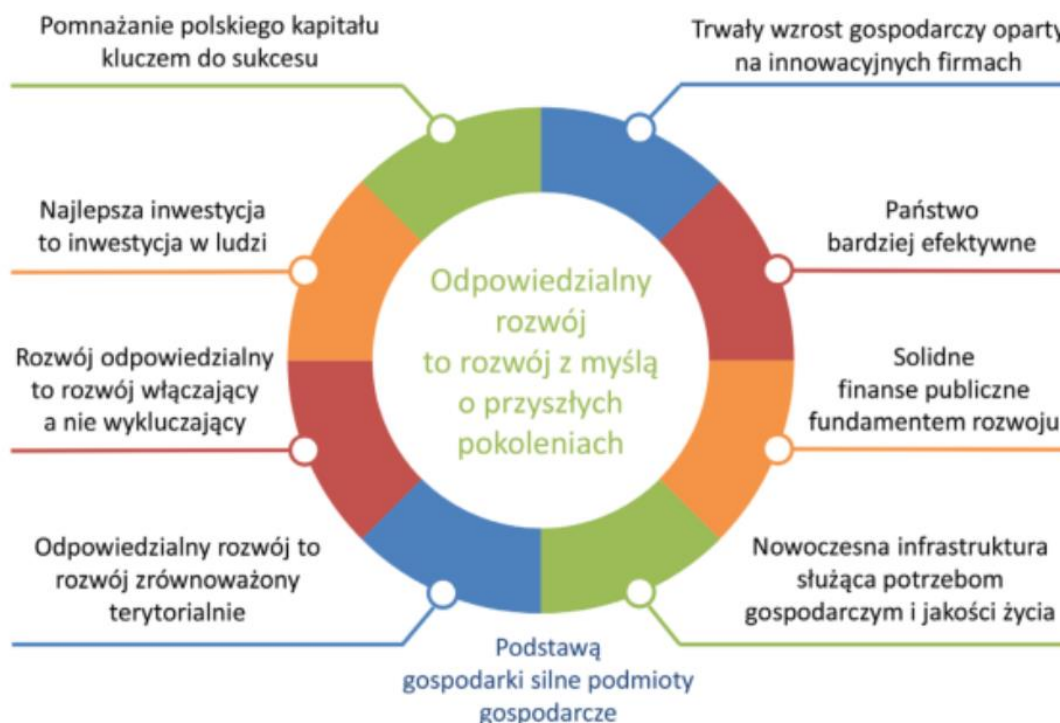
Na poziomie krajowym i regionalnym polityka rozwoju prowadzona jest na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz polityk publicznych. Dokumentem

nadrzędnym, wyznaczającym ramy krajowego planowania strategicznego na okres 10-15 lat w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym jest średniookresowa strategia rozwoju. Obecnie, rolę strategii krajowej pełni *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*. Postanowienia dokumentu uszczegóławia *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony*. Oznacza to, że KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej Polski w perspektywie do 2030 r.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

W SOR zaakcentowano silniejszą niż do tej pory rolę państwa i instytucji publicznych w kształtowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego i terytorialnego i zdefiniowano kluczową dla obecnego rozwoju kraju zasadę rozwoju odpowiedzialnego.

Rysunek 11 Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku). Podstawowe założenia modelu zarządzania rozwojem

Źródło: Streszczenie SOR

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

KSRR 2030 kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, wspomagający zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów – zarówno miejskich, jak i wiejskich. Dokument tworzy nowy model rozwoju regionalnego Polski osadzony na zasadach, które są wykorzystywane w tworzeniu modelu rozwoju gminy Lubartów. Zasady te, to w szczególności:

- *subsydiarność* – oznaczająca, dążenie do zaprogramowania i realizowania działań polityki rozwoju na możliwie najniższym poziomie administracyjnym,
- *zintegrowane podejście terytorialne* – które oznacza, iż punktem odniesienia dla działań realizowanych w ramach polityki regionalnej jest terytorium, o określonym zbiorze cech: społecznych, przestrzennych, środowiskowych, gospodarczych określających potencjał

rozwojowy regionu oraz dopasowanie interwencji do specyfiki danego terytorium przez łączenie działań o charakterze twardym oraz miękkim, wdrażane w ramach partnerstw lokalnych,

- *partnerstwo i współpraca* – oznaczający tworzenie klimatu związanego z budowaniem relacji partnerstwa i współpracy pomiędzy administracją publiczną i różnymi interesariuszami, z włączeniem sektora prywatnego i społecznego oraz tworzenie warunków do udziału obywateli w podejmowaniu decyzji,
- *koncentracja terytorialna i tematyczna* – oznacza ukierunkowanie interwencji w ramach polityki regionalnej na rzecz wsparcia ograniczonej liczby terytoriów oraz skoncentrowanie zasobów, środków i działań na ograniczonej liczbie dziedzin wsparcia priorytetowych, z punktu widzenia rozwoju kraju i poszczególnych regionów.

Głównym celem KSRR 2030 jest: „Efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich socjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”.

Cele szczegółowe KSRR 2030 mające wpływ na przyjmowane kierunki rozwoju w regionach i poszczególnych samorządach, to:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

- cel ukierunkowany jest na: zwiększenie szans rozwojowych obszarów słabszych społecznie i gospodarczo wykazanych jako obszary zagrożone trwałą marginalizacją, regiony Polski Wschodniej, zwiększenie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno – gospodarcze, przyspieszenie transformacji gospodarczej Śląska, przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych oraz wspieranie inwestycji dostarczających usługi publiczne podnoszących atrakcyjność inwestycyjną obszarów;

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

- cel ukierunkowany jest na: rozwój kapitału społecznego i ludzkiego, rozwój przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym, innowacyjność regionów opartą na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach;

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

- cel ukierunkowany jest na: wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem, wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju lokalnego, regionalnego i ponadregionalnego, poprawę organizacji świadczenia usług publicznych, efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Na szczeblu regionalnym dokumentem wyznaczającym ramy polityki rozwoju województwa jest *Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku*, która definiuje 4 cele strategiczne dla rozwoju regionalnego województwa:

Cel 1. Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych.

- obejmuje potrzeby sektora rolno- spożywczego. Na poziomie operacyjnym ukierunkowany jest na poprawę konkurencyjności gospodarstw rolnych, rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej

surowce rolne, współpracy w sektorze rolno – spożywczym, umacnianie marki lubelskich produktów żywnościowych.

Cel 2. Wzmocnienie powiązań i układów regionalnych.

- obejmuje obszar przestrzeni. Na poziomie operacyjnym ukierunkowany jest na zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej, rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego, ośrodków subregionalnych i lokalnych), wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, ochronę walorów środowiska.

Cel 3. Innowacyjny model gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu.

- obejmuje rozwój gospodarki. Na poziomie operacyjnym wyznacza kierunki związane z wykorzystaniem potencjału badawczo – rozwojowego jednostek naukowych oraz wspieranie transportu wiedzy i technologii, wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, promocją i rozwojem usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej, innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo – kulturowych, rozwoju sportu i usług wolnego czasu.

Cel 4. Wzmocnienie kapitału społecznego.

- obejmuje obszar społeczny. Na poziomie operacyjnym uwzględnia cele związane z rozwijaniem kapitału ludzkiego, poprawę jakości świadczenia usług zdrowotnych, włączenia i integracji społecznej, wzmocnienia współpracy transgranicznej i międzyregionalnej, bezpieczeństwa publicznego i wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawę efektywności zarządzania.

Planowane w Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030 kierunki i działania rozwojowe uwzględniają obecnie zachodzące w kraju zmiany w zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej. Do najważniejszych z nich należą w szczególności:

- zmiany w dynamice i strukturze rozwoju gospodarczego, spowodowane skutkami pandemii COVID -19;
- zmiany demograficzne a w konsekwencji tych zmian konieczność dostosowania usług publicznych do zmieniającej się struktury społecznej i nowych potrzeb mieszkańców;
- negatywne skutki przekształcania i wykorzystywania zasobów środowiska, w postaci zanieczyszczenia powietrza, zmian klimatycznych wymuszające konieczność stosowania ekologicznych rozwiązań;
- wyzwania związane z koniecznością oparcia rozwoju gminy na zasobach endogenicznych, prowadzące w przyszłości uniezależnienia rozwoju gminy od wsparcia zewnętrznego;
- postępujący proces cyfryzacji mający wpływ na stosunki społeczne i na gospodarkę;
- potrzeba wzmocnienia współpracy międzysektorowej.

Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030 zachowuje spójność z dokumentami strategicznymi z dokumentami wyższego rzędu przez następujące powiązania zdefiniowanych celów i kierunków rozwoju:

Tabela 4 Spójność Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021-2030 z dokumentami krajowymi wyższego rzędu

	Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030	Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku	Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku ²
CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie	Spójność z: Celem szczegółowym II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony; Celem szczegółowym III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.	Spójność z: Celem 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym; Celem 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.	Spójność z: Celem strategicznym 2. Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych; Celem strategicznym 3. Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu.	Ze względu na przyjęte dla województwa lubelskiego inteligentne specjalizacje spójność z: Celem szczegółowym I - Wzrost zdolności podmiotów sektora naukowo-badawczego do tworzenia i komercjalizacji wiedzy, w szczególności w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji Celem szczegółowym II - Zwiększenie zdolności podmiotów gospodarczych do tworzenia i absorpcji wiedzy oraz wdrażania innowacji, w szczególności w obszarach inteligentnych specjalizacji.

² Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2021. – przyjęta Uchwałą Nr XXIV/407/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu pn.: Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku

	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030	Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku	Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku ²
CO.2. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy	Spójność z: Celem szczegółowym II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony; Celem szczegółowym III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.	Spójność z: Celem 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym; Celem 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych; Celem 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.	Spójność z: Celem strategicznym 2. Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych; Celem strategicznym 3. Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu; Celem strategicznym 4. Wzmacnianie kapitału społecznego.	Ze względu na przyjęte dla województwa lubelskiego inteligentne specjalizacje spójność z: Celem szczegółowym I. Wzrost zdolności podmiotów sektora naukowo-badawczego do tworzenia i komercjalizacji wiedzy, w szczególności w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji; Celem szczegółowym II. Zwiększenie zdolności podmiotów gospodarczych do tworzenia i absorpcji wiedzy oraz wdrażania innowacji, w szczególności w obszarach inteligentnych specjalizacji.
CO.3. Zrównoważony rozwój lokalnej przedsiębiorczości i budowanie konkurencyjnej oferty inwestycyjnej Gminy	Spójność z: Celem szczegółowym I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną; Celem szczegółowym II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony; Celem szczegółowym III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.	Spójność z: Celem 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym; Celem 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych; Celem 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.	Spójność z: Celem strategicznym 1. Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych; Celem strategicznym 2. Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych; Celem strategicznym 3. Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu; Celem strategicznym 4. Wzmocnienie kapitału społecznego.	Ze względu na przyjęte dla województwa lubelskiego inteligentne specjalizacje spójność z: Celem szczegółowym I. Wzrost zdolności podmiotów sektora naukowo-badawczego do tworzenia i komercjalizacji wiedzy, w szczególności w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji; Celem szczegółowym II. Zwiększenie zdolności podmiotów gospodarczych do tworzenia i absorpcji wiedzy oraz wdrażania innowacji, w szczególności w obszarach inteligentnych specjalizacji;

Bibliografia

Dokumenty strategiczne

1. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Warszawa 2019.
2. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Ministerstwo Rozwoju, Warszawa 2017
3. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2021. [Załącznik do Uchwały Nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku].
4. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2021. [Załącznik do Uchwały Nr XXIV/407/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu pn.: Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku].
5. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubartów, Urząd Gminy Lubartów, Lubartów 2020. [Uchwała Nr XIV/122/20 Rady Gminy Lubartów z dnia 12 maja 2020r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów]

Akty prawne

1. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2021r., poz. 1507),
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022r. poz. 559 ze zm.).

Źródła internetowe

1. Strona internetowa Funduszy Europejskich, www.funduszeuropejskie.gov.pl.
2. Strona internetowa Komisji Europejskiej, www.ec.europa.eu/poland.
3. Strona internetowa Gminy Lubartów, <http://www.gmina-lubartow.pl/>

Spis tabel i rysunków

Tabela 1 Kierunki działań dla CO.2. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów.....	33
Tabela 2 Kierunki działań dla CO.3. Zrównoważony rozwój lokalnej przedsiębiorczości i budowanie konkurencyjnej oferty inwestycyjnej Gminy Lubartów.....	41
Tabela 3 System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030.....	55
Tabela 4 Spójność Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021-2030 z dokumentami krajowymi wyższego rzędu	67
Rysunek 1 Ramowy schemat prac nad Strategią Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 - 2030.....	5
Rysunek 2 OSI krajowe w wymiarze terytorialnym Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.....	17
Rysunek 3 Regionalne OSI wyznaczone w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030.....	18
Rysunek 4 Mapa Miejski Obszar Funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego.....	19
Rysunek 5 Model rozwoju gminy Lubartów.....	21
Rysunek 6 Cele Operacyjne rozwoju gminy Lubartów.....	23
Rysunek 7 Kierunki działań dla CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie Lubartów.....	26
Rysunek 8 Podstawa dla tworzenia modelu funkcjonalno - przestrzennego gminy Lubartów – ramowe kierunki zagospodarowania przestrzeni w gminie	48
Rysunek 9 Model funkcjonalno - przestrzenny gminy Lubartów	49
Rysunek 10 Kluczowe elementy Europejskiego Zielonego Ładu.....	63
Rysunek 11 Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku). Podstawowe założenia modelu zarządzania rozwojem.....	64

Wykaz załączników

Załącznik nr 1 - Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Lubartów

Załącznik nr 2 - Wyniki badania ankietowego skierowanego do mieszkańców Gminy Lubartów

Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji społecznej,
gospodarczej i przestrzennej Gminy Lubartów

Spis treści

Wstęp	2
Strefa przestrzenna	2
Położenie i uwarunkowania funkcjonowania gminy	2
Infrastruktura	5
Drogi i transport	5
Zasoby mieszkaniowe	6
Infrastruktura sieciowa	6
Środowisko naturalne i jego ochrona	8
Strefa społeczna	11
Demografia	11
Szkolnictwo i wychowanie	15
Opieka zdrowotna	18
Pomoc społeczna	19
Bezpieczeństwo	22
Kultura, turystyka i czas wolny	24
Kultura, sport i organizacja czasu wolnego	24
Atrakcyjność turystyczna gminy Lubartów	26
Aktywność społeczna mieszkańców	27
Strefa gospodarcza	30
Sektor rolniczy	30
Sektor przedsiębiorstw	32
Rynek pracy	35
Finanse samorządu	36
Bibliografia	41
Sprawozdania, informacje, raporty i inne opracowania	41
Akty prawne	41
Źródła danych pierwotnych	41
Źródła internetowe	41
Spis tabel, rysunków	42

Wstęp

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Lubartów prezentuje wyczerpujący obraz samorządu w ujęciu obiektywnym. Opiera się na faktach i niezbędnych komentarzach ustrukturalizowanych w trzy kluczowe działy obejmujące zagadnienia właściwe dla strefy przestrzennej, strefy społecznej i strefy gospodarczej. Analiza została rozszerzona o informacje dotyczące finansów gminy Lubartów, w przyszłości stanowiących bazę do podejmowania i wdrażania działań rozwojowych. Zakres czasowy analizy w przypadku większości zagadnień obejmuje lata 2014-2020. Jeżeli możliwe było zaprezentowanie nowszych informacji i danych, które wnoszą wartość dodaną do części analitycznej, to również je przedstawiono. Niekiedy dane statystyczne obejmują starsze lata, co wynika z określonej cykliczności przeprowadzania przez Główny Urząd Statystyczny w Warszawie badań tematycznych, np. Powszechnego Spisu Rolnego.

Diagnoza przedstawia portret gminy Lubartów zarówno pod względem opisowym, jak i statystycznym. Na potrzeby przeprowadzonej analizy wykorzystano dane agregowane w wartościach bezwzględnych oraz w postaci wskaźników statystycznych, uwzględniających różnorodność aspektów szeroko rozumianego potencjału społecznego, gospodarczego i przestrzennego. Źródłem informacji były przede wszystkim bazy danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie. Do przygotowania części diagnostycznej posłużono się także danymi wewnętrznymi, gromadzonymi przez samorząd i jego jednostki organizacyjne oraz danymi pochodzącymi od instytucji zewnętrznych.

Strefa przestrzenna

Położenie i uwarunkowania funkcjonowania gminy

Gmina Lubartów jest gminą wiejską położoną w województwie lubelskim, w powiecie lubartowskim, w odległości około 20 km od Lublina. Swym obszarem otacza miasto Lubartów i sąsiaduje z gminami Kamionka, Firlej, Ostrówek, Niedźwiada, Serniki, Spiczyn oraz Niemce. Na terenie gminy zlokalizowane są 24 miejscowości wiejskie: Annobór, Annobór-Kolonia, Brzeziny, Baranówka, Chlewiska, Lisów, Łucka, Łucka-Kolonia, Majdan Kozłowiecki, Mieczysławka, Nowodwór, Nowodwór-Piaski, Rokitno, Skrobów, Skrobów-Kolonia, Szczekarków, Trójnia, Trzciniec, Wandzin, Wincentów, Wola Lisowska, Wola Mieczysławska, Wólka Rokicka, Wólka Rokicka-Kolonia. W celu realizacji zadań administracyjnych teren gminy został podzielony na 23 sołectwa. Ich obszar na ogół pokrywa się z zasięgiem administracyjnym poszczególnych miejscowości. Wyjątek stanowią tutaj wsie Annobór i Annobór-Kolonia, dla których utworzono jedno wspólne sołectwo. Według podziału na jednostki fizycznogeograficzne Europy w klasyfikacji dziesiętnej wg. J. Kondrackiego, obszar na którym położona jest gmina Lubartów znajduje się we wschodniej części Wysoczyzny Lubartowskiej, która wchodzi w skład Niziny Południowopodlaskiej. Wysokości bezwzględne na jej terenie wahają się w granicach od 140 m n.p.m. w dolinie rzeki Wieprz w okolicach miejscowości Brzeziny do około 200 m n.p.m. w południowej części gminy. Krajobraz Gminy Lubartów jest dość zróżnicowany: wschodnią część stanowi szeroka dolina Wieprza z łąkami, pastwiskami i zadrzewieniem łęgowym, natomiast środkowa i zachodnia część to bezleśna równina z wyraźnymi pozostałościami działalności lodowca. Południową część tworzy kompleks Lasów Kozłowieckich, który zajmuje około 1/3 powierzchni gminy. Jest to jeden z największych kompleksów leśnych w województwie lubelskim i ze względu na wartości przyrodnicze oraz walory krajobrazowe lasy te uzyskały status Parku Krajobrazowego. Obszar Gminy Lubartów należy do dorzecza Wieprza, prawego dopływu Wisły. Wieprz, główna rzeka na omawianym terenie charakteryzuje się na tym

odcinku meandrującym typem rozwinięcia koryta. Średnie przepływy Wieprza na wysokości Gminy Lubartów wynoszą 22,4 m³/s.

Obszar Gminy Lubartów pod względem przyrodniczo-rolniczym należy do regionu Małego Mazowsza. Charakteryzuje go dominacja gleb wytworzonych z piasków i glin z reguły odgórnie spiaszczonych do znacznej głębokości oraz gleb semihydrogenicznych i hydrogenicznych zalegających dolinę Wieprza. Dzięki temu zasobem naturalnym gminy są złoża piasku i gliny, możliwe do eksploatacji i wykorzystania w gospodarce. Kolejnym zasobem są odpowiednie warunki ukształtowania terenu i nasłonecznienia umożliwiające rozwój odnawialnych źródeł energii wykorzystujących energię słoneczną. Zgodnie z analizą uwarunkowań środowiska przyrodniczego zawartą w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, obszar Powiatu Lubartowskiego (w tym również gminy Lubartów) narażony jest na występowanie suszy hydrologicznej. Ryzyko występowania niekorzystnych warunków pogodowych przy obecnie postępujących globalnie zmianach klimatu jest coraz większe i wpływa na ekosystem, zagraża produkcji rolnej i osłabia jakość życia mieszkańców.

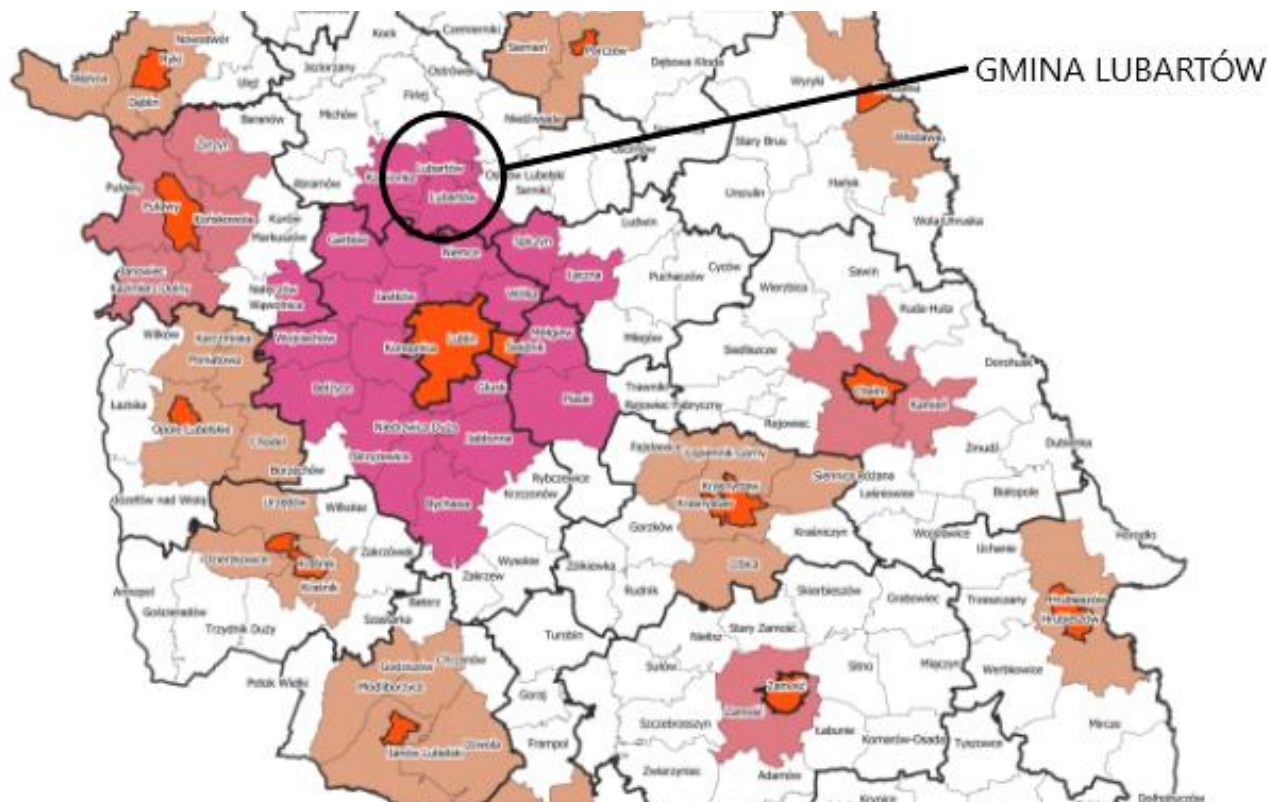
Tabela 1 Podstawowe informacje o gminie Lubartów

województwo	lubelskie
powiat	lubartowski
powierzchnia	158,94 km ²
użytki rolne	57%
użytki leśne	36%
liczba sołectw	23
siedziba gminy	Lubartów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

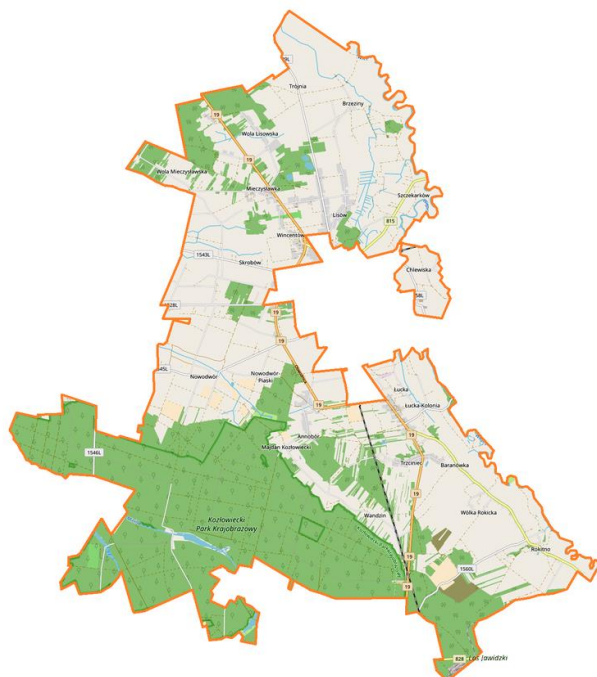
W układzie subregionalnym, warunkującym rozwój funkcjonalnych relacji na linii miasto – wieś, zgodnie z przyjętą w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030 metodologią, gmina Lubartów zlokalizowana jest na obszarze MOF - Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego.

Rysunek 1: Mapa Miejski Obszar Funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2021

Rysunek 2: Mapa poglądowa gminy Lubartów

Źródło: Strona internetowa, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Lubartów_\(gmina_wiejska\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Lubartów_(gmina_wiejska))

Infrastruktura

Drogi i transport

W ostatnich kilku latach w gminie Lubartów dynamicznie rozwinęła się infrastruktura drogowa. Dzięki licznym inwestycjom oraz staraniom władz samorządowych w pozyskiwaniu funduszy na bieżąco utwardzane i remontowane są drogi gminne, powiatowe i wojewódzkie, a także rozwijana jest infrastruktura rowerowa.

Jedną z kluczowych inwestycji drogowych realizowaną obecnie przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie jest budowa drogi ekspresowej S19 na odcinku Lublin – Lubartów. Przez gminę przebiegają również drogi wojewódzkie: nr 815 Wisznice-Parczew-Lubartów, nr 828 Garbów-Krasienin-Niemce-Jawidz, nr 829 Łucka-Łęczna-Biskupice.

Sieć dróg gminnych stanowi 41 dróg o łącznej długości 87,524 km, w tym drogi o nawierzchni bitumicznej - 48,668 km, z kostki – 0,386 km, twardej nieulepszonej – 6,717 km i gruntowej – 31,753 km.¹

Szczegółowy wykaz dróg przebiegających przez gminę Lubartów jest następujący:

- 103347 L Skrobów - dr.pow.1541L - Mieczysława - dr.pow.1542L,
- 103348 L dr.pow.1539L - Lisów Kol. - Wola Lisowska - gr. gminy Firlej,
- 103349 L dr.kraj.19 - Lisów Kol. - dr.gm.103348L,
- 103350 L dr.pow.1545L - Nowodwór - Skrobów Kol. - dr.pow.1528L,
- 103351 L dr.pow.1545L - Nowodwór - dr.pow.1545L,
- 103352 L dr.pow.1545L - Zagrody - Skrobów Kol. - dr.pow.1528L,
- 103353 L dr.pow.1545L - Zagrody - Annobór Kol. - dr.pow.1550L,
- 103354 L dr.pow.1550L - Annobór Kol. - Łucka - dr.kraj.19,
- 103355 L dr.gm.103373L - Nowodwór - Majdan Kozłowiecki - Wandzin (gr. pasa kolejowego),
- 103356 L dr.pow.1545L - Nowodwór - Stary Tartak – gr. gminy Niemce,
- 103357 L Nowy Staw - Nasutów Dwór - dr.woj.828 - Nasutów Lipki - Pólko - dr.pow.1546L,
- 103358 L dr.kraj.19 - Stary Tartak - Stoczek - dr.woj.828 (nieciągłość) - Stoczek Kolonia – Pólko,
- 103359 L dr.woj.829 - Wólka Rokicka - dr.woj.829,
- 103360 L dr.woj.829 - Baranówka - Trzciniec dr.kraj.19
- 103361 L dr.gm.103377L - Trzciniec - dr.kraj.19,
- 103362 L dr.pow.1557L - Łucka Kolonia - gr. m. Lubartów,
- 103363 L dr.woj.829 - Łucka - Lubartów (ul. Łąkowa),
- 103364 L dr.woj.815 - Szczekarków - dr.woj.815,
- 103365 L dr.woj.815 – Szczekarków,
- 103366 L dr.woj.815 - Szczekarków - Brzeziny - dr.pow.1539L.

Na koniec 2020 r. (GUS – Bank Danych Lokalnych) przez teren gminy przebiegało 23,2 km ścieżek rowerowych (wzrost o 10,2 km w porównaniu do roku bazowego 2016) w tym będących pod zarządem gminy – 6,8 km. Przebudowy i modernizacji wymagają szczególnie drogi dojazdowe do DK S19, a także infrastruktura towarzysząca, wpływająca na poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, tj. oświetlenie uliczne, chodniki, przejścia dla pieszych.

Przez teren gminy Lubartów przebiega linia kolejowa nr 30 Łuków-Lublin Północny. Na terenie gminy w miejscowości Wandzin zlokalizowany jest osobowy przystanek kolejowy, położony w odległości 0,5 km od drogi krajowej nr 19 i w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Linia kolejowa stanowi potencjał umożliwiający rozwój komunikacji z miastem Lublin.

¹ Dane Gmina Lubartów

Na terenie gminy znajduje się 29 przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Lubartów. Dominuje transport kołowy, organizowany przede wszystkim przez prywatnych przewoźników.

Zasoby mieszkaniowe

Od 2017 r. liczba mieszkań na terenie gminy Lubartów systematycznie wzrastała. W 2020 r. w zasobach mieszkaniowych znajdowało się 3 465 mieszkań, dla których przeciętna powierzchnia użytkowa wynosiła 96,65 m² (o 1,3 m² więcej niż w 2015 r.). Wzrosła również wartość wskaźnika liczby mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców – w ostatnim analizowanym roku wyniosła 303,2 wobec 298,0 w 2017 r.

Tabela 2 Zasoby mieszkaniowe

	2017	2018	2019	2020
mieszkania	3 315	3 366	3 419	3 465
mieszkania na 1 000 mieszkańców	298,0	298,8	300,7	303,2
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	96,0	96,4	96,9	97,3
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	28,6	28,8	29,1	29,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Rozwój mieszkalnictwa to przede wszystkim zasługa inwestycji własnych mieszkańców oraz osób osiedlających się na terenie gminy. W zakresie mieszkalnictwa komunalnego, będącego zadaniem własnym samorządu, gmina nie realizowała żadnych przedsięwzięć inwestycyjnych. Brakuje mieszkań dla rodzin o niższym statusie ekonomicznym, w tym mieszkań socjalnych (na przestrzeni 2014-2019 liczba dostępnych lokali socjalnych nie uległa zmianie, co świadczy o stagnacji tego obszaru).

Tabela 3 Zasoby mieszkaniowe gminy Lubartów, komunalne i socjalne

gmina Lubartów	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
mieszkania komunalne	-	10	5	-	0	-	0
lokale socjalne	3	3	3	3	3	3	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Infrastruktura sieciowa

Wszystkie miejscowości na terenie Gminy Lubartów są zводociągowane. Na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców w wodę korzysta się głównie z wód zalegających w utworach poziomu kredowego, sporadycznie tylko z wód występujących na wyższych poziomach. Na terenie Gminy Lubartów funkcjonuje cztery ujęcia wody w następujących miejscowościach:

- Chlewiska,
- Rokitno,
- Skrobów,
- Wandzin.

Natomiast w miejscowości Nowodwór znajduje się ujęcie wody dla miasta Lubartowa, którego zarządcą jest gmina miejska Lubartów. Zaopatruje ono w wodę również część mieszkańców gminy wiejskiej Lubartów.

Do sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy przyłączonych jest ponad 70% gospodarstw domowych. Niejako uzupełnieniem tego systemu są zbiorniki bezodpływowe (szamba). Na terenie gminy funkcjonują dwie biologiczne oczyszczalnie. Zlokalizowane są one w dwóch miejscowościach:

- Skrobów-Kolonia
- Rokitno

Uzupełnieniem tego systemu są przydomowe oczyszczalnie ścieków. Najpilniejsze potrzeby w zakresie rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej obejmują północno – zachodnią część gminy. W zakresie systemu odprowadzania ścieków istotne jest również podjęcie działań rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków, celem spełniania warunków oczyszczania ścieków wynikających z przepisów prawa oraz zwiększenia przepustowości oczyszczalni.

Na terenie gminy funkcjonuje sieć gazowa, której całkowita długość wynosi 30 km. Z tego źródła energii korzysta około 10% wszystkich gospodarstw domowych. Na terenie wsi Nowodwór i Skrobów-Kolonia zlokalizowany jest rurociąg gazowy wysokiego ciśnienia ze stacją redukcyjną w Skrobowie-Kolonii. W 2007 r. zakończono budowę sieci gazowej z przyłączami dla wsi Baranówka, Wólka Rokicka-Kolonia, Wólka Rokicka i Rokitno, z tranzytem przez Łuckę i Łuckę-Kolonie. W latach 2017-2018 wybudowana została sieć gazowa w kolejnych 5 miejscowościach, tj. Annoborze, Annoborze-Kolonii, Trzciniec, Wandzin, Majdan Kozłowiecki.

W 2020 r. na 100 km² w gminie przypadało średnio 90,1 km sieci wodociągowej, 83,1 km sieci kanalizacyjnej oraz 45,6 km sieci gazowej.

Tabela 4 Sieć rozdzielcza na 100 km²

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
sieć wodociągowa	87,2	87,8	87,8	88,0	88,0	89,9	90,1
sieć kanalizacyjna	74,0	74,0	79,0	79,6	81,3	81,3	83,1
sieć gazowa	15,8	20,5	27,9	28,9	41,8	43,0	45,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

W związku z rozbudową infrastruktury sanitarno-technicznej wzrósł również odsetek osób korzystających z tych instalacji: udział osób korzystających z wodociągu w 2020 r. 96,7% ogółu ludności (o 0,5 p.p. więcej niż w 2014 r.), z kanalizacji – 68% (o 4,7 p.p. więcej niż w 2014 r.), a z sieci gazowej – 26,6%.

Tabela 5 Korzystający z instalacji sieciowych jako % ogółu ludności (w %)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
sieć wodociągowa	96,2	96,3	96,4	96,4	96,5	96,6	96,7
sieć kanalizacyjna	63,3	64,2	65,8	66,3	67,0	67,5	68,0
sieć gazowa	12,3	12,9	14,2	14,9	19,8	20,7	26,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Środowisko naturalne i jego ochrona

Obszar gminy Lubartów należy do dorzecza Wieprza, prawego dopływu Wisły. Wieprz charakteryzuje się na tym odcinku meandrującym typem rozwinięcia koryta. Średnie przepływy Wieprza na wysokości gminy Lubartów wynoszą 22,4 m³/s.

Pod względem przyrodniczo-rolniczym obszar gminy należy do regionu Małego Mazowsza. Charakteryzuje go dominacja gleb wytworzonych z piasków i glin z reguły odgórnie spiaszczonych do znacznej głębokości oraz gleb semihydrogenicznych i hydrogenicznych zalegających dolinę Wieprza. Pod względem przydatności rolniczej przeważają gleby średniej i niskiej jakości. Dominują gleby kompleksów żytnich, które wśród gruntów rolnych zajmują największą powierzchnię.

Krajobraz gminy Lubartów jest dość zróżnicowany: wschodnią część stanowi szeroka dolina Wieprza z łąkami, pastwiskami i zadrzewieniem łąkowym, natomiast środkowa i zachodnia część to bezleśna równina z wyraźnymi pozostałościami działalności lodowca. Południową część tworzy kompleks Lasów Kozłowieckich, który zajmuje około 1/3 powierzchni gminy. Jest to jeden z największych kompleksów leśnych w województwie lubelskim i ze względu na wartości przyrodnicze oraz walory krajobrazowe lasy te uzyskały status Parku Krajobrazowego. Lasy są najcenniejszymi walorami przyrodniczymi gminy, stanowią ponad 38% jej powierzchni. Wysokie nasycenie w tereny leśne jest jednym z istotnych atutów oraz potencjałów rozwojowych gminy Lubartów. Duże połacie lasu wykazują skład gatunkowy zbliżony do naturalnego. Ponadto część z nich to drzewostany stare, przeważnie sosnowe z domieszką dębu szypułkowego, brzozy brodawkowatej i osiki, rzadziej lipy, grabu i świerka. Przeważają bory świeże, bory wilgotne, bory mieszane sosnowo-dębowe, ale występują także fragmenty boru bagiennego, świetlistych dąbrów, suchych borów sosnowych, olsów oraz szczególnie ciekawych łągów wierzbowo-topolowych i jesionowych (w dolinie Mininy i Starej Rzeki).

Lasom Kozłowieckim towarzyszą ciekawe florystycznie śródleśne łączki, bagienka i oczka wodne oraz zespoły stawów. Te ostatnie posiadają także duże walory faunistyczne jako ostoje ptaków wodnych. Na terenie Kozłowieckiego Parku Krajobrazowego stwierdzono występowanie, m.in. żółwia błotnego, bociana czarnego, orlika krzykliwego, dzięcioła czarnego, kowalika, słowika szarego i świstunka.

Na obszarze gminy znajduje się rezerwat przyrody „Kozie Góry”, położony na obszarze Lasów Kozłowieckich. Rezerwat jest obszarem chronionym, utworzonym w 1958 r. w celu ochrony stanowisk dębu bezszypułkowego poza granicami jego zasięgu. Jego powierzchnia wynosi 41,04 ha.

Ponadto, w Lasach Kozłowieckich wytyczona jest ścieżka dydaktyczna Kopanina. Jej długość to około 2 km. Na trasie przejścia ustawiono 14 tablic z opisami walorów przyrodniczo-leśnych. W końcowym punkcie ścieżki znajduje się parking leśny, zadaszenie z ławami oraz miejsce do rozpalenia ogniska.

Na terenie gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- park krajobrazowy:
 - a. Kozłowiecki Park Krajobrazowy: 4290,0 ha,
 - b. Kozłowiecki Park Krajobrazowy - otulina: 2204,0 ha;
- użytek ekologiczny: występują cztery użytki o powierzchni ponad 14 ha;
- rezerwat:
 - a. Kozie Góry: 41,0 ha.

Rezerwat przyrody „Kozie Góry” - znajduje się na obszarze Lasów Kozłowieckich. Położony jest w całości na terenie gminy Lubartów i jest obszarem chronionym. Utworzony został w 1958 roku w celu ochrony stanowisk dębu bezszypułkowego poza granicami jego zasięgu. Jego powierzchnia wynosi 41,04 ha. Kozłowiecki Park Krajobrazowy został założony w 1990 r., obejmuje największy w okolicach Lublina i Lubartowa kompleks leśny. Pomimo równinnego charakteru w rzeźbie terenu wyróżniają się ciągi wydm o długości do około 1,5 km, wzgórz morenowe, terasy zalewowe i inne. Ponad 90%

powierzchni parku stanowią lasy o dość dużym zróżnicowaniu. Duże połacie lasu wykazują skład gatunkowy zbliżony do naturalnego. Przeważają bory świeże, bory wilgotne, bory mieszane sosnowo-dębowe, ale występują także fragmenty boru bagiennego, świetlistych dąbrów, suchych borów sosnowych, olsów oraz szczególnie ciekawych łągów wierzbowo-topolowych i jesionowych. Lasom Kozłowieckim towarzyszą ciekawe florystycznie śródleśne łączki, bagienka i oczka wodne oraz zespoły stawów. Te ostatnie posiadają także duże walory faunistyczne jako ostoje ptaków wodnych. Na terenie Kozłowieckiego Parku Krajobrazowego stwierdzono występowanie, m. in. żółwia błotnego, bociana czarnego, orlika krzykliwego, dzięcioła czarnego, kowalika, słowika szarego i świstunka. Świat zwierząt reprezentowany jest przez licznie występujące dziki, zające, jelenie i sarny. Spotykane są również danieli i łosie.

Użytki ekologiczne obejmują obszary torfowisk i łąk. Podstawą prawną ich utworzenia jest Rozporządzenie Nr 143 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie uznania obszarów za użytki ekologiczne na terenie województwa lubelskiego (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 80, poz. 1700). W granicach gminy Lubartów użytki stanowią następujące tereny:

- obszar torfowisk i łąk o powierzchni 1,77 ha w Leśnictwie Okolec, Obręb Kozłówka, Oddział 58 l, 59 d;
- obszar torfowisk i łąk o powierzchni 5,63 ha w Leśnictwie Okolec, Obręb Kozłówka, Oddział 63c, 64c;
- obszar torfowisk i łąk o powierzchni 4,20 ha w Leśnictwie Bratnik, Obręb Kozłówka, Oddział 176 d,f, 177g,h,i,j;
- obszar torfowisk i łąk o powierzchni 2,62 ha w Leśnictwie Bratnik, Obręb Kozłówka, Oddział 133 b,c,;

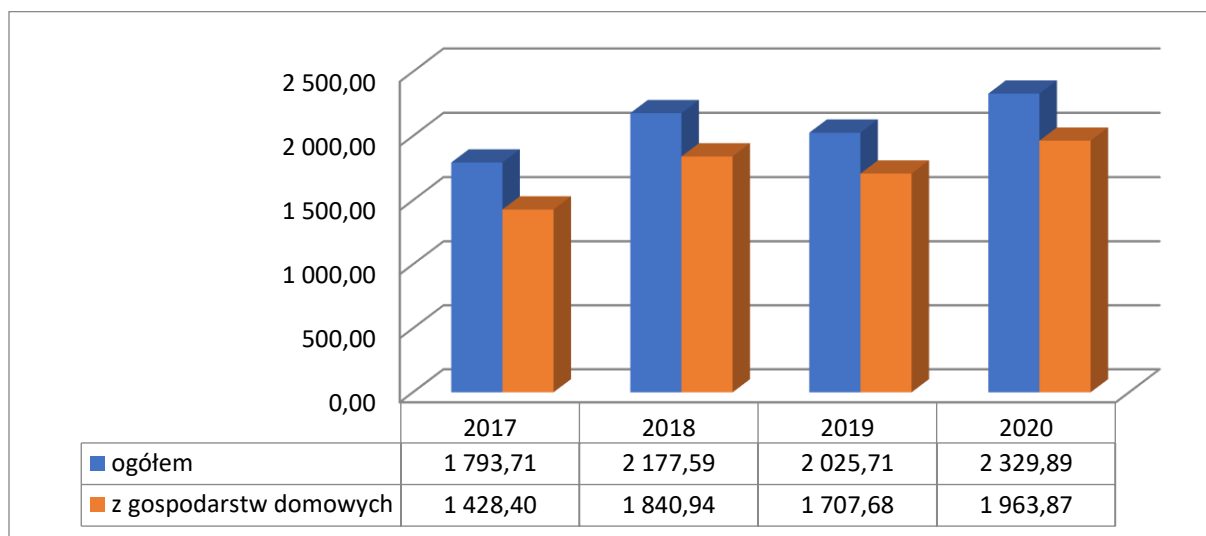
Na terenie gminy znajdują się 4 pomniki przyrody, tj.:

- 2 dęby szypułkowe o obwodach 400 i 510 cm w miejscowości Stróżek, w oddziale 244 Leśnictwo Dąbrówka, Nadleśnictwo Lubartów,
- dąb szypułkowy o obwodzie 850 cm przy bramie Leśniczówki w Starym Tartaku, oddział 232,
- płat zimoziółki północnej o pow. 0,10 ha w Leśnictwie Okolec, oddział 80 i Nadleśnictwo Lubartów.

Za utrzymanie jakości stanu środowiska przyrodniczego odpowiadają podejmowane przez gminę działania ograniczające zanieczyszczenie wody, emisję hałasu, zaśmiecanie i emisję zanieczyszczeń powietrza, tj. przede wszystkim z zakresu gospodarki odpadami oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków. Nowym wyzwaniem dla samorządów jest podjęcie działań mających na celu minimalizowanie negatywnych zmian klimatu. Powiat Lubartowski narażony jest na występowanie suszy hydrologicznej, która poza negatywnym wpływem na ekosystem zagraża produkcji rolnej. Dodatkowo, na terenie gminy występuje zagrożenie powodziowe i konieczność wyznaczania obszarów zalewowych wzdłuż rzeki Wieprz. Zabezpieczenie gminy w zakresie skutków niekorzystnych zjawisk atmosferycznych stanowi jedno z kluczowych wyzwań strategii działania zarówno na poziomie krajowym jak i poszczególnych samorządów lokalnych.

W 2020 r. na terenie gminy Lubartów zebrano ok. 2330 ton odpadów komunalnych ogółem, w tym ponad 1960 ton z gospodarstw domowych. Masa wytworzonych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. wyniosła 197 kg – o 25 kg więcej niż w 2019 r.

Wykres 1 Ilość odpadów odebranych w ciągu roku w gminie Lubartów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

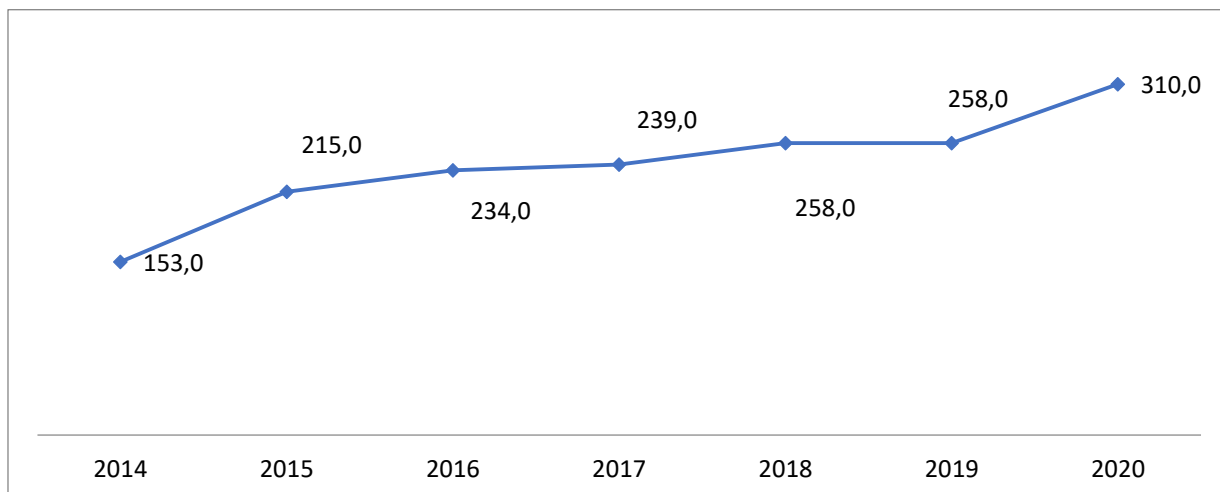
Gmina Lubartów jest członkiem Związku Komunalnego Gmin Ziemi Lubartowskiej. Na terenie gminy, obowiązki wynikające z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w zakresie organizacji systemu zbiórki odpadów, przejął Związek Komunalny Gmin Ziemi Lubartowskiej (ZKGZL). Wytworzone w gminie odpady stanowiły głównie odpady gospodarczo-bytowe (powstające w gospodarstwach domowych) oraz rolne (powstające w gospodarstwach rolniczych).

Główną metodą zagospodarowania odpadów komunalnych jest ich deponowanie na składowiskach odpadów. Na terenie gminy funkcjonuje, jedno z największych w regionie lubelskim, składowisko odpadów komunalnych w Rokitnie. Jest ono administrowane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie. Przy składowisku odpadów w Rokitnie działa Zakład Zagospodarowania Odpadów w Wólce Rokickiej.

Na terenie gminy funkcjonuje dobrze zorganizowany system zbiórki, transportu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, a dodatkowo został rozwiązany problem segregacji odpadów. Na terenie gminy funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Nowodworze. Można tam dostarczać m.in. odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady zielone, budowlano-remontowe, popiół i odpady niebezpieczne.

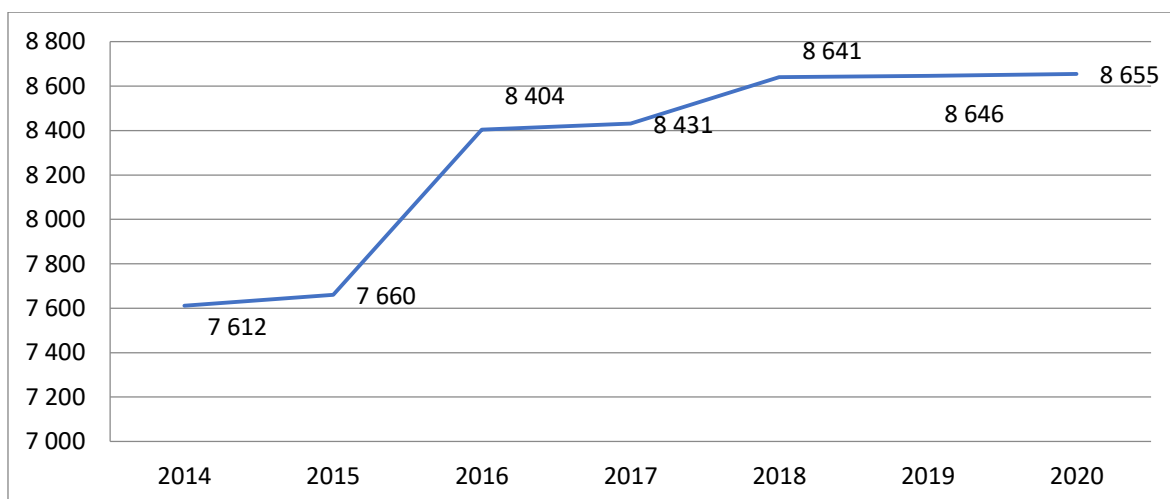
Na terenie gminy funkcjonują dwie biologiczne oczyszczalnie ścieków, których uzupełnienie stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków. W 2020 r. w gminie Lubartów odprowadzono (i oczyszczono) 310 dam³ ścieków (prawie o 103% więcej w porównaniu do roku 2014). Od 2016 r. systematycznie rośnie ponadto liczba mieszkańców korzystających z oczyszczalni. Wzrost wyniósł 13,70% w porównaniu do roku bazowego 2014.

Wykres 2 Ścieki odprowadzone ogółem (dam3)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Wykres 3 Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków

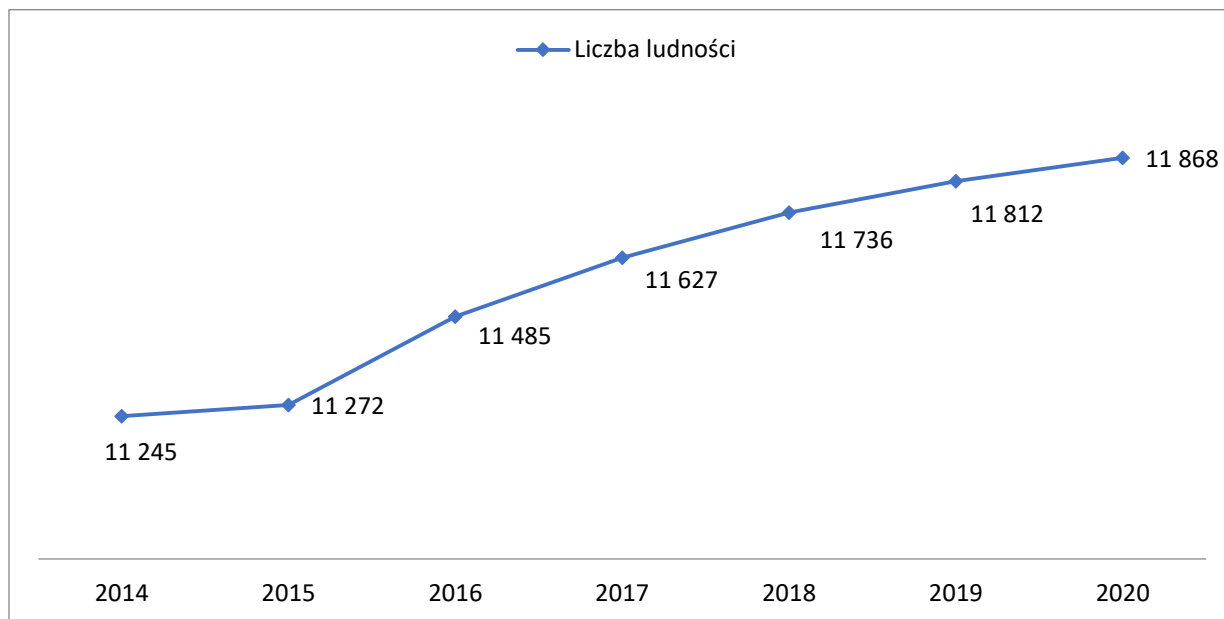
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Strefa społeczna

Demografia

Na koniec 2020 r. liczba ludności w gminie Lubartów wyniosła 11.868 osób, od roku 2015 sukcesywnie wzrastała średnio o 119 osób/rok. Na przestrzeni lat 2014-2020 liczba mieszkańców gminy wzrosła o 5,62%.

Wykres 4 Łączna liczba ludności w gminie Lubartów w latach 2014–2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Stosunek liczby kobiet do liczby mężczyzn w gminie Lubartów w latach 2014–2020 był praktycznie stały i wynosił najpierw 103, jedynie w 2015 r. – 102, co oznacza, że w analizowanym okresie na 100 mężczyzn przypadało 103 kobiety.

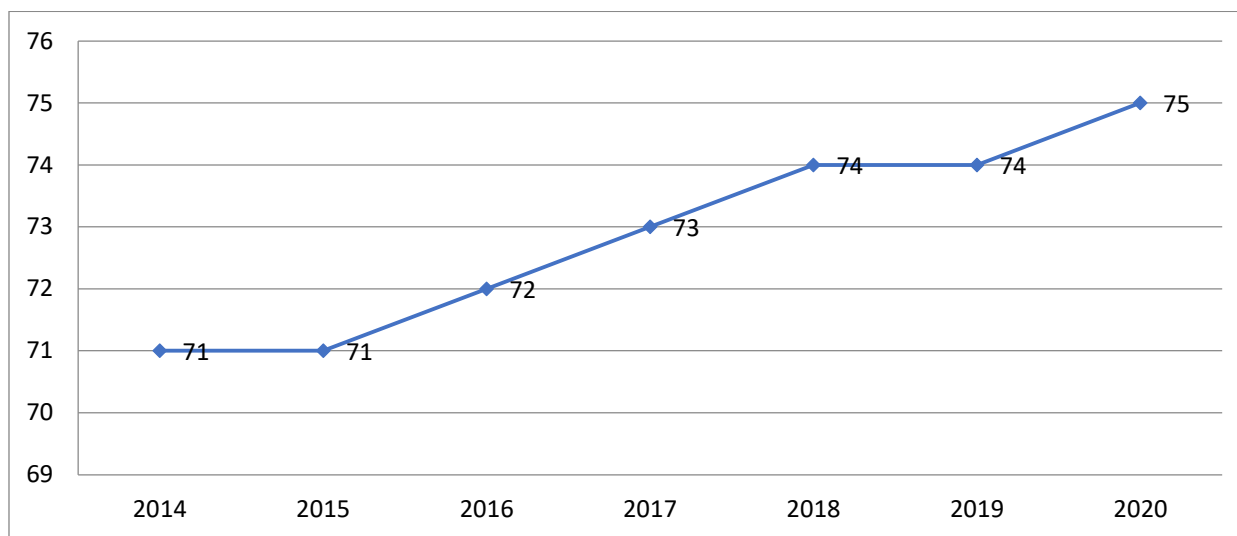
Tabela 6 Współczynnik feminizacji w gminie Lubartów

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Lubartów	103	102	103	103	103	103	103

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Gęstość zaludnienia w latach 2014–2015 utrzymywała się na stałym poziomie 71 os/km² następnie wzrastała w latach 2016–2019 do poziomu 74 os/km², ostatecznie przyjmując w 2020 r. wartość 75 os/km².

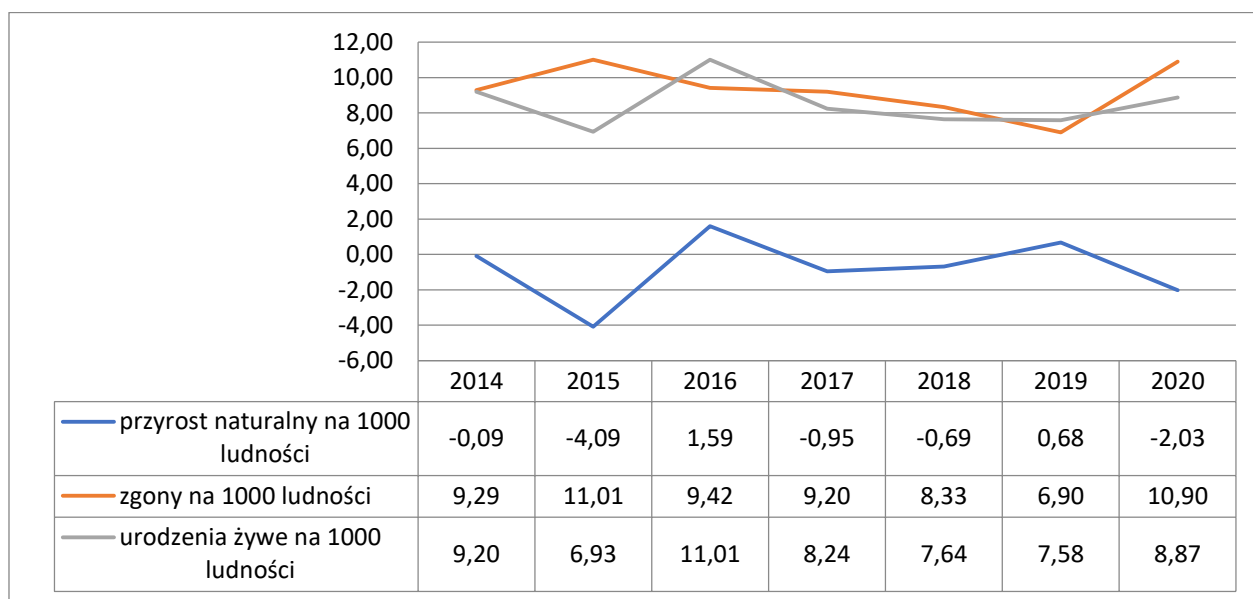
Wykres 5 Gęstość zaludnienia – ludność na 1 km²

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Zarówno wartość wskaźnika urodzeń żywych, jak i zgonów na 1 000 ludności w latach 2014–2020 podlegała wahaniom, ale przyrost naturalny na 1 000 ludności w analizowanym okresie przyjmował głównie wartości ujemne (za wyjątkiem roku 2016 i 2019), co oznacza, że w gminie Lubartów więcej osób umierało niż przychodziło na świat.

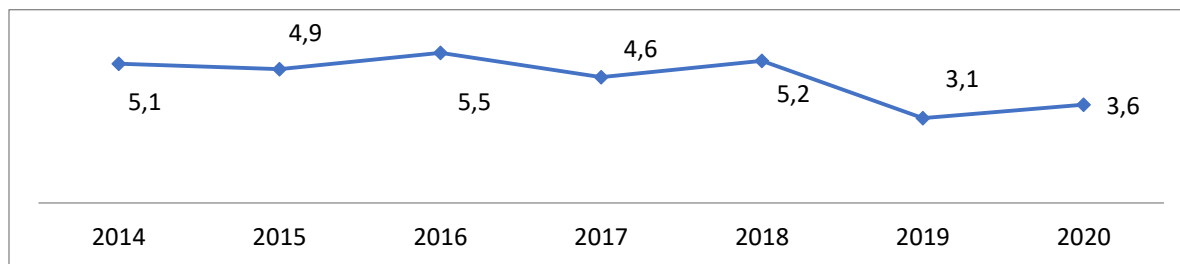
Wykres 6 Przyrost naturalny oraz urodzenia żywe i zgony na 1 000 ludności w gminie Lubartów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Liczba zawieranych małżeństw w przeliczeniu na 1 000 ludności w gminie Lubartów od 2014 r. pomimo wahań na przestrzeni analizowanych lat ostatecznie zmniejszyła się i w 2020 r. wyniosła 3,6. Malejąca wartość współczynnika może mieć wpływ na poziom dzietności w gminie.

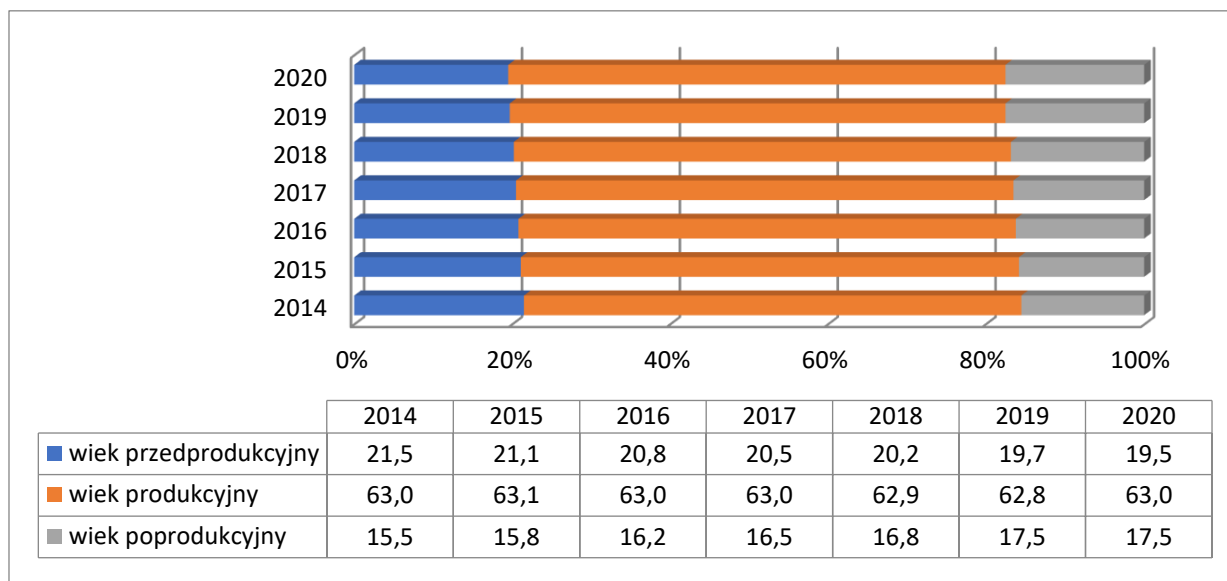
Wykres 7 Małżeństwa na 1 000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

W latach 2014–2020 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w gminie Lubartów zmniejszył się o 2% i w 2020 r. wynosił 19,5%. Spadek ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w latach 2018 i 2019 gdzie udział tej ekonomicznej grupy wieku w ludności ogółem wynosił odpowiednio 62,9% i 62,8%. Znaczący wzrost odnotowano względem ludności w wieku poprodukcyjnym, gdzie w latach 2014-2020 systematycznie wzrastała i w 2020 r. ostatecznie wyniosła 17,5% liczby ludności. Należy zauważyć, że w całej strukturze demograficznej wg ekonomicznych grup wieku przeważa grupa ludności w wieku produkcyjnym, co świadczy o nie starzeniu się społeczeństwa.

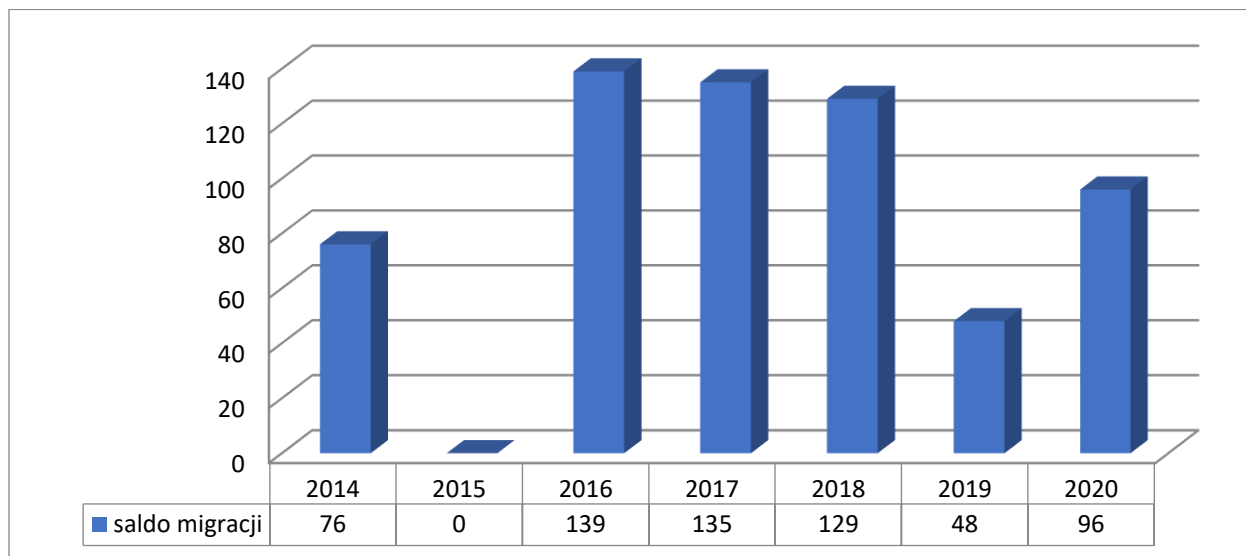
Wykres 8 Struktura demograficzna ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2014–2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Saldo migracji wewnętrznych w gminie Lubartów w latach 2014-2020 kształtowało się na poziomie dodatnim, co świadczy o pozytywnym trendzie napływu ludności. Wyjątkowo tylko w roku 2015 wartość salda migracji wyniosła 0, natomiast już w kolejnych latach 2016 – 2018 przyjmowało wysokie wartości dodatnie, kolejno 139, 135 i 129. W roku 2020 wyniosło +96 i jest dowodem na utrzymującą się tendencję do osiedlania w gminie.

Wykres 9 Saldo migracji wewnętrznych w gminie Lubartów w latach 2014 -2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Szkolnictwo i wychowanie

W roku szkolnym 2019/2020 gmina Lubartów była organem prowadzącym dla siedmiu szkół podstawowych. W czterech szkołach podstawowych funkcjonował system klas łączonych (Szkoła Podstawowa w Annoborze, Szkoła Podstawowa w Brzezinach, Szkoła Podstawowa w Nowodworze i Szkoła Podstawowa w Szczekarkowie). Sieć szkół podstawowych w wyniku reformy oświaty uległa zmianie, jednak nie wpłynęło to negatywnie na zabezpieczenie aktualnych potrzeb mieszkańców gminy, a sieć publicznych oddziałów przedszkolnych stwarzała możliwość wyrównywania szans edukacyjnych i zmniejszenie różnic w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej i odpowiadała obserwowanemu popytowi.²

Tabela 7 Stan organizacji szkół podstawowych w Gminie Lubartów

	Placówki oświatowe	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1.	SP w Annoborze Annobór 69	8	48	2	3	7	6	3	12	9	6
2.	SP im. Bł. Karoliny Kózkówny w Brzezinach Brzeziny 168	7	47	5	6	6	0	18	4	4	4
3.	SP im. Ziemi Lubartowskiej w Łucie Łucka-Kolonia 125	11	208	32	25	31	18	21	35	27	19
4.	SP im. Kard. St. Wyszyńskiego w Nowodworze Nowodwór 60	7	68	15	9	0	10	7	12	8	7

² Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lubartów w roku szkolnym 2019/2020

5.	SP im. 27 WDP AK w Skrobowie w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Skrobowie Skrobów-Kolonia 106	13	232	30	29	36	13	39	23	18	44
6.	SP w Szczekarkowie Szczekarków 124	8	51	7	11	3	4	8	8	3	7
7.	SP im. B. Prusa w Wólce Rokickiej Wólka Rokicka 90	8	124	16	16	18	18	11	16	14	15
	Razem	62	778	107	99	101	69	107	110	83	102

Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych gminy Lubartów w roku szkolnym 2019/2020.

Na terenie Gminy Lubartów w dalszym ciągu funkcjonuje jedna szkoła prowadzona przez Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wandzin i Majdan Kozłowiecki – tj. Szkoła Podstawowa w Wandzinie.

W roku szkolnym 2019/2020 w Gminie Lubartów w sześciu szkołach podstawowych funkcjonowały oddziały przedszkolne oraz przedszkole w Skrobowie. Na obszarze gminy działa również Niepubliczne Przedszkole Integracyjne Małego Karola prowadzone przez Parafię Wniebowstąpienia Pańskiego.

Tabela 5 Stan organizacji oddziałów przedszkolnych w Gminie Lubartów

Lp.	Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych oraz przedszkole:	Liczba oddziałów	Liczba dzieci z rocznika 2012	Liczba dzieci z rocznika 2013	Liczba dzieci z rocznika 2014	Liczba dzieci z rocznika 2015	Liczba dzieci z rocznika 2016	Liczba dzieci z rocznika 2017	Razem
1.	Annoborze	1	0	4	3	1	0	0	8
2.	Brzezinach	1,5	1	10	3	5	10	0	29
3.	Łucce	3	0	27	14	13	12	0	66
4.	Nowodworze	2	0	8	5	4	14	3	34
5.	Szczekarkowie	2	0	7	4	7	9	1	28
6.	W. Rokickiej	2	0	7	11	8	5	1	32
7.	Przedszkole w Skrobowie	4	1	22	21	19	29	6	98
	Razem:	15,5	2	85	61	57	79	11	295

Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych gminy Lubartów w roku szkolnym 2019/2020.

Placówki oświatowe prowadzone przez Gminę Lubartów funkcjonują w 8 budynkach. We wszystkich szkołach brakuje wolnych sal lekcyjnych, wszystkie możliwe pomieszczenia są wykorzystywane. Oprócz 8 sal gimnastycznych szkoły wykorzystywały do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji ruchowej inne urządzenia rekreacyjno-sportowe. Stan techniczny i funkcjonalność budynków oświatowych oraz urządzeń sportowych jest dobry, co jest rezultatem stałych remontów i modernizacji. Władze samorządowe podejmują stałe działania dla poprawy bazy lokalowej oświaty, w tym m.in. dokonywane są zakupy wyposażenia i pomocy dydaktycznych. W zakresie infrastruktury szkół ciągle aktualna jest również potrzeba rozwoju terenów odpoczynku i rekreacji uczniów w formie boisk, placu zabaw, ogródków przyszkolnych.

Tabela 8 Stan organizacji szkół podstawowych w Gminie Lubartów w latach 2016-2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba szkół podstawowych	8	9	8	8	8	8	7
Liczba oddziałów w szkołach	43	43	42	51	58	62	62
Liczba uczniów	579	624	559	651	753	773	781

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

W badanym okresie można zaobserwować zwiększenie liczby oddziałów szkolnych, który w odniesieniu do roku bazowego 2014 wyniósł 62, co stanowi o wzroście na poziomie 44,18%. Jednocześnie nastąpił wzrost liczby uczniów, średnio 28,85/rok. W porównaniu do roku 2016 liczba uczniów wzrosła o 34,88%. Średnio 13 uczniów przypada na 1 oddział szkoły podstawowej.

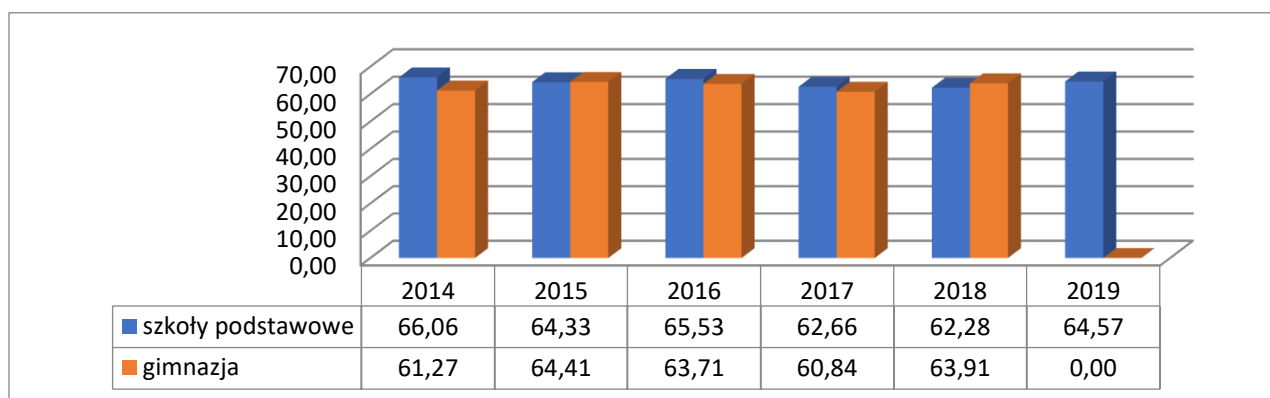
Tabela 9 Stan organizacji przedszkoli w Gminie Lubartów w latach 2016-2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba oddziałów przedszkolnych	9	9	9	8	7	7	7
Liczba dzieci	277	265	314	299	208	195	183

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Liczba oddziałów przedszkolnych na przestrzeni lat systematycznie spada. Również liczba dzieci jest coraz mniejsza (średnio o 13,42/rok) a w porównaniu do roku 2016 zanotowano spadek na poziomie 33,94%.

Wartość współczynnika skolaryzacji brutto³ w gminie Lubartów w latach 2014–2019 kształtowała się na zmiennym poziomie. W 2019 r. w kategorii szkół podstawowych wyniosła 64,57 (o 1,49 mniej niż w 2014 r.). Część uczniów z obszaru gminy Lubartów uczęszcza do innych szkół, np. w mieście Lubartów.

Wykres 10 Współczynnik skolaryzacji brutto

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Władze Gminy Lubartów, dzięki pozyskanym funduszom unijnym, zrealizowały szereg działań związanych ulepszeniem i dostępem do infrastruktury oświaty. Wykaz najważniejszych projektów:

- Budowa przedszkola gminnego w Skrobowie-Kolonii (2017-2018):

³ Współczynnik skolaryzacji brutto jest to wyrażony procentowo stosunek liczby wszystkich osób uczących się na danym poziomie do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia.

- wartość projektu: 3.796.170,01 zł

- dofinansowanie: 850.000,00 zł

- RPO WL na lata 2014-2020

- Modernizacja infrastruktury szkolnej w Gminie Lubartów (2016-2018):

- obiekty objęte projektem: SP w Wólce Rokickiej, SP i Gimnazjum w Skrobowie-Kolonii, SP w Nowodworze, SP w Brzezinach

- zakres: prace adaptacyjne i remontowe w wybranych salach lekcyjnych wraz z zakupem wyposażenia

- wartość projektu: 1.630.828,68 zł

- dofinansowanie: 1.386.204,37 zł

- RPO WL na lata 2014-2020

- Termomodernizacja budynków Gimnazjum w miejscowości Łucka-Kolonia i Szkoły Podstawowej w Wólce Rokickiej (2018):

- zakres prac: głęboka modernizacja energetyczna obiektów

- wartość projektu: 1.689.938,41 zł

- dofinansowanie: 990.865,65 zł

-RPO WL na lata 2014-2020

- Termomodernizacja budynków Szkoły Podstawowej w Nowodworze, Annoborze, Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Skrobowie-Kolonii Szkoły Podstawowej w Wandzinie (2018):

- zakres prac: głęboka modernizacja energetyczna obiektów

- wartość projektu: 4.392.545,68 zł

- dofinansowanie: 2.518.307,74 zł

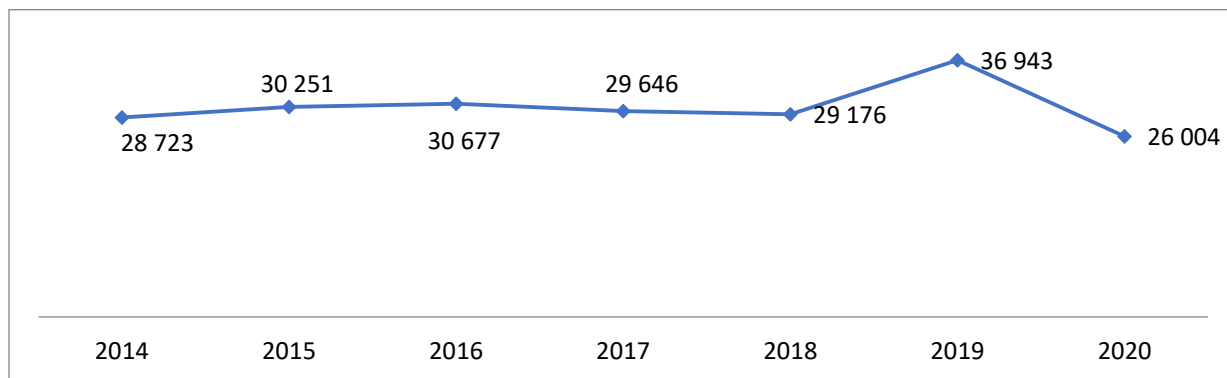
- RPO WL na lata 2014-2020

Wspólną obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną szkół i zespołu, dla których organem prowadzącym jest Gmina Lubartów prowadzi Samorządowy Zespół Administracyjny Szkół w Lubartowie.

Opieka zdrowotna

Podstawową opiekę zdrowotną na terenie gminy Lubartów zapewniają dwie przychodnie rodzinne zlokalizowane w Łuccie i Lisowie. Z uwagi na bliskie położenie miasta Lubartów, dostęp do specjalistycznej opieki medycznej zapewnia mieszkańcom gminy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubartowie i uzupełniają ją placówki i szpitale zlokalizowane w Lublinie. Obecnie w ramach SPZOZ w Lubartowie funkcjonuje 10 oddziałów szpitalnych, 17 poradni specjalistycznych, centrum medycyny rodzinnej, poradnia medycyny pracy, pracownia diagnostyki obrazowej, pracownia endoskopii (w Lubartowie, Ostrowie Lubelskim i Kocku). W 2020 r. w gminie Lubartów udzielono niemal 26 tys. porad lekarskich w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. W analizowanym okresie najwięcej porad udzielono w 2019 r. Na przestrzeni lat 2014–2020 liczba udzielonych porad zmalała o ponad 1,9%.

Wykres 11 Porady lekarskie w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej

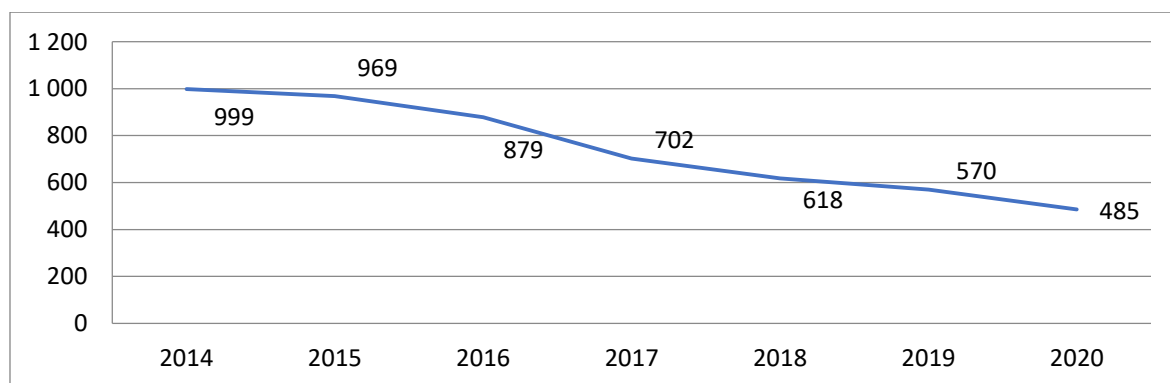
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie Lubartów realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie. GOPS w Lubartowie jest jednostką organizacyjną gminy Lubartów realizującą zadania własne i zadania zlecone przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej na podstawie ustawy o pomocy społecznej⁴. Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Jej zadaniem jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

W gminie Lubartów od 2014 r. liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców zmniejszała się systematycznie i w 2020 r. wyniosła 485 osób – o 51,45% mniej niż w pierwszym roku analizy.

Wykres 12 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Tabela 10 Przyczyny przyznania pomocy społecznej w gminie Lubartów latach 2014 - 2020 (liczba osób w rodzinach objęta pomocą)

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, 2369, z 2021 r. poz. 794, 803).

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ubóstwo	231	222	203	181	154	121	109
bezrobocie	207	197	186	156	137	124	109
potrzeba ochrony macierzyństwa	119	120	118	93	88	77	63
niepełnosprawność	81	82	69	64	59	62	55
długotrwała lub ciężka choroba	92	92	83	90	78	82	77
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	53	52	53	43	34	36	34
alkoholizm	15	18	18	17	14	15	14
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1	1	1	2	1	1
potrzeba ochrony macierzyństwa w tym potrzeba ochrony wielodzietności	49	53	53	39	34	39	33
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym rodziny niepełne	33	30	33	0	19	20	17
sytuacja kryzysowa	22	15	11	0	21	29	14
przemoc w rodzinie	17	11	6	4	11	8	6
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym rodziny wielodzietne	49	53	8	39	4	4	3
bezzadność	2	0	2	2	2	2	1
zdarzenie losowe	7	3	2	3	1	5	1

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, Gmina Lubartów 2020

W zakresie przyczyn udzielanej pomocy społecznej największy spadek obejmuje problemy: przemocy w rodzinie (procentowy spadek przyznawania pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie w roku 2020 w stosunku do 2014 roku wynosi -64,7%), ubóstwa (procentowy spadek przyznawania pomocy społecznej z powodu ubóstwa w roku 2020 w stosunku do 2014 roku wynosi -52,81%), bezzadności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (procentowy spadek przyznawania pomocy społecznej z tego powodu w roku 2020 w stosunku do 2014 roku wynosi 48,48%), bezrobocia (procentowy spadek przyznawania pomocy społecznej z powodu bezrobocia w roku 2020 w stosunku do 2014 roku wynosi 47,34%). Najniższa dynamika spadku obejmuje zjawiska tj. alkoholizm oraz długotrwała lub ciężka choroba. Świadczy to o ciągle aktualnym znaczeniu tych problemów społecznych wśród rodzin zamieszkujących gminę Lubartów. Liczba osób korzystająca w 2020 r. ze świadczeń w rozbiciu na przyczyny udzielania pomocy wskazuje, że ubóstwo (32,34%) i bezrobocie (32,34%) są głównymi powodami udzielania pomocy i wsparcia. Kolejne to: długotrwała lub ciężka choroba – 22,85%, potrzeba ochrony macierzyństwa – 18,69%, niepełnosprawność – 16,32%, bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 10,09%.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych⁵ określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Obecnie realizacją tego zadania zajmują się Ośrodki Pomocy Społecznej. Wymienione w ustawie świadczenia pieniężne mają charakter obligatoryjny i są w całości finansowane z budżetu państwa. Zasiłki przyznawane są wyłącznie na wniosek klienta w oparciu o przedstawioną dokumentację. Świadczenia rodzinne są

⁵ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111).

obligatoryjnymi świadczeniami udzielanymi na roczne okresy zasiłkowe trwające od 1 listopada do 31 października następnego roku. Na świadczenia te składają się:

- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, które skierowane są do osób i rodzin wychowujących dzieci;
- świadczenia opiekuńcze: zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, które przysługują osobom niepełnosprawnym oraz osobom opiekującym się osobami niepełnosprawnymi;
- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się żywego dziecka.

Tabela 11 Rodzaje świadczeń z ustawy o świadczeniach rodzinnych, wypłacone w 2016-2020 r.

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń				
	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	3111	3219	2977	3143	3067
zasiłek pielęgnacyjny ogółem	2482	2514	2341	2438	2394
zasiłek pielęgnacyjny-niepełnosprawne dziecko	738	762	674	723	763
zasiłek pielęgnacyjny-osoby niepełnosprawne w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	894	860	782	788	742
zasiłek pielęgnacyjny-osobie, która ukończyła 75 lat	37	36	17	7	7
zasiłek pielęgnacyjny-osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia legitymująca się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do 21r.z.	813	856	868	920	882
świadczenia pielęgnacyjne	489	525	488	536	526
specjalny zasiłek opiekuńczy	140	180	148	169	147

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, Gmina Lubartów 2020

Liczba świadczeń opiekuńczych ogółem w 2020 r. zmalała w porównaniu do roku 2016 o 1,4%. Największą grupę zasiłków w 2020 r. stanowiły zasiłki pielęgnacyjne (osoby niepełnosprawne w wieku powyżej 16 roku życia legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do 21r.z.) oraz zasiłki na niepełnosprawne dziecko. Duży spadek wypłacanych świadczeń można zaobserwować w przypadku zasiłków dla osób po 75 roku życia- o 81% mniej niż w roku 2016.

Fundusz alimentacyjny, zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁶ wszedł w życie z dniem 1 października 2008 r. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub w szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności. Pomoc z funduszu alimentacyjnego przysługuje osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskutecznej egzekucji, w której w okresie ostatnich 2 miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych.

Tabela 12 Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2016–2020

⁶ Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877).

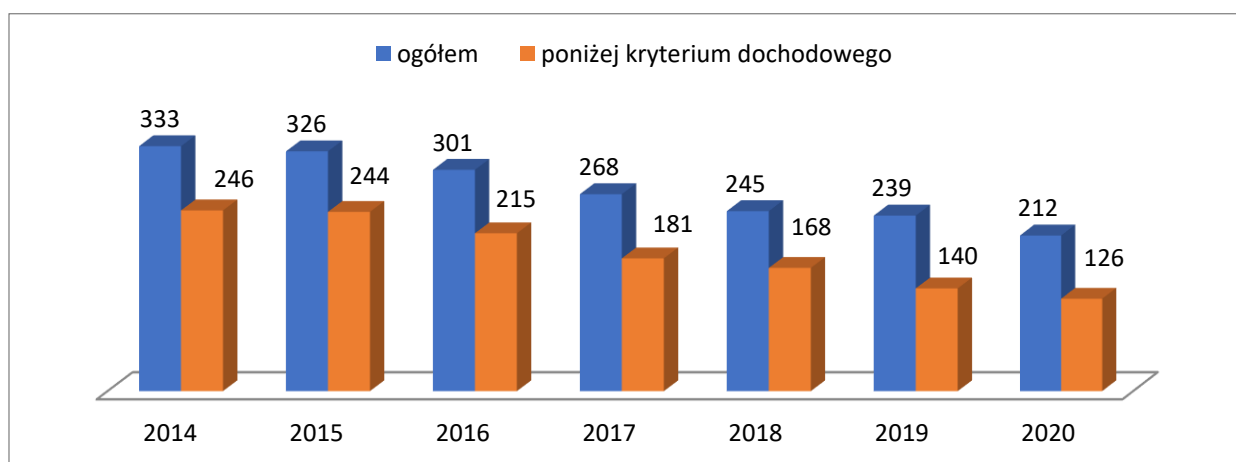
Rok	Liczba rodzin	Liczba osób uprawnionych do świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń (w zł)
2016	50	83	455077
2017	49	84	463879
2018	42	72	392647
2019	36	60	330900
2020	37	58	323710

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, Gmina Lubartów 2020

W latach 2017-2020 można zaobserwować systematyczny spadek kwoty wypłaconych świadczeń - o 30,21% mniej w porównaniu do roku 2017 r. co znajduje odzwierciedlenie w zmniejszającej się liczbie rodzin/osób objętych funduszem alimentacyjnym. Liczba osób uprawnionych do pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego zmalała na przestrzeni lat 2017-2020 o 26 osób, co stanowi spadek w porównaniu do roku 2017 r. o 30,95%.

Na poniższym wykresie zaprezentowano dane zawierające rzeczywistą liczbę gospodarstw domowych, które w danym roku skorzystały ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej. Każde gospodarstwo domowe zostało ujęte tylko raz, bez względu na rodzaj i liczbę otrzymanych świadczeń oraz niezależnie od tego czy w gospodarstwie wieloosobowym świadczenie otrzymała jedna, czy więcej osób. Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej, gospodarstwo domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej, to takie, które otrzymało pomoc pieniężną, rzeczową lub w formie usług za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Warunkiem przyznania pomocy jest zaistnienie jednego z problemów wymienionych w artykule 7 ustawy. W przypadku świadczeń pieniężnych podstawowym warunkiem ich przyznania jest kryterium dochodowe. W gminie Lubartów w 2020 r. z pomocy społecznej skorzystało 212 gospodarstw domowych, a ich liczba w analizowanym okresie zmalała o -36,34%.

Wykres 13 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Bezpieczeństwo⁷

Gminę Lubartów obsługuje Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie. Działalność Komendy skoncentrowana była na realizacji celów w zakresie zabezpieczenia bezpieczeństwa i porządku

⁷Raport o stanie gminy Lubartów za 2020 r.

publicznego, wynikające z ustawowych zadań Policji, jak również wynikające z bieżących potrzeb sygnalizowanych przez mieszkańców gminy. Zgodnie z posiadanymi danymi, w 2020 r. na terenie gminy Lubartów stwierdzono 72 przestępstwa:

- rozbojowe - 1
- kradzież z włamaniem -3
- kradzież cudzej rzeczy -7
- narkotykowe - 5
- przeciwko rodzinie -11
- uszkodzenie ciała -1
- uszkodzenie mienia – 1
- inne - 43.

Tabela 13 Zjawisko przestępczości na terenie gminy Lubartów w latach 2014-2020

Rok	zabójstwa	rozboje	bójki i pobicia	kradzieże z włamaniem	kradzieże mienia	narkotykowe	uszkodzenie ciała	uszkodzenie mienia	przeciwko rodzinie	inne	razem
2014	0	0	1	3	10	5	1	3	13	34	70
2015	0	0	0	11	11	1	2	5	5	73	108
2016	0	0	1	7	10	5	7	2	15	67	114
2017	0	0	0	6	12	6	2	6	35	39	106
2018	1	0	0	3	13	2	0	3	22	51	95
2019	0	0	1	5	10	2	1	2	33	64	118
2020	0	1	0	3	7	5	1	1	11	43	72

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz działalności Policji na terenie Gminy Lubartów w latach 2015-2020

Analizując statystyki Komendy Powiatowej Policji na przestrzeni lat 2014-2020 zauważyć można dynamikę liczby poszczególnych przestępstw i wykroczeń. Kluczowe zmiany obejmują kategorie czynów związanych z: kradzieżą z włamaniem, uszkodzeniami mienia, przestępstwami przeciwko rodzinie oraz w grupie „inne” (gdzie indziej nie sklasyfikowane). Szczęólnego podkreślenia wymagają odnotowane zdarzenia przeciwko rodzinie. W tej grupie znajdują się czyny związane ze znęcaniem się fizycznym lub psychicznym ale kwestie uchylania się od alimentacji. Lata o najwyższych statystykach policyjnych w zakresie poziomu przestępczości to rok 2019 – 118 ogółem odnotowanych zdarzeń oraz 2016 – 116 ogółem odnotowanych zdarzeń. Ostatecznie jednak dynamika wzrostu problemu przedsiębiorczości w latach 2014-2020 wynosi 2,86%.

Kolejną płaszczyzną działań Komendy Powiatowej Policji w Lubartowie było bezpieczeństwo w ruchu drogowym. W 2020 r. doszło do 7 wypadków drogowych w tym 3 ze skutkiem śmiertelnym. Odnotowano również 132 kolizje drogowych. W 2020 roku na terenie gminy Lubartów policjanci ujawnili 142 wykroczenia, za które sprawców represjonowano poprzez kierowanie wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego w Lubartowie lub w drodze postępowania mandatowego, albo stosowano środki oddziaływania wychowawczego, tj. pouczenia.

Tabela 14 Bezpieczeństwo w ruchu drogowym na terenie gminy Lubartów w latach 2014-2020

Kategoria	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
wypadki drogowe ze skutkiem śmiertelnym	b.d	3	0	3	1	0	3
kolizje drogowe	b.d	158	157	163	172	197	132

Na przestrzeni lata 2014 – 2020 poziom bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w zakresie wypadków drogowych ze skutkiem śmiertelnym na terenie gminy Lubartów utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Liczba takich wypadków kształtowała się w przedziale od 0 do 3 w analizowanym okresie. Na podobnym poziomie utrzymuje się statystyka raportująca kolizje drogowe. W roku 2020 ich liczba spadła o 16,45% w stosunku do 2015 roku ale w poszczególnych latach analizowanego okresu ich liczba była wyższa od średniej (w roku 2018 – liczba odnotowanych kolizji wynosiła 172 oraz w 2019 r. – 197). W zakresie obszaru bezpieczeństwa w gminie Lubartów prowadzonych było szereg działań profilaktycznych oraz programów prewencyjnych skierowanych przede wszystkim do dzieci i młodzieży, np.: Konkurs Wiedzy Prewencyjnej pod hasłem „Jestem Bezpieczny”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „GRAWER2” oraz turniej „Bezpieczeństwa w ruchu drogowym”. Realizowane programy to: Krajowy program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa. Podsumowując, stan bezpieczeństwa w gminie Lubartów w latach 2014 - 2020 roku należy ocenić jako zadowalający.

Na terenie Gminy Lubartów prowadzi działalność statutową 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Są to jednostki OSP: Brzeziny, Wólka Rokicka, Annobór, Chlewiska, Trzciniec, Nowodwór, Nowodwór-Piaski, Rokitno. Jednostki te zrzeszają łącznie 231 członków czynnych, w tym w trzech jednostkach, tj. OSP Wólka Rokicka, OSP Brzeziny i OSP Rokitno działa 30 kobiet.

Dwie jednostki, tj. OSP Brzeziny i OSP Wólka Rokicka funkcjonują w strukturach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Jednostki te mają większy zakres działań, są dysponowane na teren całego powiatu. Dla pozostałych 6 jednostek głównym terenem działania jest obszar Gminy Lubartów. W 2020 roku działalność jednostek OSP z terenu Gminy Lubartów polegała głównie na:

- udziale łącznie w 131 akcjach ratowniczych, w tym pożarach i miejscowych zagrożeniach,
- udziale w szkoleniach i ćwiczeniach pożarniczych z różnego zakresu, mających na celu przygotowanie strażaków do udziału w akcjach ratowniczych,
- pracach naprawczych i konserwacji bieżącej posiadanego sprzętu oraz wykonywaniu prac porządkowych i pomocniczych w użytkowanych obiektach.

Kultura, turystyka i czas wolny

Kultura, sport i organizacja czasu wolnego⁸

Działalność kulturalną na terenie gminy Lubartów prowadzi samorządowa instytucja kultury – Gminna Biblioteka Publiczna w Lubartowie. Biblioteka w 2020 roku prowadziła 5 filii bibliotecznych – w Lisowie, Nowodworze, Rokitnie, Skrobowie, Trzcińcu z/s w Baranówce oraz 8 punktów bibliotecznych, które zlokalizowane są w: Annoborze, Brzezinach, Chlewiskach, Nowodworze-Piaski, Skrobowie, Szczekarkowie, Wandzinie, Woli Mieczysławskiej.

W 2020 roku do bibliotek wpłynęło ogółem 2060 książek. Jako zakup nowości wydawniczych 2026 na kwotę 46.150 zł, w tym ze środków dotacji budżetowej zakupiono 1318 książek na kwotę 30.000 zł oraz 708 książek na kwotę 16.150 zł w ramach Programu Biblioteki Narodowej Zakup nowości wydawniczych do bibliotek oraz otrzymano 34 dary na kwotę 330 zł. W 2020 roku w wyniku selekcji wycofano 1500 książek. Obecnie biblioteka dysponuje księgozbiorem w ilości 29.815 woluminów. Liczna prenumerowanych czasopism w 2020 roku wyniosła 56 egzemplarzy 30 tytułów na kwotę 4664,61 zł. Średnio w każdej placówce znajduje się 11 tytułów czasopism. Biblioteka udostępnia zbiory,

⁸ Raport o stanie Gminy Lubartów za rok 2020

wypożyczając je na zewnątrz oraz prezencyjnie w czytelnich. W 2020 roku odnotowano 2112 czytelników. Wypożyczenia na zewnątrz to liczba 35.598, w tym książek 33.382 i czasopism 2216. Udostępnienia prezencyjne wyniosły 6015, w tym książek 2256 i czasopism 2256

Tabela 15 Biblioteka publiczna- wskaźniki wykorzystania w latach 2014-2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności (wol.)	2550,2	2410,8	2441,4	2553,4	2489,7	2476,7	2512,2
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności (os.)	182	185	180	188	189	191	178
wypożyczenie księgozbioru na 1 czytelnika (wol.)	21,0	20,3	21,2	19,1	18,3	18,5	15,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Wielkość księgozbioru na 1000 ludności (w wol.) w roku 2020 była mniejsza w porównaniu do roku bazowego 2014 o ok. 1,5%. Ta samą tendencję można zaobserwować w odniesieniu do liczby czytelników na 1000 ludności (spadek o 2,2%) oraz ilości wypożyczeń na 1 czytelnika (spadek o 25,23%). Biblioteka organizuje również usługi kulturalne dla mieszkańców i prowadzi działalność na rzecz integracji społeczno – kulturalnej. Na terenie Gminy Lubartów działa Rada Seniorów, Stowarzyszenie „Razem dla Gminy Lubartów” oraz 7 Klubów Seniora, skupiających osoby starsze. Najczęściej spotkania odbywają się w bibliotekach lub w świetlicach wiejskich w poszczególnych miejscowościach. Biblioteki czynnie włączają się w pracę z ludźmi starszymi poprzez organizowanie wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lubartowie spotkań, kursów, szkoleń, prelekcji, pokazów, wyjazdów do kina, teatru, itp.

Na terenie gminy kultywuje się dawne rzemiosło i obyczaje. Duże znaczenie dla pielęgnowania bogatej tradycji polskiej wsi, rozwoju kultury, a zwłaszcza lokalnego dziedzictwa kulturowego odgrywa działalność Stowarzyszenia Miłośników Twórczości Ludowej „Rokiczanka”. Prowadzone przez stowarzyszenie zespoły muzyczne „Rokiczanka” i „Mała Rokiczanka” uczestniczą w licznych koncertach na terenie całego kraju, stając się ambasadorem kultury lokalnej. Zespół swoją twórczością promuje wizerunek Gminy Lubartów i wnosi nowe wartości w rozwój gminy w dziedzinie upowszechniania kultury oraz twórczości artystycznej.

Ofertę czasu wolnego dla mieszkańców stanowią również zajęcia sportowo – rekreacyjne organizowane przede wszystkim dla dzieci młodzieży. Ofertę tę organizują liczne występujące oraz wspierane finansowo i organizacyjnie przez samorząd kluby sportowe. Przy placówkach oświatowych działalność prowadzą uczniowskie i szkolne kluby sportowe: Szkolny Klub Sportowy „Junior” Łucka, Uczniowski Klub Sportowy „Orlik” Wólka Rokicka, Uczniowski Klub Sportowy „Kometa” Skrobów, Uczniowski Klub Sportowy „Skoczek” Nowodwór. Ważną rolę pełnią kluby sportowe, działające w ramach ludowych zespołów sportowych. Najprężniej działające to: Ludowy Klub Sportowy „Kadet” Lisów, Klub Piłkarski „Perła” Rokitno, Ludowy Klub Sportowy „Skrobów”. Warto wyróżnić też Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju „Kopalnia” Nowodwór. Stowarzyszenie zagospodarowało teren po byłej kopalni piachu w Nowodworze na rzecz profesjonalnego toru motocrossowego. Na torze odbywają się treningi zawodników i liczne zawody sportowe.

Na terenie gminy, w zakresie sportu kwalifikowanego i widowiskowego oraz rekreacji, dostępna jest liczna baza. Do jej najbardziej istotnych składników zalicza się: kryta pływalnia „Orka” w Wólce Rokickiej, stadion lekkoatletyczny z boiskiem piłkarskim w Łucce-Kolonii, kompleks „Moje Boisko – Orlik 2012” w Skrobowie. W większości sołectw funkcjonują boiska do piłki nożnej, ręcznej i koszykówki. Do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej kwalifikują się także place zabaw dla dzieci usytuowane niemal we wszystkich sołectwach.

Od 1 stycznia 2018 roku na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji z siedzibą w Wólce Rokickiej. Został utworzony jako samorządowy zakład budżetowy. Do najważniejszych zadań statutowych podmiotu należy prowadzenie basenu (Pływalnia Kryta Orka) oraz realizacja zadań i usług w zakresie sportu i rekreacji.

W 2020 roku odnotowano 45.780 wejść na basen- mniej o 43.500 wejść w porównaniu do roku 2019 r., co spowodowane było czasowym zamknięciem obiektu w wyniku obostrzeń związanych z pandemią SARS-CoV-2. Klientami Pływalni Krytej Orka byli przede wszystkim uczniowie 19 szkół z terenu czterech gmin oraz uczestnicy zajęć prowadzonych przez siedem szkół i szkółek pływackich.

Atrakcyjność turystyczna gminy Lubartów

O atrakcyjności turystycznej gminy Lubartów świadczy potencjał kulturowo – historyczny oraz przyrodniczy gminy. Rozwijająca się turystyka ma charakter weekendowy, wiąże się z turystyką aktywną o rodzinnym charakterze. Ze względu na bliską odległość do miasta Lubartów czy Lublina teren gminy jest miejscem aktywnego wypoczynku nie tylko mieszkańców gminy, ale i mieszkańców sąsiadujących miast. Potencjał przyrodniczy gminy, stanowiący podstawę do rozwoju turystyki aktywnej, stanowi Dolina Wieprza. Rzeka Wieprz to trzecia co do wielkości rzeka województwa lubelskiego. Stanowi prawy dopływ Wisły, ma długość 303 km i powierzchnię dorzecza 10 422 km². Dolinę Wieprza cechują wybitne walory krajobrazowe i przyrodnicze. Atrakcją turystyczną wykorzystującą potencjał rzeki są spływy kajakowe. Wielkość rzeki, brak przeszkód hydrotechnicznych oraz naturalnych na rzece oraz poziom wód sprawiają, iż spływy są bezpieczne i sprawiają wiele przyjemności.

O atrakcyjności turystycznej gminy przesądzają również Lasy Kozłowieckie oraz znajdujący się na ich obszarze rezerwat przyrody „Kozie Góry”. Możliwość aktywnego odpoczynku na terenie lasów umożliwia gęsta sieć ścieżek rowerowych oraz dydaktycznych. Są one oznakowane piktogramami, drogowskazami oraz różnego rodzaju tablicami informacyjnymi. Do najciekawszych ścieżek należy ścieżka dydaktyczna Kopanina o długości około 2 km. Spacer ścieżką uatrakcyjnają tablice z opisami walorów przyrodniczo-leśnych, a sama ścieżka posiada niezbędną dla ruchu turystycznego infrastrukturę, tj. parking leśny, zadaszenie z ławami, miejsce do rozpalenia ogniska.

Potencjał kulturowy stanowią zlokalizowane na terenie gminy Lubartów obiekty, które ze względu na swoją wartość historyczną, wpisane zostały do rejestru i ewidencji zabytków.

a. obiekty wpisane do rejestru zabytków to:

- Dwór w ZDP Łucka (Jadwinów) XIX/XX w.,
- Park w ZDP Łucka (Jadwinów) XIX/XX w.,
- Grodzisko "Góra Tatarska" Brzeziny XIV/XV w.;

b. obiekty wpisane do ewidencji zabytków to:

- Kapliczka Annobór I poł. XX w.,
- Kapliczka Chlewiska I poł. XX w.,
- Zespół dworsko - pałacowy Łucka (Jadwinów) XIX/XX w.,
- Kaplica Łucka (Jadwinów) II poł. XX w.,
- Krzyż przydrożny Lisów XIX/XX w.,
- Kapliczka Matki Boskiej Łucka I poł. XX w.,
- Kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena Majdan Kozłowiecki I poł. XX w.,

- Kapliczka Majdan Kozłowiecki I poł. XX w.,
- Kapliczka Majdan Kozłowiecki II poł. XIX w.,
- Kapliczka Majdan Kozłowiecki I poł. XX w.,
- Kapliczka Nowodwór I poł. XX w.,
- Kapliczka Nowodwór I poł. XX w.,
- Kapliczka Nowodwór I poł. XX w.,
- Kapliczka Rokitno XIX/XX w.,
- Krzyż przydrożny Rokitno XIX w.,
- Krzyż przydrożny Szczekarków XIX w.,
- Kapliczka Szczekarków I poł. XX w.,
- Kapliczka Szczekarków I poł. XX w.,
- Budynek folwarczny Skrobów II poł. XIX w.,
- Cegielnia Wincentów II poł. XIX w.,
- Kapliczka Trzciniec II poł. XIX w.,
- Kurhan tzw. Kopiec Szczekarków VII-X w.,
- Osada wczesnośredniowieczna tzw. Podmłynie Szczekarków VII-X w.;

c. listę ciekawych miejsc na terenie gminy uzupełniają miejsca pamięci, m.in.:

- cmentarz wojenny z I i II wojny światowej w Nowodworze Piaskach,
- cmentarz wojenny jeńców sowieckich z II wojny światowej w Skrobowie Kolonii,
- tablica upamiętniająca żołnierzy 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej, znajdująca się na frontonie Szkoły Podstawowej w Skrobowie Kolonii,
- tablica upamiętniająca żołnierzy 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej wziętych do niewoli sowieckiej lipcu 1944 roku w obozie w Skrobowie Kolonii, znajdująca się na frontonie budynku folwarcznego w Skrobowie Kolonii,
- tablica upamiętniająca żołnierzy 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej przebywających w obozie jenieckim NKWD w Skrobowie Kolonii oraz ich ucieczkę 27 III 1945 roku, znajdująca się na frontonie budynku folwarcznego w Skrobowie Kolonii,
- tablica upamiętniająca mieszkańców Nowodworu zamordowanych w 1943 roku w obozie koncentracyjnym na Majdanku, znajdująca się na budynku Szkoły Podstawowej w Nowodworze;
- tablica upamiętniająca śmierć sowieckich jeńców wojennych w obozie w Skrobowie Kolonii w czasie okupacji hitlerowskiej, znajdująca się na frontonie budynku biurowca byłego POM-u w Skrobowie Kolonii.

Najbliższą placówką dokumentującą historię i gromadzącą pamiątki przeszłości znajduje się w Lubartowie i jest nią Muzeum Regionalne. Natomiast w części placówek szkolnych zlokalizowanych na terenie gminy zorganizowane są izby pamięci, gdzie przechowywane i udostępniane są obiekty archeologiczne i etnograficzne związane z historią ziemi lubartowskiej.

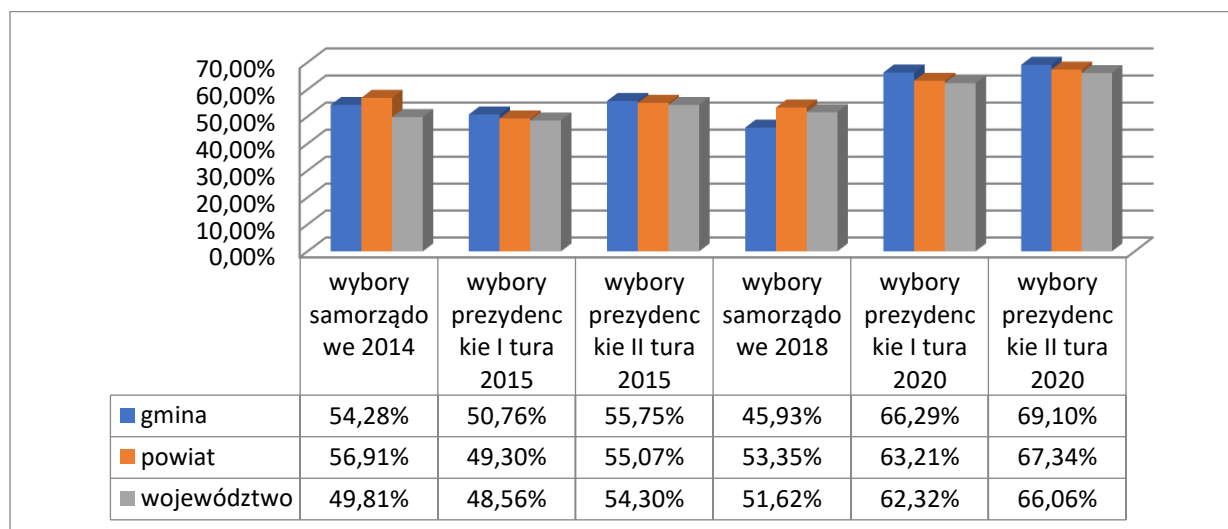
Aktywność społeczna mieszkańców

O aktywności społecznej mieszkańców świadczy między innymi uczestnictwo w wyborach. W 2014 r. w wyborach samorządowych (16 listopada) frekwencja w gminie Lubartów wyniosła 54,28% i była wyższa niż frekwencja w województwie (49,81%).

W 2015 r. odbyły się z kolei wybory na Prezydenta RP. W pierwszej turze głosowania frekwencja w gminie Lubartów wyniosła 50,76% i była wyższa niż frekwencja w powiecie lubartowskim (49,30%) czy województwie lubelskim (48,56%). Podobnie było w drugiej turze wyborów – gmina Lubartów z frekwencją na poziomie 55,75% przodowała zarówno w porównaniu do frekwencji powiatu lubartowskiego (55,07%) czy województwa lubelskiego (54,30%).

Podczas wyborów na Prezydenta RP, które odbyły się w 2020 r., gmina Lubartów zarówno w I jak i II turze głosowania uzyskała wyższą frekwencję od powiatu i województwa. W ostatecznym głosowaniu udział wzięło 69,10% mieszkańców – była to najwyższa frekwencja zarówno w porównaniu do powiatu jak i województwa w wyborach w latach 2014-2020 porównaniu do powiatu czy województwa.

Wykres 14 Frekwencja w wyborach samorządowych i prezydenckich w latach 2014–2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej, www.pkw.gov.pl.

Aktywność społeczną mieszkańców potwierdza liczba zarejestrowanych organizacji i działających grup nieformalnych oraz samodzielne działania podejmowane przez te organizacje.

Na terenie Gminy Lubartów działają następujące organizacje pozarządowe:⁹

I. kluby sportowe:

- Klub Sportowy Perła ROKITNO,
- Klub Sportowy „CHLEWISKA”,
- Ludowy Klub Sportowy KADET Lisów,
- Ludowy Klub Sportowy TRZCINIEC,
- Ludowy Klub Sportowy SKROBÓW,
- Klub Sportowy Pogoń Perła Lubartów – Rokitno,
- Ludowy Klub Sportowy NOWODWÓR,
- Ludowy Klub Sportowy „WANDZIN”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Skoczek”,
- Szkolny Klub Sportowy JUNIOR Łucka,
- Uczniowski Klub Sportowy OLIMP Łucka,
- Uczniowski Klub Sportowy ORLIK Wólka Rokicka,
- Uczniowski Klub Sportowy KOMETA w Skrobowie;

II. stowarzyszenia:

- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Skrobowa,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Sołectwa Annobór,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wandzin i Majdan Kozłowiecki,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Szczekarków,

⁹Dane Gmina Lubartów

- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych -"ROZWÓJ",
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju „KOPALNIA” w Nowodworze,
- Stowarzyszenie „Bliżej Siebie w Baranówce”,
- Centrum Pomocy "Otoczmy Troską Życie" im. Karola Wojtyły,
- Stowarzyszenie Kobiet "Być Aktywna" z siedzibą w Lisowie,
- Stowarzyszenie Miłośników Twórczości Ludowej "Rokiczanka",
- Razem dla Gminy Lubartów,
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Doliną Wieprza i Leśnym Szlakiem” ,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Powiatu Lubartowskiego,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Brzezinach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Annoborze,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chlewiskach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wólce Rokickiej,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Nowodworze,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Nowodworze Piaskach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rokitnie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Trzcińcu;

III. koła gospodyń wiejskich:

- KGW w Annobór-Kolonia,
- KGW w Trzcińcu,
- KGW Malina w Nowodworze,
- KGW w Szczekarkowie „Razem Szczekarków”,
- KGW w Rokitnie „Rokitno bez granic”,
- KGW w Łucce-Kolonii,
- KGW w Wólce Rokickiej,
- KGW w Chlewiskach.

Na terenie gminy oprócz wymienionych organizacji działają inne, prowadzące działalność statutową: Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Archidiecezji Lubelskiej, Społeczne Stowarzyszenie DIALOG w Lubartowie; Miejski Klub Sportowy „LEWART” AGS Lubartów, Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy ORKA Lubartów, Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „SIL” Lubartów; Polski Czerwony Krzyż Lubelski Oddział Okręgowy w Lublinie; Polski Instytut Rozwoju oraz Klub Abstynenta NADZIEJA w Lubartowie.

Gmina Lubartów wspiera działalność społeczną mieszkańców i organizacji pozarządowych w ramach zasad i form współpracy wypracowanych w programach współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi. Wysokość środków przeznaczonych na współpracę gminy z organizacjami pozarządowymi wyniosła odpowiednio [w zł]: 2016 r.-133.000, 2017 r.-133.000, 2018 r.-133.000, 2019 r.-143.000, 2020 r.-143.000. Mimo zwiększenia środków budżetu gminy na przestrzeni lat 2016-2020 (wzrost w porównaniu do 2016 r. o 7,52%) ich wykorzystanie przez organizacje pozarządowe malało z powodu pandemii COVID-19 (zwroty, niezrealizowane umowy).

Tabela 16 Wsparcie aktywności społecznej na terenie gminy Lubartów w latach 2016 - 2020

	2016	2017	2018	2019	2020
wydatki na współpracę z organizacjami pozarządowymi	133000	129500	119560,38	134088,72	121521,05

liczba organizacji pozarządowych współpracujących w ramach programu współpracy	16	14	13	15	15
inicjatywy lokalne (jeśli są, proszę o podanie liczby inicjatyw realizowanych w skali roku)	-	-	-	-	-
budżet obywatelski (jeśli jest, proszę o podanie liczby zgłoszonych wniosków)	-	-	-	-	-
fundusz sołecki (tak/nie)	tak	tak	tak	tak	tak
liczba prowadzonych konsultacji społecznych	3	17	10	12	3

Źródło: Dane Gminy Lubartów

Obecność różnych organizacji pozarządowych, jako podmiotów formalnie działających w świetle prawa, jest dowodem na wysoki potencjał i aktywność mieszkańców. Działające organizacje pozarządowe prowadzą w większości działania ograniczone w skali do lokalnej społeczności i uzależnione od finansowego wsparcia samorządu. Organizacjom brakuje wsparcia merytorycznego, parasolowego, które nie tylko wzmocniłoby ich umiejętności, zasoby instytucjonalne, lecz również pomogło się rozwijać i wykorzystywać inne źródła finansowania zadań statutowych.

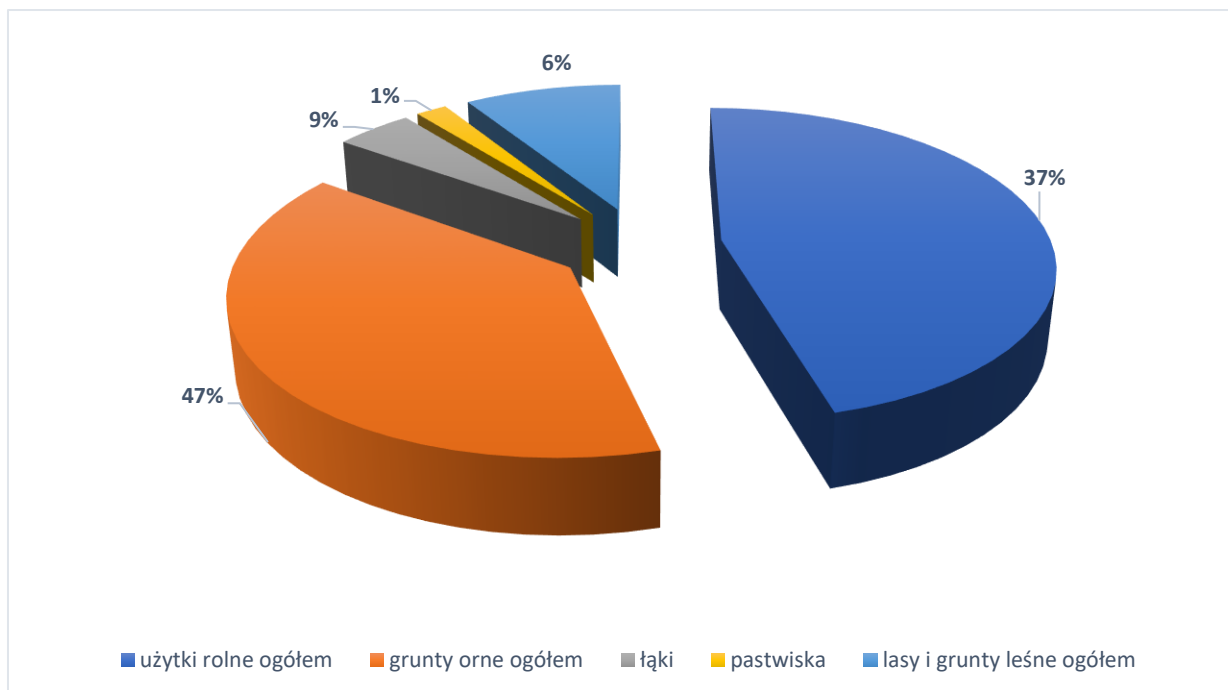
Strefa gospodarcza

Sektor rolniczy

Gmina Lubartów ma charakter rolniczy. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 8 967 ha. Na terenie Gminy Lubartów 100% użytków rolnych znajduje się w posiadaniu rolników indywidualnych. Szacuje się, że liczba tych gospodarstw rolnych wynosi około 2 500. Słabe gleby i znaczna ilość zwierząt hodowlanych powodują, że dominującym nawożeniem jest nawożenie organiczne przy niewielkim dodatku nawozów mineralnych. Dzięki temu, żywność wytwarzana na terenie gminy Lubartów jest ekologiczna i posiada wysoką jakość.

Niemal 47% powierzchni gminy Lubartów stanowią użytki rolne, a 37% pokrywają grunty orne. Ponad 6% to lasy i grunt leśne, a pozostały odsetek to pastwiska i łąki.

Wykres 15 Powierzchnia geodezyjna gminy Lubartów według kierunków wykorzystania

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Z Powszechnego Spisu Rolnego¹⁰ przeprowadzonego w 2010 r. (najnowsze dostępne dane) wynika, że na terenie gminy istniało 1 848 rolnych gospodarstw domowych, z czego ok 80% utrzymywało się z działalności rolniczej.

Tabela 17 Gospodarstwa domowe z dochodami z różnych źródeł

	2010
ogółem	1848
z dochodem z działalności rolniczej	1472
z dochodem z emerytury i renty	506
z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	173
z dochodem z pracy najemnej	929
z dochodem z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą	157
bez dochodów z działalności rolniczej	376
bez dochodów z emerytury i renty	1342
bez dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej	1676
bez dochodów z pracy najemnej	919
bez dochodów z innych niezarobkowych źródeł poza emerytura i rentą	1691

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010 wg siedziby gospodarstwa, Główny Urząd Statystyczny w Warszawie.

Uprawą roślin zajmowało się 1158 gospodarstw. Wśród upraw dominowało zboże oraz ziemniaki.

Tabela 18 Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju i powierzchni zasiewów

¹⁰ Powszechnym Spisem Rolnym 2010 zostały objęte gospodarstwa rolne osób fizycznych i prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej. Ogółem w Powszechnym Spisie Rolnym 2010 badaniem objętych zostało ok. 1,8 mln podmiotów. Dane z 2010 r. są najnowszymi dostępnymi obecnie danymi, którymi dysponuje Główny Urząd Statystyczny.

	gospodarstwa rolne ogółem (w ha)
ogółem	1158
zboża razem	1098
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	1064
ziemniaki	498
buraki cukrowe	8
rzepak i rzepik razem	0
strączkowe jadalne	5
warzywa gruntowe	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Ogółem powierzchnia gospodarstw rolnych wynosiła 1616 ha. Gospodarstwa o powierzchni 2-5 ha łącznie stanowiły 46% powierzchni wszystkich gospodarstw. Dokładną strukturę wielkości gospodarstw prezentuje poniższa tabela.

Tabela 19 Powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych (ha)

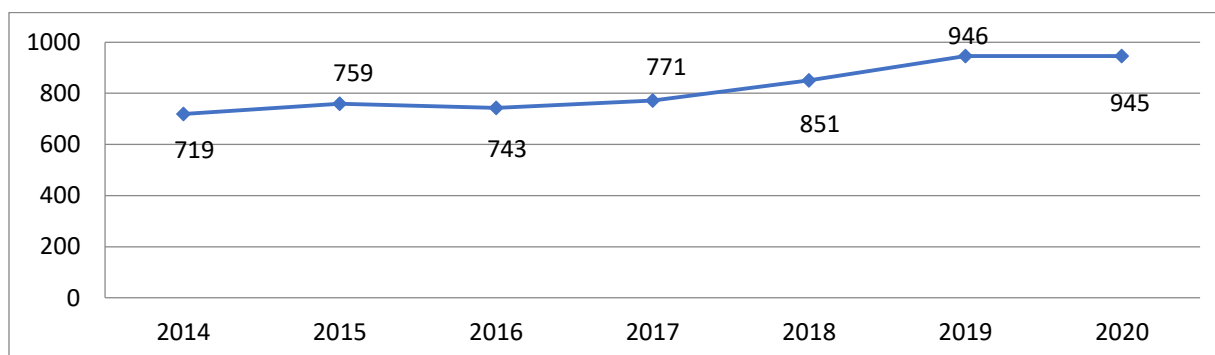
	gospodarstwa rolne ogółem
ogółem	1616
1-2 ha	422
2-5 ha	740
5-7 ha	215
7-10 ha	166
10-15 ha	57
15-20 ha	12
20-50 ha	2
50-100 ha	1
100 ha i więcej	1

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010 wg siedziby gospodarstwa, Główny Urząd Statystyczny w Warszawie.

Sektor przedsiębiorstw

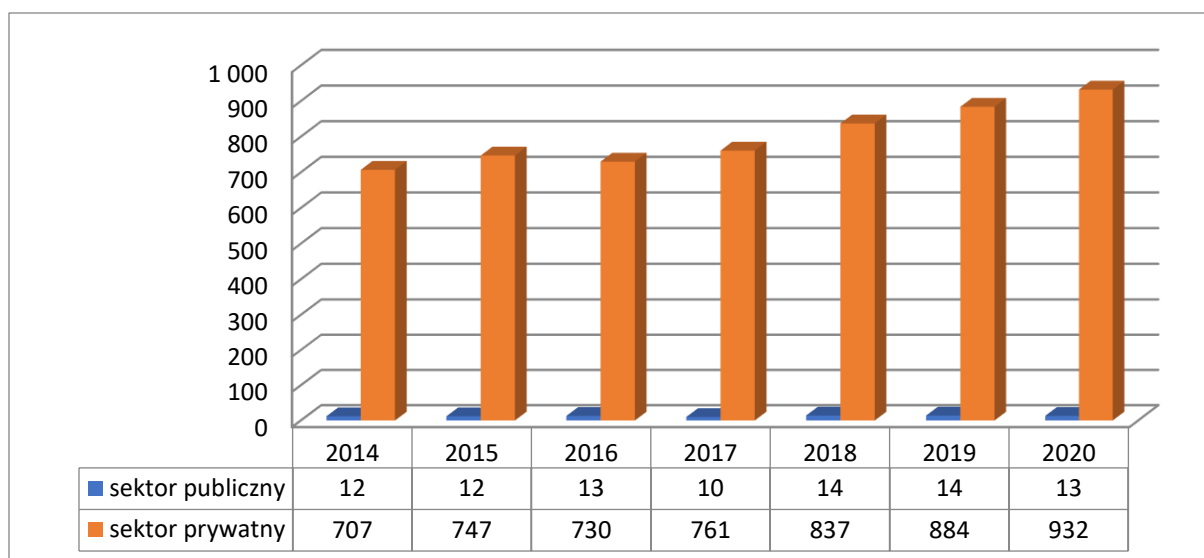
W latach 2014–2020 liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wzrosła z poziomu 719 do 945, wykazując tym samym tempo wzrostu na poziomie niemal 31%. Biorąc pod uwagę strukturę własności zdecydowanie dominowały przedsiębiorstwa z sektora prywatnego. W 2020 r. stanowiły ponad 98% ogółu przedsiębiorstw.

Wykres 16 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

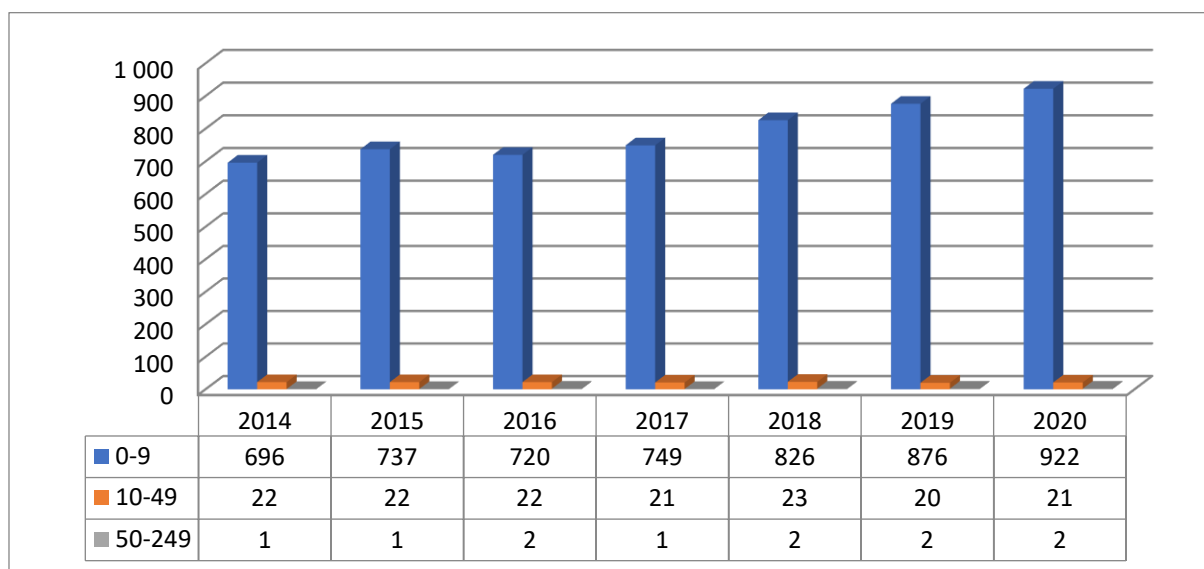
Wykres 17 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Analiza struktury sektora przedsiębiorstw pod względem klas wielkości pokazuje, że dominującą grupą przedsiębiorstw w latach 2014–2020 były mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników, które w 2020 r. stanowiły 97,5% wszystkich przedsiębiorstw. Należy przy tym zauważyć, że ich liczba wzrastała z roku na rok i w 2020 r. była o 32,61% większa niż w 2014 r. W analizowanym okresie nie istniały żadne przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 249 pracowników.

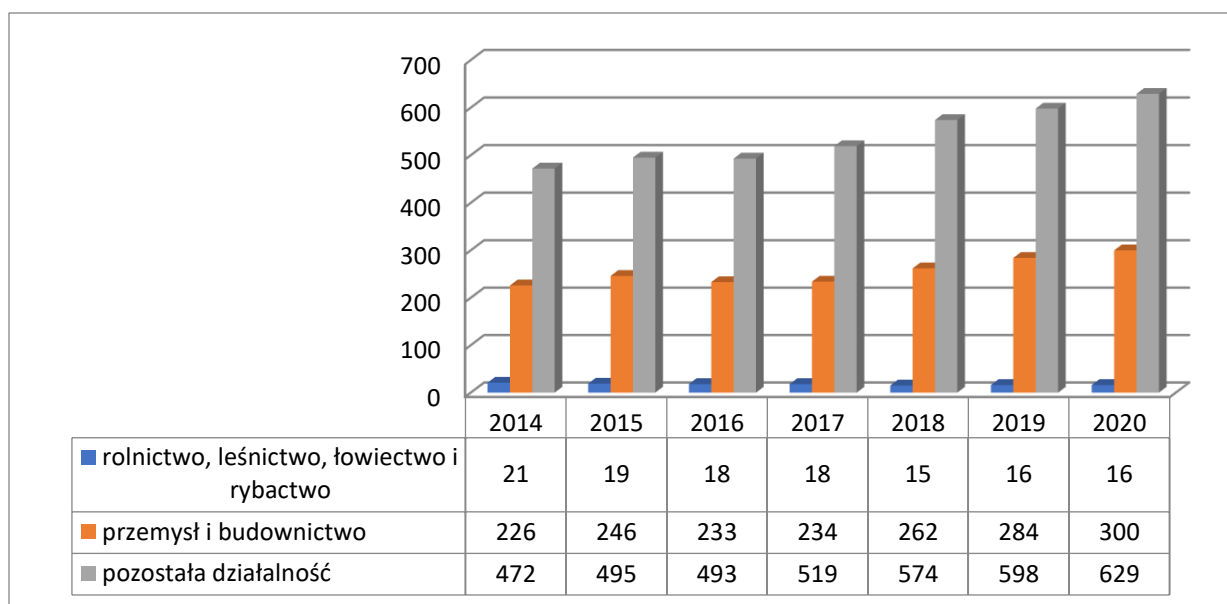
Wykres 18 Struktura podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wg klas wielkości w gminie Lubartów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Struktura branż gospodarki na terenie gminy Lubartów wykazuje dominację firm prowadzących działalność inną niż rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo czy przemysł i budownictwo. Spośród 945 przedsiębiorstw zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2020 r., tylko 16 przedsiębiorstw zajmowało się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem bądź rybactwem, 300 przedsiębiorstw funkcjonowało w branży przemysł i budownictwo, zaś pozostałą działalnością zajmowało się 629 podmiotów.

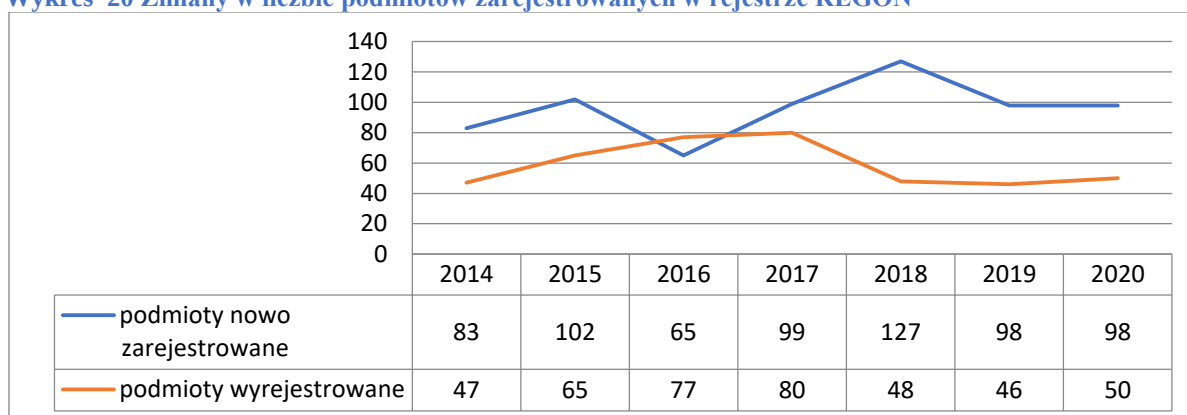
Wykres 19 Struktura podmiotów gospodarczych wg grup rodzajów działalności PKD 2007

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Analiza zmian w liczbie podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON pokazuje, że prawie we wszystkich analizowanych latach, liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych z rejestru. W 2020 r. na terenie gminy Lubartów zarejestrowano 98 nowych przedsiębiorstw – o 15 więcej niż w 2014 r. – a wyrejestrowano 50 podmiotów (o 3 więcej niż w 2014 r.).

Wykres 20 Zmiany w liczbie podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Na terenie Gminy Lubartów zarejestrowanych jest 499 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Są to głównie małe i średnie, rodzinne firmy. Zdecydowaną większość stanowią zakłady handlowo-usługowe, a w dalszej kolejności - produkcyjne i rolnicze. Usługi zdominowane są przez firmy: budowlane, transportowe, motoryzacyjne, stolarskie. Najwięcej podmiotów gospodarczych koncentruje się w następujących miejscowościach: Łucka-Kolonia, Łucka, Skrobów-Kolonia, Skrobów, Szczekarków, Lisów i Chlewiska.

Gmina Lubartów jest obszarem atrakcyjnym inwestycyjnie i posiada dogodne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej. Korzystna lokalizacja gminy sprawia, że inwestorzy chętnie

lokują tutaj swoje inwestycje gospodarcze. Rozwojowi przedsiębiorczości sprzyjają podejmowane przez samorząd lokalny działania polegające m.in. na: stosowaniu zachęt inwestycyjnych w formie ulg podatkowych, rozwijaniu infrastruktury technicznej, tworzeniu stref inwestycyjnych. Uwzględnienie w dokumentach planistycznych przeznaczenia terenu na działania rozwojowe w sferze gospodarczej pozwala na aktywność w zakresie marketingu gospodarczego. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wydzielone są tereny inwestycje m.in.:

a. tereny przeznaczone na przemysł, bazy, składy:

- w Nowodworze (w tzw. części byłe miasto Lubartów) i Annoborze-Kolonii tereny prywatne o powierzchni około 200 ha (ul. Nowodworska i Gazowa),
- w Rokitnie dwa obszary z terenami prywatnymi o powierzchni około 2,5ha i 2ha,
- w Chlewiskach tereny prywatne o powierzchni łącznej około 25ha (przy byłej garbarni);

b. tereny przeznaczone na rzemiosło i usługi publiczne:

- w Łucie tereny prywatne o powierzchni łącznej około 5ha przy obwodnicy, obok przejazdu kolejowego;

c. tereny przeznaczone na usługi turystyczne:

- w Majdanie Kozłowieckim dwa obszary z terenami prywatnymi o powierzchni 2ha i 1 ha, na obrzeżu Kozłowieckiego Parku Krajobrazowego.

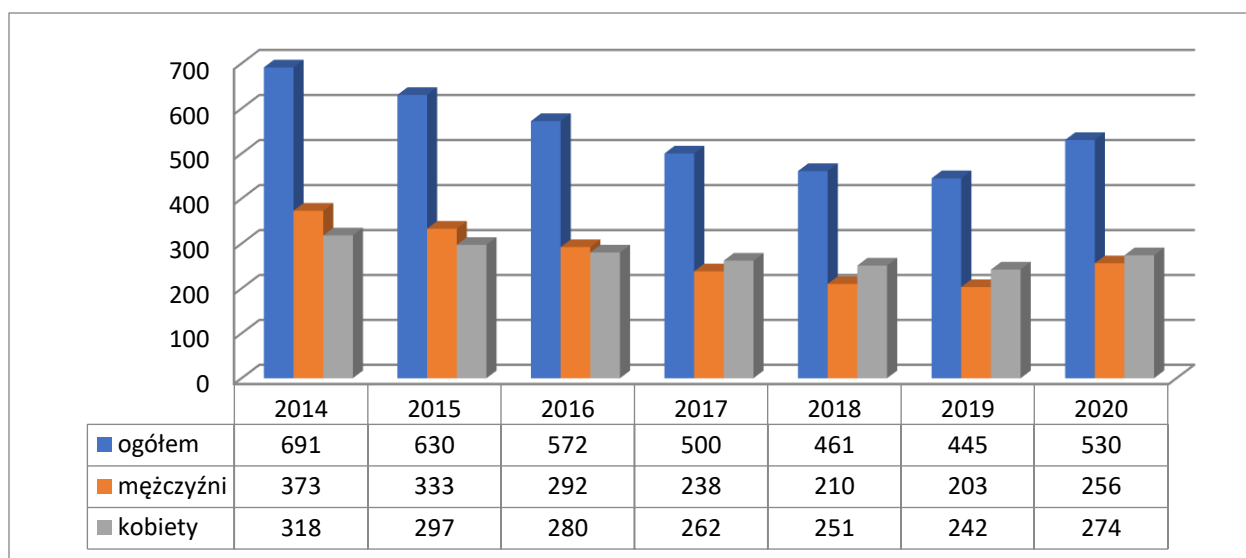
Istniejące tereny inwestycyjne cechuje rozdrobnienie arealu i struktury własności, co zdecydowanie utrudnia sprawne i elastyczne zarządzanie ofertą inwestycyjną samorządu. Wyzwaniem w zakresie rozwoju marketingu gospodarczego jest dostosowanie dokumentów planistycznych i infrastruktury pozwalającej na wykorzystanie gospodarcze terenów przy kluczowych węzłach komunikacyjnych i obiektach inżynierskich budowanej drogi ekspresowej DK S 19.

Rynek pracy

W gminie Lubartów na 1000 mieszkańców pracuje 94 osób. 45,7% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 54,3% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Lubartów wynosiło w 2020 roku 10,0% (11,1% wśród kobiet i 9,1% wśród mężczyzn). W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Lubartów wynosiło 4 369,45 PLN, co odpowiada 79,10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Lubartów 1 285 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 179 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -1 106. 53,8% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Lubartów pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 18,5% w przemyśle i budownictwie, a 9,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Liczba osób bezrobotnych rejestrowanych w gminie Lubartów wynosiła w 2020 roku 530 osób (274 osób wśród kobiet i 256 osób wśród mężczyzn). Do roku 2019 liczba osób bezrobotnych spadała średnio o 49 osób/rok. Ostatecznie w roku 2020 wyniosła 530 osób - spadek o 23,30% w porównaniu do roku bazowego.

Wykres 21 Bezrobotni zarejestrowani ogółem i wg płci w gminie Lubartów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Finanse samorządu

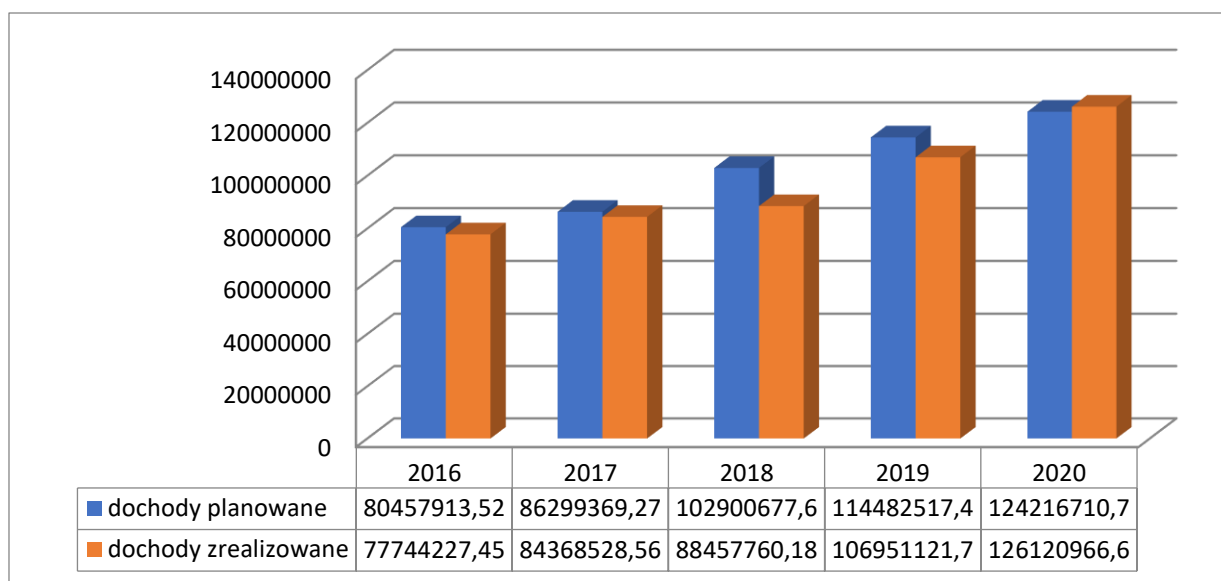
W latach 2016–2020 dochody zrealizowane w budżecie gminy Lubartów wzrosły o 62,22% i w 2020 r. wyniosły ponad 126 mln zł. W mniejszym stopniu, bo o 54,55% wzrosła wartość zrealizowanych wydatków, które w 2020 r. wyniosły ponad 135 mln zł.

Tabela 20 Wartość zrealizowanych dochodów i wydatków budżetu Gminy Lubartów (w zł)

		2016	2017	2018	2019	2020	zmiana 2020/2016
dochody	planowane	80 457 913,52	86 299 369,27	102 900 677,55	114 482 517,38	124 216 710,70	54,38%
	zrealizowane	77 744 227,45	84 368 528,56	88 457 760,18	106 951 121,74	126 120 966,58	62,22%
wydatki	planowane	88 178 211,52	89 540 091,27	112 278 664,76	122 396 117,38	135 212 127,70	53,33%
	zrealizowane	79 939 096,03	82 087 728,16	93 629 320,31	106 961 724,51	123 545 580,66	54,55%

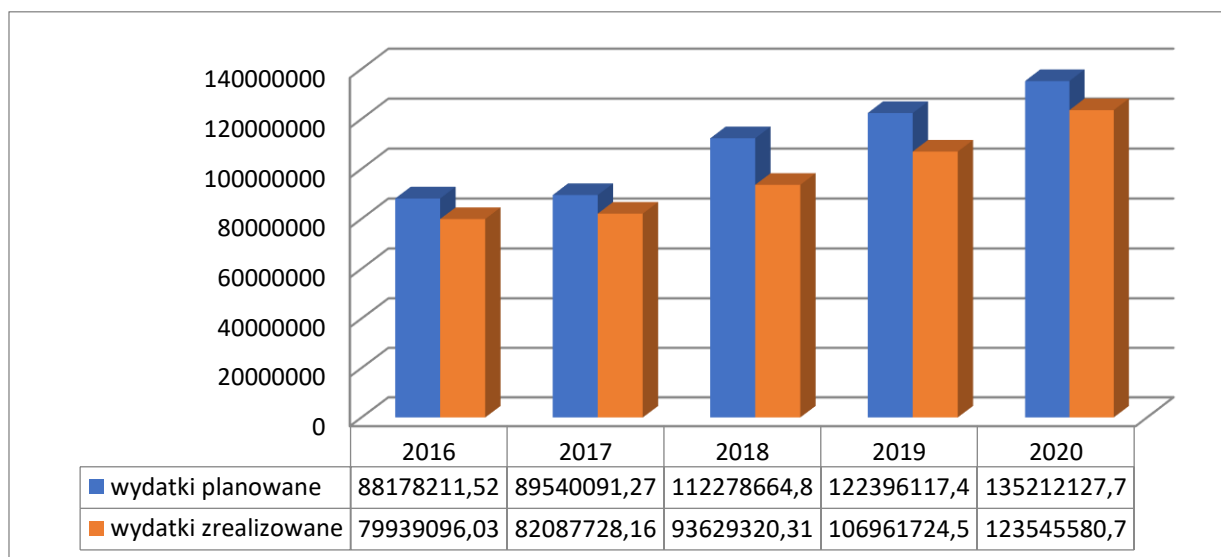
Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Lubartów, Urząd Gminy Lubartów.

Wykres 22 Porównanie planowanych i zrealizowanych dochodów w latach 2016–2020 (w zł)

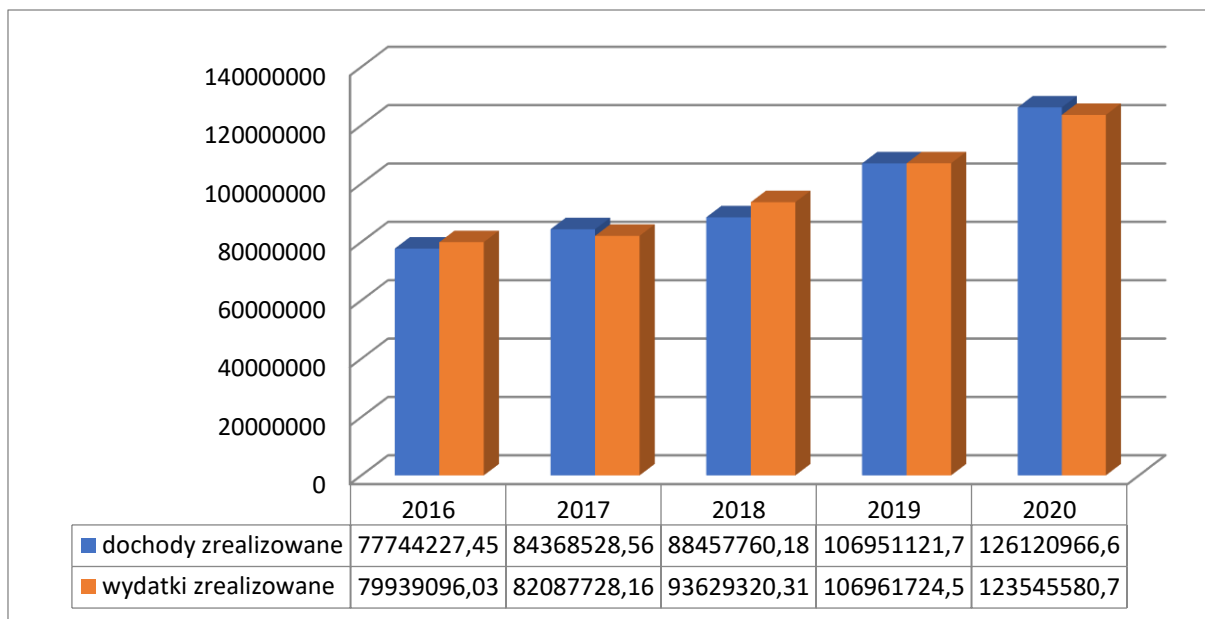
Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Lubartów, Urząd Gminy Lubartów.

Wykres 23 Porównanie planowanych i zrealizowanych wydatków w latach 2016–2020 (w zł)

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Lubartów, Urząd Gminy Lubartów.

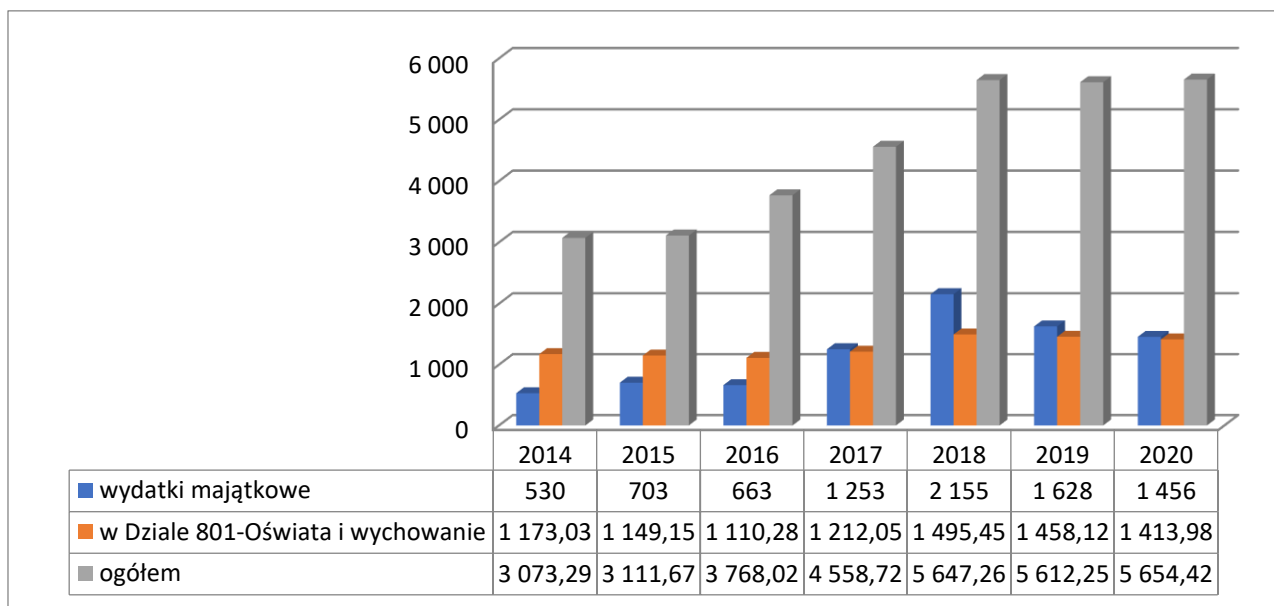
Wykres 24 Porównanie zrealizowanych dochodów i wydatków w latach 2016–2020 (w zł)

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Lubartów, Urząd Gminy Lubartów.

W latach 2016, 2018 i 2019 zrealizowane wydatki budżetu gminy były wyższe od zrealizowanych dochodów. W roku 2017 i 2020 wykonanie budżetu gminy Lubartów jest zdecydowanie na korzyść strony dochodowej (zrealizowane dochody są wyższe od zrealizowanych wydatków). Dobry wynik budżetu w 2020 roku wpływa pozytywnie na możliwości rozwoju w przyszłości.

Wykres 25 Wydatki budżetu gminy Lubartów w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2016 -2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

W strukturze wydatków budżetu gminy Lubartów, analizowanych w latach 2014-2020, zauważyć można pozytywną tendencję: dynamicznie wzrastające wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca (wzrost o 174,72% wydatków majątkowych w roku 2020 w stosunku do 2014 roku). Jednocześnie gmina Lubartów, podobnie jak większość gmin w kraju zmagają się z problemem związanym z finansowaniem oświaty. Wzrost wydatków budżetu gminy w Dziale 801-Oświata

i wychowanie (o 20,54% - wydatki w Dziale 801 w roku 2020 wynosiły 1 413,98 zł / 1 mieszkańca, natomiast w 2014 r. – 1 173,03 zł / 1mieszkańca).

Tabela 21 Wykonanie dochodów budżetu Gminy Lubartów (w zł) w latach 2016-2020 wg klasyfikacji budżetowej

	2016	2017	2018	2019	2020
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	193 574,49	662 243,24	1 503 427,71	2 515 045,90	520 448,81
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,00	0,00	0,00	48 584,52	125 377,59
Dział 600 - Transport i łączność	69 862,48	2 703 185,89	1 589 312,16	2 215 553,68	59 545,84
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	335 563,32	72 376,98	551 551,58	962 161,10	595 097,10
Dział 720 - Informatyka	43935,47	0	0	0	0
Dział 750 - Administracja publiczna	509 584,23	125 775,27	124 429,77	138 931,19	137 213,56
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	13 660,54	2 269,44	166 720,29	121 899,06	101 764,28
Dział 752 - Obrona narodowa	200,00	0,00	1 300,00	0,00	0,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	290 587,50	28 801,08	0,00	15 343,64	290 587,50
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	12 677 125,35	14 708 849,21	15 811 703,50	17 193 220,17	17 902 515,27
Dział 758 - Różne rozliczenia	10 882 612,56	11 561 453,90	12 025 679,06	12 790 762,61	17 625 472,07
Dział 801 - Oświata i wychowanie	613 689,67	757 790,02	1 947 178,00	2 646 990,19	1 905 972,50
Dział 851 - Ochrona zdrowia	0,00	0,00	0,00	1 406,35	0,00
Dział 852 - Pomoc społeczna	12 566 839,25	807 528,59	846 195,90	812 697,73	1 094 479,91
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	169 171,46	139 635,20	148 148,94	112 155,00	101 710,50
Dział 855 - Rodzina	-	14 146 713,90	13 749 650,08	16 145 324,40	19 046 620,13
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 441 878,13	876 201,48	4 906 053,23	7 220 976,22	4 874 374,92
Dział 926 - Kultura fizyczna	18 990,00	4 128 477,90	4 824 705,58	25 552,13	1 829 258,01
OGÓŁEM	50 508 612,23	56 707 874,35	62 299 555,22	74 860 495,19	50 508 612,23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

W analizowanym okresie największy udział w dochodach budżetu miały działy: 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (stanowiąc 26,55% udziału w dochodach ogółem), 758 – Rozliczenia różne (stanowiąc 22% udziału w dochodach ogółem) oraz 855 - Rodzina (stanowiąc 21,39% udziału w dochodach ogółem). W 2020 r. w dochodach przeważał dział „Rodzina” – stanowiąc 37,70% udziału w dochodach. Największy wzrost dochodów w badanym okresie dotyczył działu 926 - Kultura fizyczna (ponad 9500%), działu 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa (ponad 644%) oraz działu 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (ponad 238%).

Tabela 22 Wykonanie wydatków budżetu Gminy Lubartów (w zł) w latach 2016-2020 wg klasyfikacji budżetowej

	2016	2017	2018	2019	2020
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	356 719,01	839 444,11	2 264 009,72	4 197 165,13	273 090,78
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,00	0,00	0,00	59 698,28	125 377,59
Dział 600 - Transport i łączność	775 029,93	4 429 242,23	5 129 802,77	6 887 769,34	2 456 188,22
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	1 183 009,85	418 170,30	1 610 861,59	313 644,06	102 802,74
Dział 710 - Działalność usługowa	58 135,80	106 247,80	40 626,90	83 603,80	136 311,40
Dział 720 - Informatyka	1 626,64	11 999,88	88 266,88	98 955,12	109 230,13
Dział 750 - Administracja publiczna	3 356 137,45	3 487 760,53	3 659 737,68	4 267 184,14	4 329 125,78
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	97 063,92	122 854,40	13 660,54	2 269,44	166 720,29
Dział 752 - Obrona narodowa	200,00	0,00	1 300,00	0,00	0,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	180 037,27	116 201,13	97 478,12	765 221,53	180 220,60
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	565 703,67	435 400,44	428 070,61	463 060,61	512 648,19
Dział 758 - Różne rozliczenia	51 287,29	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 801 - Oświata i wychowanie	13 135 625,08	12 937 176,75	12 607 251,10	13 971 252,47	17 420 510,64
Dział 851 - Ochrona zdrowia	113 576,52	103 530,28	104 313,32	109 211,43	107 367,36
Dział 852 - Pomoc społeczna	5 579 583,74	5 594 777,75	13 552 357,61	1 719 720,96	1 857 079,73
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,00	0,00	1 196,70	749,27
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	327 353,44	255 826,77	216 598,96	251 351,17	281 610,58
Dział 855 - Rodzina	-	14 228 440,69	13 806 741,04	16 226 051,78	19 164 177,06
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7 506 790,26	5 076 776,42	4 196 346,42	3 058 720,89	10 760 102,00
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	702 475,00	853 000,00	878 000,00	1 006 435,76	1 027 159,51
Dział 926 - Kultura fizyczna	1 085 650,68	493 348,46	164 636,90	4 354 863,01	8 853 425,16
OGÓŁEM	42 785 872,86	52 548 318,77	65 784 927,44	65 915 848,64	66 936 978,84

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

W analizowanym okresie największy udział w wydatkach miały działy: 801 – Oświata i wychowanie (stanowiąc 23,83% udziału w wydatkach ogółem), 855 – Rodzina (stanowiąc 21,57% udziału w wydatkach ogółem) oraz 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (stanowiąc 10,40% udziału w wydatkach ogółem). W 2020 r. w dochodach przeważał dział „Rodzina” – stanowiąc 28,63% udziału w wydatkach. Największy wzrost wydatków w badanym okresie dotyczył działu 926 - Informatyka (ponad 6615%), działu 926 – Kultura fizyczna (ponad 715%).

Bibliografia

Sprawozdania, informacje, raporty i inne opracowania

1. Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lubartów (2019/2020), Gmina Lubartów
2. Raport o stanie Gminy Lubartów za 2020 r., Gmina Lubartów
3. Ocena zasobów Pomocy Społecznej za 2020 r. , Gmina Lubartów
4. Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Lubartów, Gmina Lubartów [różne lata]
5. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubartów, Urząd Gminy Lubartów, Lubartów 2020. [Uchwała Nr XIV/122/20 Rady Gminy Lubartów z dnia 12 maja 2020 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów]

Akty prawne

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, 2369, z 2021r. poz. 794, 803).
2. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2215, z 2021r. poz. 4).
3. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111).
4. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877).

Źródła danych pierwotnych

1. Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.
2. Powszechny Spis Rolny 2010 wg siedziby gospodarstwa, Główny Urząd Statystyczny.

Źródła internetowe

1. [Strona internetowa Państwowej Komisji Wyborczej, www.pkw.gov.pl.](http://www.pkw.gov.pl)
2. Strona internetowa, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Lubartów_\(gmina_wiejska\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Lubartów_(gmina_wiejska))
3. Strona internetowa www.gmina-lubartow.pl

Spis tabel, rysunków

Tabela 1 Podstawowe informacje o gminie Lubartów	3
Tabela 2 Zasoby mieszkaniowe	6
Tabela 3 Zasoby mieszkaniowe gminy Lubartów, komunalne i socjalne	6
Tabela 4 Sieć rozdzielcza na 100 km ²	7
Tabela 5 Korzystający z instalacji sieciowych jako % ogółu ludności (w %)	7
Tabela 6 Współczynnik feminizacji w gminie Lubartów	12
Tabela 7 Stan organizacji szkół podstawowych w Gminie Lubartów	15
Tabela 8 Stan organizacji szkół podstawowych w Gminie Lubartów w latach 2016-2020	17
Tabela 9 Stan organizacji przedszkoli w Gminie Lubartów w latach 2016-2020	17
Tabela 10 Przyczyny przyznania pomocy społecznej w gminie Lubartów latach 2014 - 2020 (liczba osób w rodzinach objęta pomocą)	19
Tabela 11 Rodzaje świadczeń z ustawy o świadczeniach rodzinnych, wypłacone w 2016-2020 r.	21
Tabela 12 Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2016–2020	21
Tabela 13 Zjawisko przestępczości na terenie gminy Lubartów w latach 2014-2020	23
Tabela 14 Bezpieczeństwo w ruchu drogowym na terenie gminy Lubartów w latach 2014-2020	23
Tabela 15 Biblioteka publiczna- wskaźniki wykorzystania w latach 2014-2020	25
Tabela 16 Wsparcie aktywności społecznej na terenie gminy Lubartów w latach 2016 - 2020	29
Tabela 17 Gospodarstwa domowe z dochodami z różnych źródeł	31
Tabela 18 Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju i powierzchni zasiewów	31
Tabela 19 Powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych (ha)	32
Tabela 20 Wartość zrealizowanych dochodów i wydatków budżetu Gminy Lubartów (w zł)	36
Tabela 21 Wykonanie dochodów budżetu Gminy Lubartów (w zł) w latach 2016-2020 wg klasyfikacji budżetowej	39
Tabela 22 Wykonanie wydatków budżetu Gminy Lubartów (w zł) w latach 2016-2020 wg klasyfikacji budżetowej	39
Rysunek 1: Mapa Miejski Obszar Funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego	4
Rysunek 2: Mapa poglądowa gminy Lubartów	4
Wykres 1 Ilość odpadów odebranych w ciągu roku w gminie Lubartów	10
Wykres 2 Ścieki odprowadzone ogółem (dm ³)	11
Wykres 3 Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	11
Wykres 4 Łączna liczba ludności w gminie Lubartów w latach 2014–2020	12
Wykres 5 Gęstość zaludnienia – ludność na 1 km ²	13
Wykres 6 Przyrost naturalny oraz urodzenia żywe i zgony na 1 000 ludności w gminie Lubartów	13
Wykres 7 Małżeństwa na 1 000 ludności	14
Wykres 8 Struktura demograficzna ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2014–2020 ...	14
Wykres 9 Saldo migracji wewnętrznych w gminie Lubartów w latach 2014 -2020	15
Wykres 10 Współczynnik skolaryzacji brutto	17
Wykres 11 Porady lekarskie w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	19
Wykres 12 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	19
Wykres 13 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	22

Wykres 14 Frekwencja w wyborach samorządowych i prezydenckich w latach 2014–2020.....	28
Wykres 15 Powierzchnia geodezyjna gminy Lubartów według kierunków wykorzystania.....	30
Wykres 16 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON.....	32
Wykres 17 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych.....	32
Wykres 18 Struktura podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wg klas wielkości w gminie Lubartów	33
Wykres 19 Struktura podmiotów gospodarczych wg grup rodzajów działalności PKD 2007.....	33
Wykres 20 Zmiany w liczbie podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON	34
Wykres 21 Bezrobotni zarejestrowani ogółem i wg płci w gminie Lubartów	35
Wykres 22 Porównanie planowanych i zrealizowanych dochodów w latach 2016–2020 (w zł).....	36
Wykres 23 Porównanie planowanych i zrealizowanych wydatków w latach 2016–2020 (w zł).....	37
Wykres 24 Porównanie zrealizowanych dochodów i wydatków w latach 2016–2020 (w zł)	37
Wykres 25 Wydatki budżetu gminy Lubartów w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2016 -2020	38

Załącznik nr 2

Wyniki badania ankietowego
Skierowanego do mieszkańców
gminy Lubartów

Lubartów, luty 2022 r.

1. Wstęp

Badanie ankietowe zostało zrealizowane w ramach opracowania Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030. Badanie dotyczyło oceny aktualnej sytuacji społeczno- gospodarczej i perspektyw rozwoju gminy.

Kwestionariusz ankiety zawierał łącznie 12 pytań wraz z pytaniami metryczkowymi, dotyczącymi sytuacji społeczno - demograficznej mieszkańców. Poszczególne pytania różniły się pod kątem możliwości wyboru ilości wariantów odpowiedzi. Kwestionariusz zawierał pytania zamknięte, otwarte oraz półotwarte dające możliwość indywidualnego wskazania konkretnych problemów lub propozycji działań. W raporcie zostały przedstawione poszczególne pytania i odpowiedzi udzielane na nie przez mieszkańców w kolejności odpowiadającej kwestionariuszowi ankiety.

Badanie realizowane było techniką ankiety CAWI. Formularz dostępny był elektronicznie, na stronie Gminy Lubartów a samo badanie poprzedziła kampania informacyjna (ogłoszenia na stronie internetowej oraz w dziennikach elektronicznych szkół podstawowych). Badanie miało charakter anonimowy.

W wyniku realizacji badania uzyskano łącznie 85 ankiet. Dane z pozyskane z ankiet zostały poddane analizie statystycznej i merytorycznej.

2. Wyniki badania ankietowego

2.1. Informacja o respondentach

Pytania zawarte w metryczce pozwalają na charakterystykę grupy respondentów biorących udział w badaniu ankietowym. Metryczka, zawierała pięć pytań dotyczących sytuacji społecznej respondentów, przy jednoczesnym zachowaniu ich anonimowości:

- płeć ankietowanych: 75,3% osób biorących udział w badaniu to kobiety, 24,7% - mężczyźni,
- wiek ankietowanych: 0% stanowiły osoby do 17 roku życia, 1,2% osoby w wieku 18-24, 70,6% osoby w wieku 25 – 44 lat, 22,4% osoby w wieku 45-54 lat, 5,8% osoby w wieku 55-64 lat, 0% osoby w wieku 65 i więcej,
- status ankietowanych: 3,5% - przedsiębiorcy, 8,2% - przedstawicielka/przedstawiciel samorządu terytorialnego, 1,2% - reprezentantka/reprezentant organizacji pozarządowej, np. stowarzyszenia/ fundacji, 87,1% - mieszkaniowiec / mieszkanka.

2.2. Analiza kwestionariusza ankiety

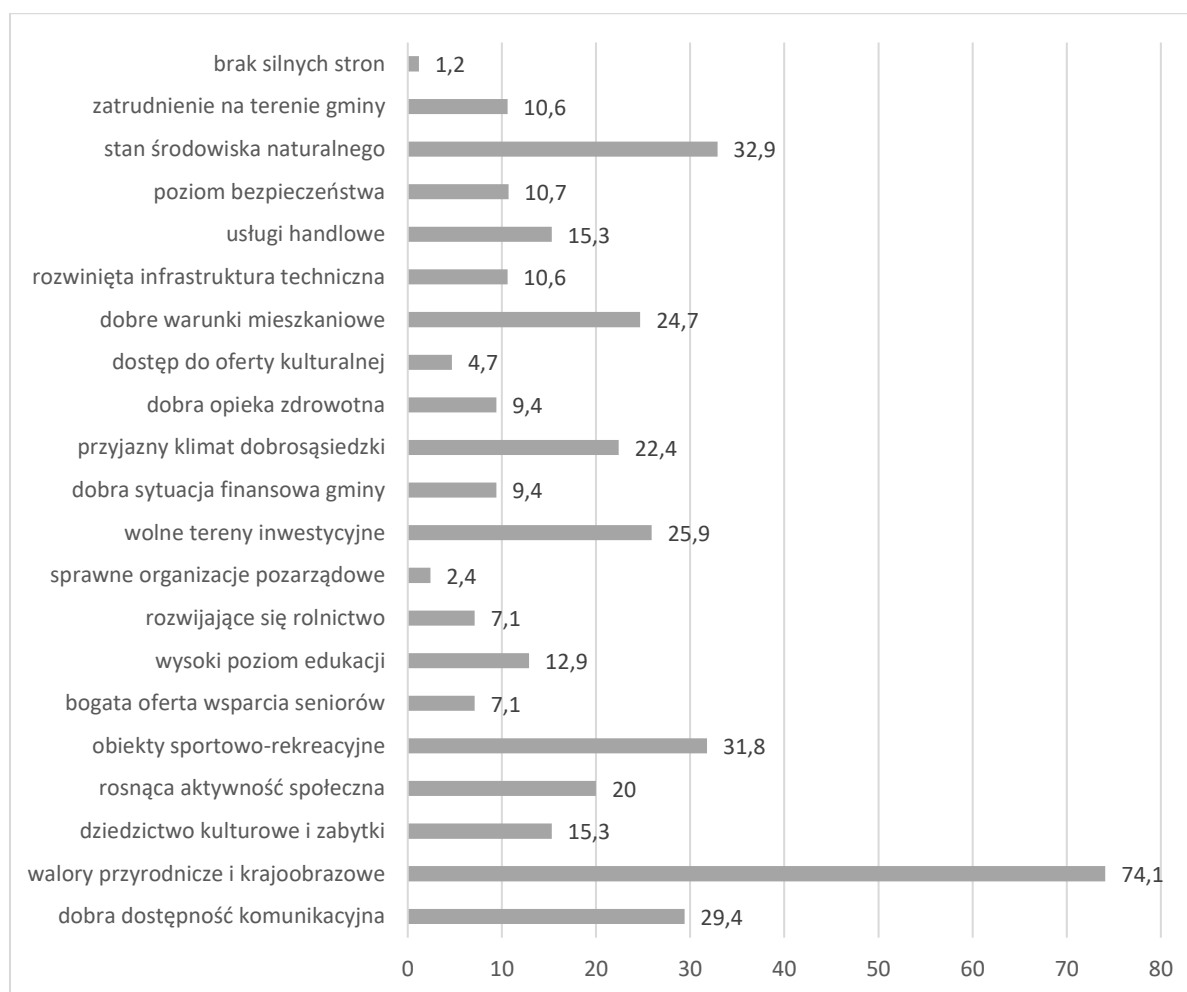
PYTANIE: Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych silnych stron (potencjałów) obszaru Gminy Lubartów.

Respondenci uznali, że najważniejsze potencjały to (w zaokrągleniu do pełnych wartości %):

- walory przyrodnicze i krajobrazowe – 74%;
- stan środowiska naturalnego – 33%;
- obiekty sportowo – rekreacyjne – 32%;
- dobra dostępność komunikacyjna – 29%;
- wolne tereny inwestycyjne – 26%.

Również lub powyżej 20% wskazań uzyskały również odpowiedzi:

- dobre warunki mieszkaniowe,
- przyjazny klimat dobrosąsiedzki,
- rosnąca aktywność społeczna.

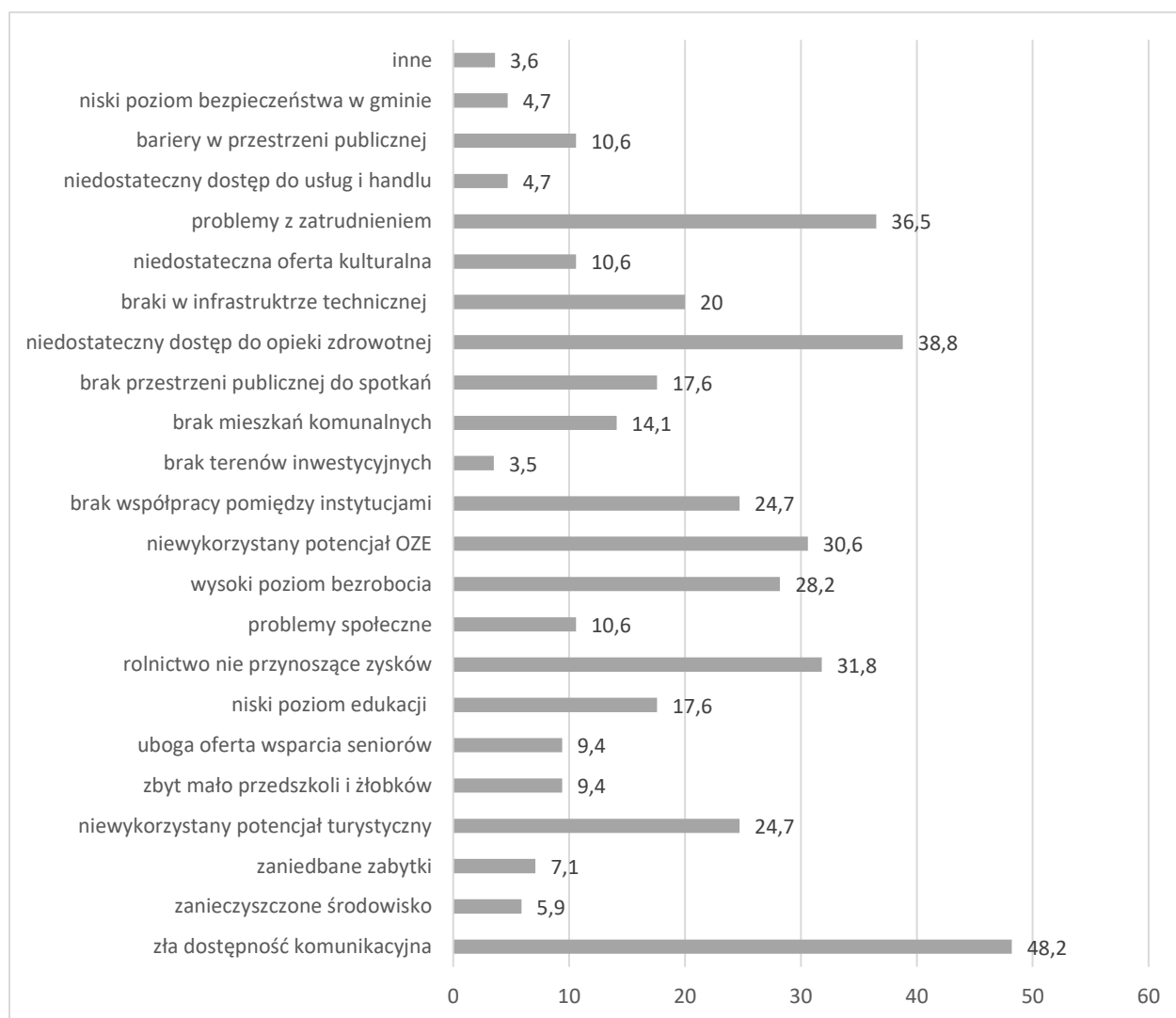

PYTANIE: Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych słabości (problemów) obszaru Gminy Lubartów.

Respondenci uznali, że najważniejsze problemy Gminy Lubartów to (w zaokrągleniu do pełnych wartości %):

- *zła dostępność komunikacyjna* – 48%;
- *niedostateczny dostęp do opieki zdrowotnej* - 39%;
- *problemy z zatrudnieniem* – 37%;
- *rolnictwo nie przynoszące zysków* – 32%;
- *niewykorzystany potencjał OZE* – 30,6%.

Za ważniejsze słabości biorący udział w badaniu ankietowani uznali także: *wysoki poziom bezrobocia (28%), niewykorzystany potencjał turystyczny (25%), brak współpracy pomiędzy instytucjami (25%)*. W kategorii *inne* mieszkańcy wskazywali m.in. na: *brak boiska orlik dla młodzieży, ubogą ofertę wsparcia seniorów*.

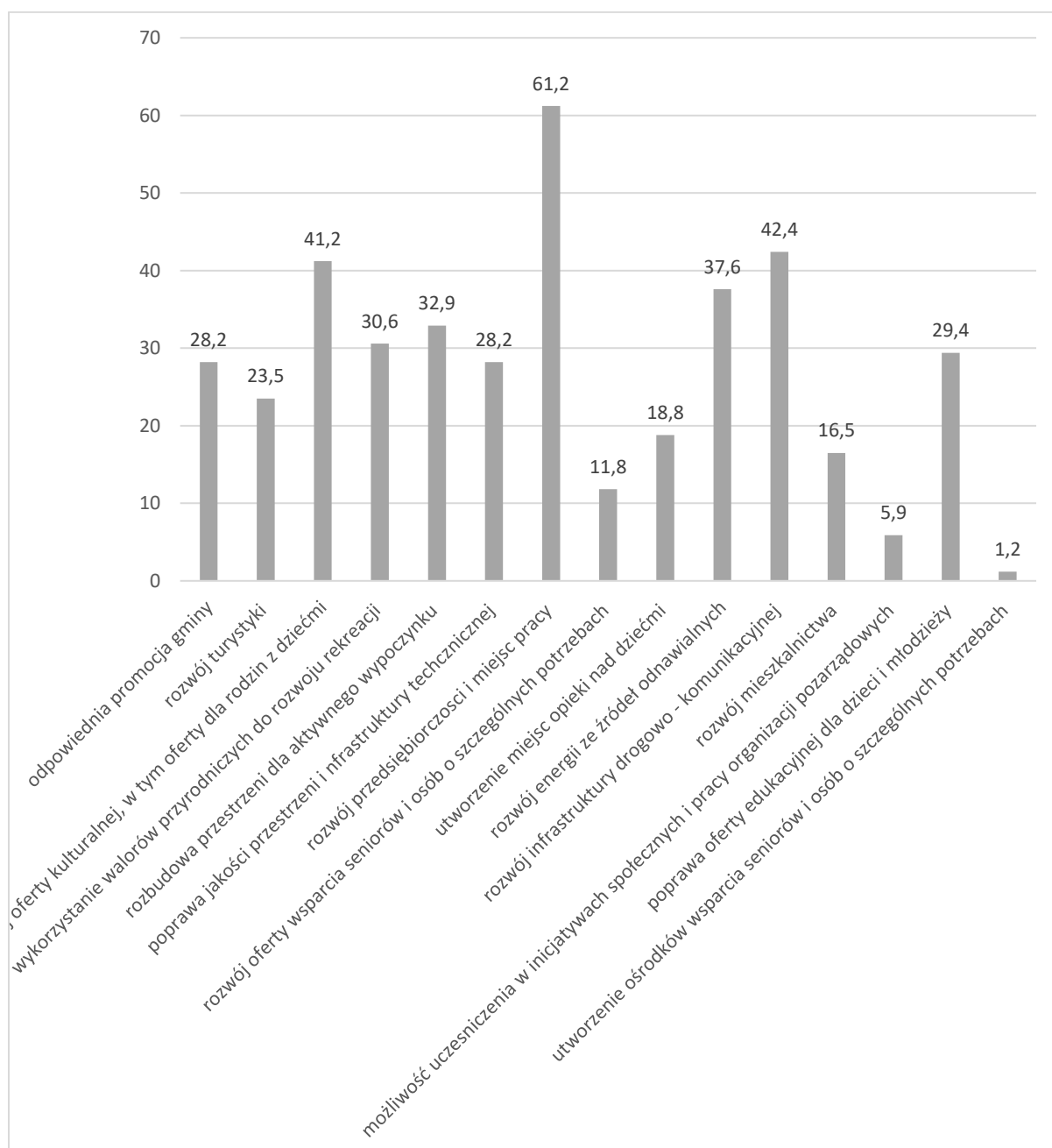

PYTANIE: Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych szans na rozwój Gminy Lubartów.

Respondenci uznali, że pięć najważniejszych szans rozwojowych gminy stanowią (w zaokrągleniu do pełnych procentów):

- rozwój przedsiębiorczości i miejsc pracy - 61%;
- rozwój infrastruktury drogowo – komunikacyjnej – 42%;
- rozwój oferty kulturalnej, w tym oferty dla rodzin z dziećmi – 41%;
- rozwój energii ze źródeł odnawialnych – 38%;
- rozbudowa przestrzeni dla aktywnego wypoczynku – 33%.

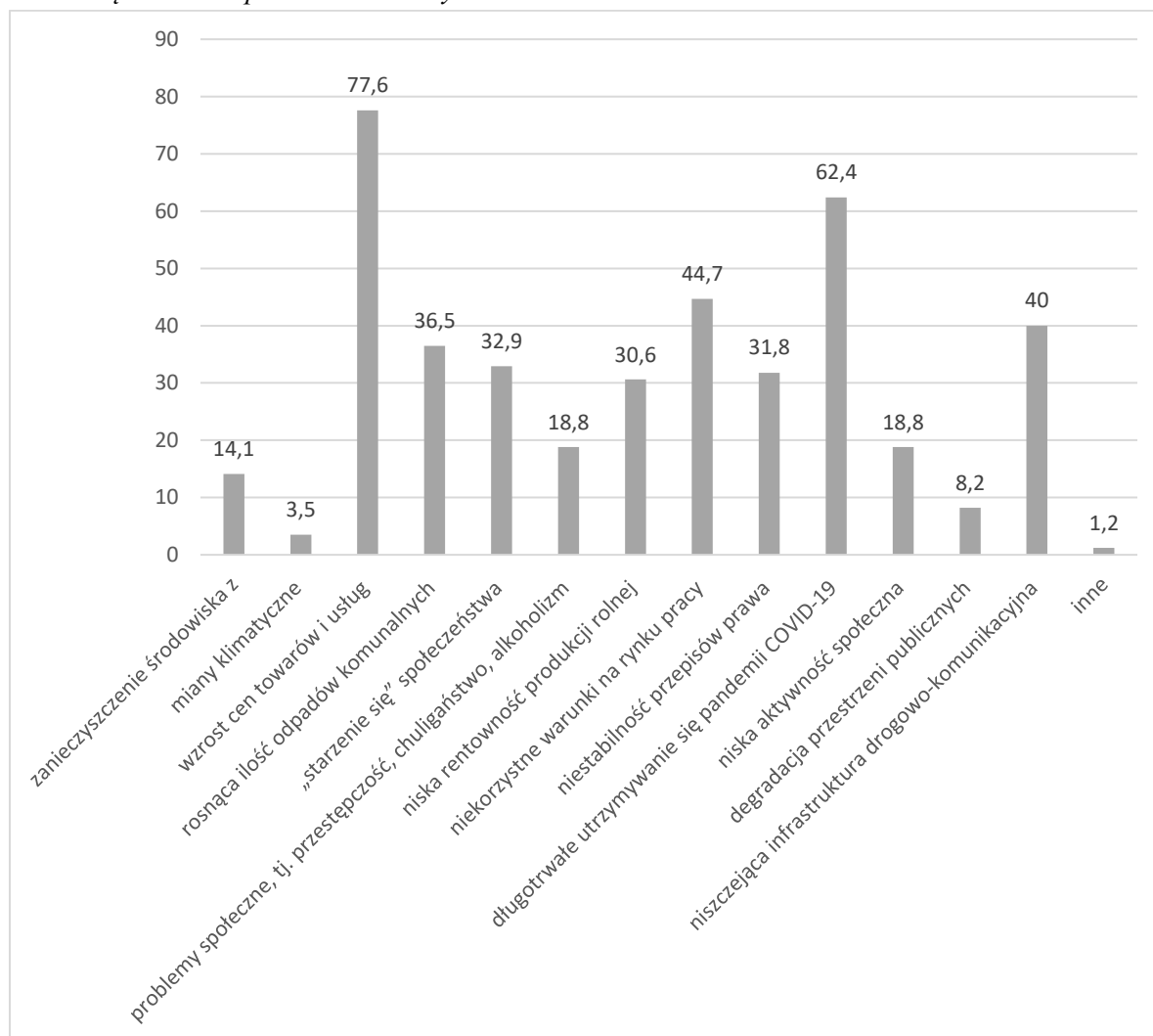
Wysokie wskazania uzyskały także odpowiedzi: wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju rekreacji (31%), poprawa oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży (29%), odpowiednia promocja gminy oraz poprawa jakości przestrzeni i infrastruktury technicznej (po 28%).

PYTANIE: Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych zagrożeń utrudniających rozwój Gminy Lubartów.

W opinii ankietowanych poniższe zagrożenia są kluczowymi, z perspektywy utrudnień w rozwoju Gminy Lubartów (w zaokrągleniu do pełnych procentów):

- *wzrost cen towarów i usług* – 78%;
- *długotrwałe utrzymywanie się pandemii COVID-19*– 62%;
- *niekorzystne warunki na rynku pracy* – 45%;
- *niszcząca infrastruktura drogowo-komunikacyjna*– 40%;
- *rosnąca ilość odpadów komunalnych* – 37%.

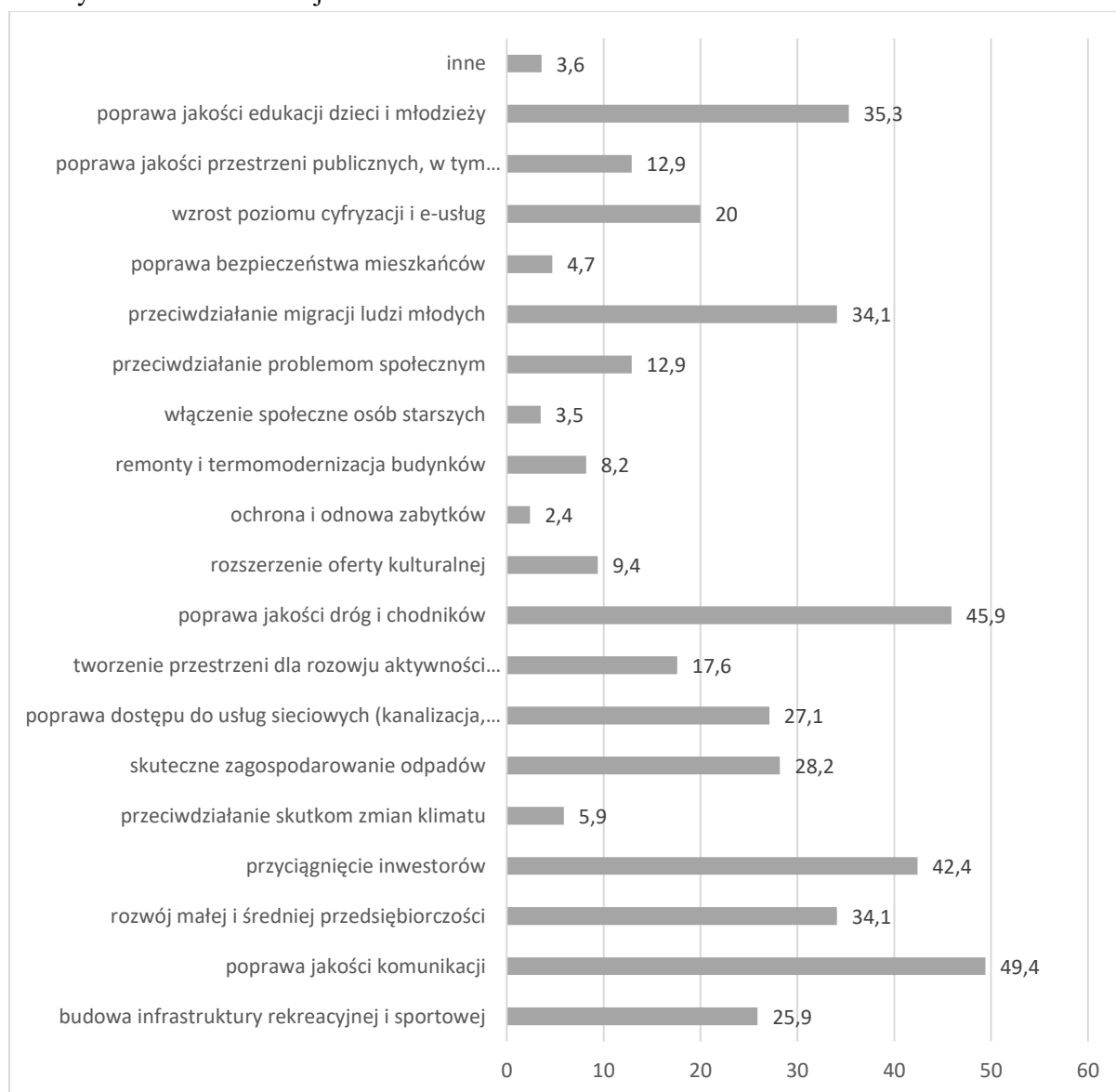

PYTANIE: Proszę wskazać maksymalnie 5 najbardziej oczekiwanych efektów realizacji Strategii Rozwoju Gminy Lubartów do roku 2030:

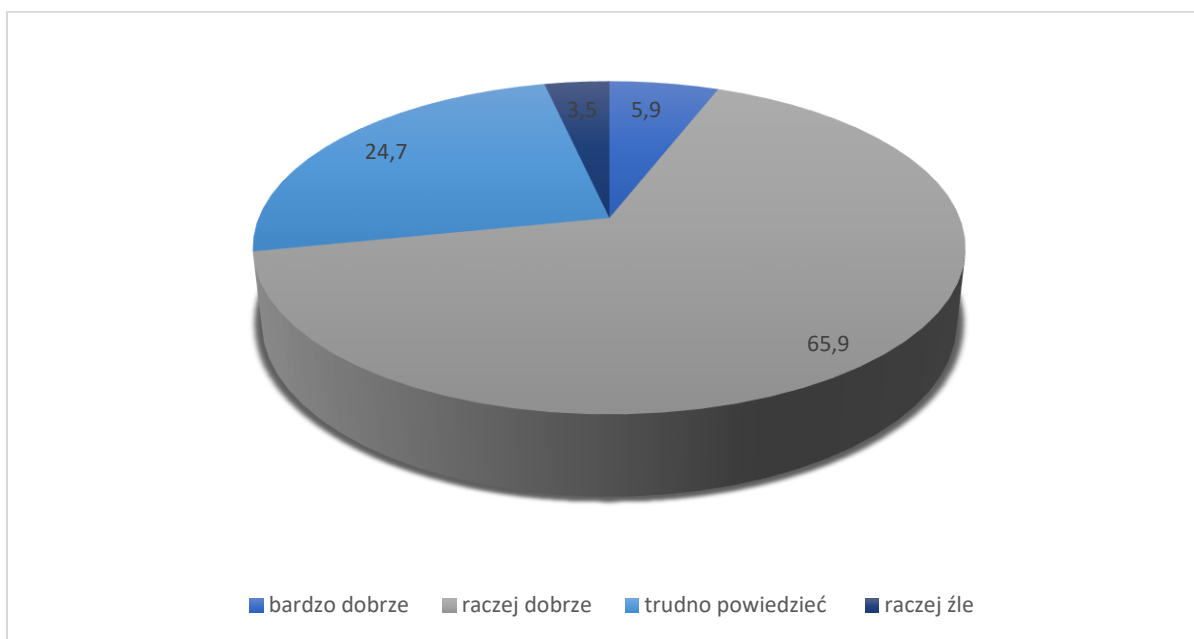
Respondenci uznali, że najważniejsze oczekiwane efekty realizacji strategii rozwoju to:

- *poprawa jakości komunikacji* – 49%;
- *poprawa jakości dróg i chodników* - 46%;
- *przyciąganie inwestorów* – 42%;
- *poprawa jakości edukacji dzieci i młodzieży* – 35%;
- *przeciwdziałanie migracji ludzi młodych oraz rozwój małej i średniej przedsiębiorczości* – po 34%.

Kolejne wskazania, które uzyskały dużo głosów ankietowanych to: *skuteczne zagospodarowanie odpadów* – 28%, *poprawa dostępu do usług sieciowych* - 28%, *budowa infrastruktury rekreacyjnej i sportowej* - 26%, wzrost poziomu cyfryzacji i e-usług – 20%. W ramach kategorii „inne” mieszkańcy wskazywali m.in. na: rozwój rolnictwa.

PYTANIE: Jak ocenia Pani/Pan poziom życia w Gminie Lubartów?

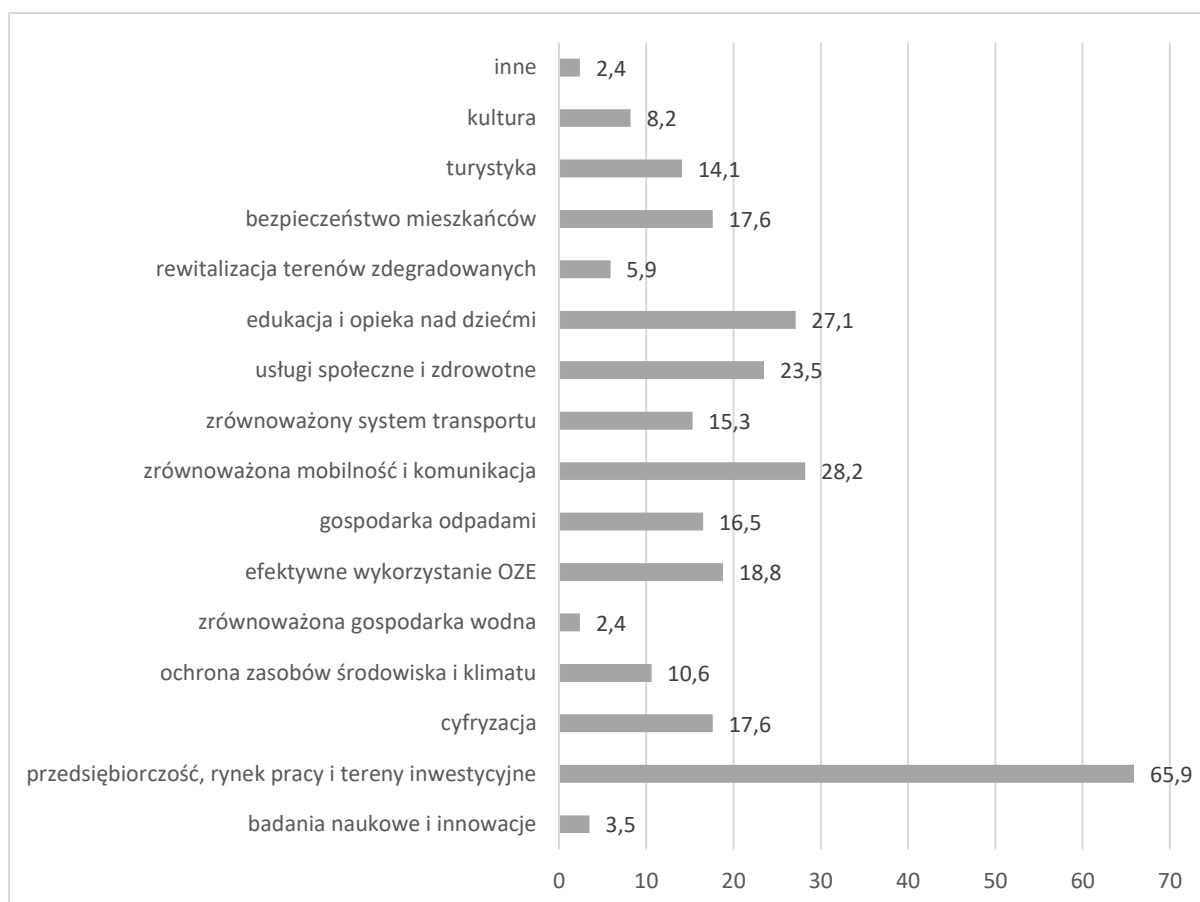
Na pytanie dotyczące oceny poziomu życia w Gminie Lubartów 65,9% mieszkańców biorących udział w badaniu udzieliło odpowiedzi „raczej dobrze” a 5,9% „bardzo dobrze”. 24,7% ankietowanych wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć” a odpowiedź „raczej źle” wskazało 3,5% biorących udział w badaniu respondentów. Nikt z biorących udział w ankiecie mieszkańców nie zaznaczył odpowiedzi „zdecydowanie źle” – co oznacza, że obydwie możliwości miały 0% wskazań (i odpowiednio nie zostały ujęte na powyższym wykresie).

PYTANIE: Proszę wskazać maksymalnie 3 obszary tematyczne, które według Pani/Pana w największym stopniu wpłyną na rozwój Gminy Lubartów.

W opinii respondenci trzy najważniejsze obszary, które wpłyną na rozwój Gminy Lubartów to (w zaokrągleniu do pełnych procentów):

- *przedsiębiorczość, rynek pracy i tereny inwestycyjne* – 66%;
- *zrównowazona mobilność i komunikacja* – 28%;
- *edukacja i opieka nad dziećmi* – 27%.

Wysokie wskazania otrzymały również następujące odpowiedzi: *usługi społeczne i zdrowotne* (24%), *efektywne wykorzystanie OZE* (19%), *bezpieczeństwo mieszkańców i cyfryzacja* (po 18%), *gospodarka odpadami* (17%). W kategorii „inne” biorący udział w badaniu wskazali m.in. na: zrównowagony system transportu.

PYTANIE Proszę zaproponować maksymalnie 3 przedsięwzięcia/projekty infrastrukturalne (tzw. inwestycyjne), które pozwolą ograniczyć/wyeliminować wskazane przez Panią/Pana słabości (problemy) gminy wraz z krótkim uzasadnieniem propozycji.

Łącznie na pytanie otwarte oddano 29 odpowiedzi.

poprawa jakości nauczania

plac zabaw dla dzieci, oświetlenie dróg, integracja z mieszkańcami

budowa orlików dla młodzieży

rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej,

drogi gminne

basen dla mieszkańców Lubartowa,

nowe miejsca pracy,

poprawa dróg

drogi

tworzenie punktu poczty polskiej w Skrobow Kolonia,

otwarcie żłobka w tej miejscowości (zamieszkiwanie przez miejscowości przez ludzi młodych, budowa nowych nieruchomości)

chodnik od szkoły podstawowej w Skrobowie w stronę Woli Mieczysławskiej

oświetlenie ulic,

poprawa jakości dróg,

plac zabaw dla dzieci

światła na 19.,
projekt rozwoju dla matek poszukujących pracy,
możliwość regularnego zgłaszania i realizowania projektów z wykorzystaniem pieniędzy z podatków
komunikacja miejska

budowa sieci kanalizacyjnej,
utwardzenia dróg lokalnych

rozwój komunikacji,
inwestycja w szkolnictwo

brak połączeń komunikacyjnych
internet- światłowód

sieć komunikacji miejskiej poszerzona o wsie Szczekarków, Lisów,
park, plac zabaw dla dzieci z rodzinami

poprawa ograniczeń w komunikacji publicznej w szczególności z miejscowości Rokitno, Wolka
Rokicka, Baranówka,
rozważenie nawiązania współpracy z ZTM

uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
inwestycje w odnawialne źródła energii,
inwestycje w infrastrukturę turystyczną

budowa dróg lokalnych w miejscowości Łucka,
wyposażenie szkół np.: szafki na podręczniki

zmiana siedziby gminy na "poza miastem"

budowa kanalizacji sanitarnej i dróg lokalnych

przygotowanie uzbrojonych terenów inwestycyjnych jako oferty dla przedsiębiorców - tworzenie
miejsc pracy,

przygotowanie bazy turystycznej - oferta dla turystów (noclegi, gastronomia, atrakcje itp.)

wykupienie gruntów na terenach inwestycyjnych od prywatnych właścicieli i przygotowanie pod nie
infrastruktury (np. dróg, mediów itp.)

inwestycja w OZE

chodniki do szkoły w Skrobowie

inwestycja w OZE

rozbudowa strefy ekonomicznej przy jednoczesnym dbaniu o środowisko i walory
środowiskowo-turystyczne

zawarcie porozumienia z Gminą Miasto Lubartów w zakresie wyremontowania drogi znajdującej
się w granicach administracyjnych miasta Lubartów biegnącej od końca miejscowości Skrobów do
ul. Al. Zwycięstwa lub do połączenia z drogą serwisową przy K-19

PYTANIE: Proszę zaproponować maksymalnie 3 przedsięwzięcia/projekty społeczne (tzw. miękkie), które pozwolą ograniczyć/wyeliminować wskazane przez Panią/Pana słabości (problemy) gminy wraz z krótkim uzasadnieniem propozycji.

Respondenci przedstawili następujące propozycje:

Łącznie oddano tylko 18 odpowiedzi.

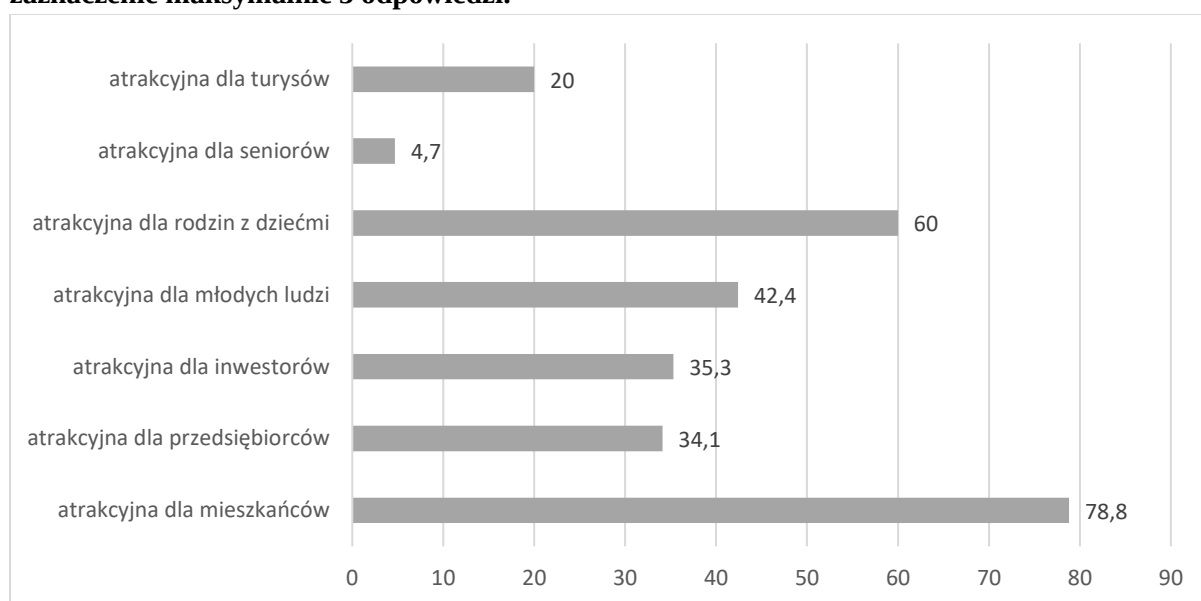
wznowienie komunikacji publicznej (możliwość dojazdu młodzieży do szkół ponadpodstawowych
oraz ludzi starszych nie jeżdżących swoim samochodem do lekarza, urzędu, itp.),
dostępność do dóbr kultury (punkty biblioteczne, siłownie na dworze) szczególnie dla seniorów,
modernizacja dróg dojazdowych bocznych (polnych)

komunikacja miejska do małych miejscowości

rozwój edukacji,

lepsza komunikacja miejska
 świetlica dla dzieci w miejscowości Skrobów Kolonia
 plac zabaw dla dzieci
 imprezy kulturalne dla rodzin i dzieci
 promocja produktów rolnych, wyprodukowanych w gospodarstwach mieszkańców
 dojazd i powrót do pracy i z pracy w różnych godzinach
 połączenia komunikacyjne
 organizacja festynów rodzinnych, pikników
 więcej festynów, warsztatów dla dzieci, sportu na świeżym powietrzu
 wystąpienie ze ZKG Ziemi Lubartowskiej
 wspomaganie działalności lokalnych społeczności
 lepsza komunikacja przedsiębiorców, inwestorów z lokalnymi władzami
 nowoczesne kino,
 park z większą ilością atrakcji [rozbudowany plac zabaw, miejsca do odpoczynku],
 promocja zabytków i miejsc atrakcyjnych turystycznie

PYTANIE: Jaka w przyszłości powinna być Gmina Lubartów w Pani/Pana opinii? Proszę o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

W opinii ankietowanych Gmina Lubartów powinna być przede wszystkim atrakcyjna dla mieszkańców (ponad 78% wskazań). Na dwóch kolejnych miejscach znalazły się odpowiedzi (w zaokrągleniu do pełnych procentów):

- atrakcyjna dla rodzin z dziećmi – 60%;
- atrakcyjna dla młodych ludzi – 42%.

EWALUACJA EX-ANTE

STRATEGII ROZWOJU GMINY LUBARTÓW NA LATA 2021 – 2030

- RAPORT -

Niniejszy dokument stanowi opis wyników ewaluacji ex-ante Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021–2030. Ewaluacja stanowi badanie społeczno-ekonomiczne realizowane w celu oceny jakości i prognozowanych efektów opracowanej Strategii. Głównym celem badania jest dokonanie oceny dokumentu strategicznego pod kątem jego kompletności, trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji - przed jej przyjęciem, zgodnie z art. 10a ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 r., poz. 1057 t.j.).

Mając na uwadze trafność dokonano weryfikacji, czy Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030 została opracowana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (tj. ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawą o samorządzie gminnym) i zawiera wszystkie wymagane przepisami prawa elementy, a także czy powinna zostać uzupełniona o inne, fakultatywne elementy, które wzbogacą jej treść. Skoncentrowano się również na ocenie poprawności zakresu przeprowadzonej diagnozy oraz czy na jej podstawie trafnie zostały zidentyfikowane mocne i słabe strony, a także potencjały i bariery rozwojowe Gminy Lubartów w poszczególnych obszarach tematycznych. Zweryfikowano kompletność, adekwatność i trafność wniosków wynikających z diagnozy.

W zakresie przewidywanej skuteczności Strategii dokonano analizy spójności wewnętrznej dokumentu, badając spójność celu strategicznego z celami operacyjnymi oraz kierunkami i przedsięwzięciami realizującymi te cele, potwierdzając, iż cele są właściwie wyznaczone i możliwe do osiągnięcia. Zwrócono także uwagę na poprawność i spójność terminologiczną oraz jednoznaczność i czytelność zawartych w Strategii zapisów. Zweryfikowano czy dokument strategiczny właściwie odnosi się i uwzględnia zewnętrzne dokumenty strategiczne na poziomie regionalnym, krajowym i europejskim.

W dalszej części analizy oceniono czy koncepcja systemu wdrażania jest wystarczająca do zapewnienia efektywnej realizacji wizji, celu strategicznego i celów operacyjnych wraz z działaniami. Elementem systemu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030 jest także odpowiedni system monitorowania i ewaluacji, który powinien umożliwiać obserwowanie postępu we wdrażaniu dokumentu strategicznego. Na koniec zweryfikowano określone ramy finansowe i źródła finansowania pod kątem kompletności, skuteczności i efektywności jej wdrażania.

Ocena kompletności

Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 -2030 cechuje się dość zwięzłą formą, w strukturze dokumentu znajdują się elementy, jakie strategia rozwoju gminy powinna posiadać. Opisano przesłanki i metodykę opracowywania dokumentu. Zdecydowano się na przygotowanie dokumentu w modelu ekspercko-partycypacyjnym, we współpracy z międzysektorowym zespołem opiniującym – doradczym. Wnioski z przeprowadzonej zgodnie z art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju diagnozy przedstawiono w samym dokumencie, rozbudowując je o metodę analizy strategicznej S-W-O-T. Ponadto, dokument zawiera pozostałe części zgodnie z art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022r. poz. 1057 t.j.):

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art.11 ust.1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa, wraz z zakresem planowanych działań,
- obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, wraz z zakresem planowanych działań,
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- ramy finansowe i źródła finansowania.

W strukturze dokumentu przygotowano formę graficzną zawierającą zobrazowanie: modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, obszaru strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa i obszaru strategicznej interwencji kluczowego dla gminy.

Podsumowując ocenę kompletności, należy stwierdzić, że cała struktura dokumentu tworzy skondensowany, wewnętrznie spójny układ przemyślanych rozdziałów, które zapewniają transparentność analizowanego dokumentu strategicznego. Z dokonanego badania wynika, iż Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021- 2030 została opracowana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i zawiera wszystkie wymagane przepisami prawa elementy.

Ocena trafności

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Lubartów, stanowi załącznik do Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021–2030 i nie została włączona do zasadniczej części dokumentu. Zawartość i szczegółowość diagnozy należy ocenić pozytywnie, gdyż daje odpowiednie merytoryczne podstawy dla sformułowania zawartych w zasadniczym dokumencie Strategii wniosków z diagnozy. Podział tematyczny diagnozy jest logiczny i czytelny, a tym samym ułatwia odczytywanie i analizowanie zawartych w niej treści. W oparciu o wyczerpującą diagnozę, ale także przeprowadzone warsztaty sporządzono analizę strategiczną SWOT.

Wypracowana wizja rozwoju Gminy Lubartów jest właściwa i powinna jednocześnie spełniać oczekiwania społeczności lokalnej, również w jej wymiarze kategorialnym. Sformułowano jeden cel strategiczny, który w pełni koresponduje z sformułowaną wizją i oddaje jej istotne elementy. Do celu strategicznego przyporządkowano trzy uszczegóławiające cele operacyjne.

Cele operacyjne nie są nadmiernie szczegółowe, co mogłoby stwarzać ryzyko pominięcia istotnych dla realizacji Strategii działań. Liczba celów operacyjnych wskazuje na skupienie się na najbardziej istotnych kwestiach i zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju. Nie zidentyfikowano takich celów operacyjnych i działań, które nie sprzyjałyby osiągnięciu przyjętej wizji rozwoju Gminy Lubartów.

Ocena skuteczności

Strategię Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030 cechuje spójność wewnętrzna, część diagnostyczna dokumentu tworzy podstawy do formułowania celów na różnych poziomach (strategicznym i operacyjnym). Analiza celów pokazała, że adekwatnie odpowiadają one na zdiagnozowane problemy i zapewniają skuteczność w zakresie działań rozwojowych gminy. Cel strategiczny został uszczegółowiony przez adekwatne cele operacyjne a relacje między celami są odpowiednio określone. Cele operacyjne zawierają się w celu strategicznym danego obszaru rozwoju gminy, tj. społecznym, gospodarczym lub przestrzennym oraz stanowią jego operacjonalizację. Jednocześnie cele operacyjne nie są nadmiernie szczegółowe, co stwarzałoby ryzyko pominięcia ważnych działań. Cele wpisują się w zasadę zrównoważonego rozwoju. Ukierunkowanie na poprawę jakości życia mieszkańców gminy i warunków prowadzenia aktywności społeczno – gospodarczej, wpisuje się w przyjęty w Strategii model rozwoju lokalnego gminy i opierać będzie się na wzmacnianiu jej potencjałów i zasobów rozwojowych. Dokonana analiza treści celów operacyjnych pozwala stwierdzić, że dają one realną szansę na realizację celu strategicznego, co z kolei pozwala patrzeć z dużą nadzieją na to, że w 2030 roku Gmina Lubartów, będzie samorządem rozwijającym się w sposób zrównoważony, otwartym na mieszkańców, wspierającym aktywność społeczności lokalnej, rozwijającym przedsiębiorczość, wykorzystującym potencjał przyrodniczy do aktywnych form wypoczynku mieszkańców i przyjezdnych. Do rozwoju lokalnego gminy Lubartów przyczyniać się będą wszyscy interesariusze wdrażania Strategii, m.in. mieszkańcy, którzy aktywnie włączą się w kreowanie i uczestniczenie w inicjatywach wzmacniających potencjał gminy. Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030 zawiera kierunki działań realizujących poszczególne cele operacyjne Strategii.

Określony w Strategii horyzont czasowy jest w pełni odpowiedni, ponieważ perspektywa do 2030 roku dotyczy większości aktów nadrzędnych o charakterze regionalnym, krajowym, a nawet międzynarodowym. Analiza spójności zewnętrznej wykazała powiązanie Strategii z politykami publicznymi i celami rozwojowymi zarówno w wymiarze krajowym, jak i europejskim. Dokument jest spójny z dokumentami strategicznymi szczebla regionalnego, krajowego i unijnego a sama Strategia gwarantuje możliwość współfinansowania planowanych przedsięwzięć z różnych źródeł, w tym z budżetu Unii Europejskiej.

Ocena efektywności realizacji

Przeprowadzone badanie ewaluacyjne pozwala na sformułowanie pozytywnej oceny zaproponowanego systemu realizacji Strategii. System zdefiniowany jest w sposób przejrzysty i obejmuje pięć procesów, tj. wdrażanie, monitoring, ewaluację, modyfikację i komunikację. Wskazano podmioty uczestniczące w zarządzaniu Strategią oraz precyzyjnie określone zastrężenia i zadania tychże podmiotów. W ramach systemu określono dwa główne filary realizacji Strategii: organizacyjny i finansowy oraz uwzględniono kluczowe dla kontroli zarządczej w gminie zasady realizacji, m.in. powiązanie Strategii z przygotowaniem planu finansowego gminy na dany rok budżetowy. Pozytywnie należy ocenić również część wykonawczą Strategii obejmującą system monitorowania i komunikacji. Zaproponowana liczba wskaźników nie jest duża, co czyni proces monitorowania przystępnym. Zdecydowana większość zaproponowanych wskaźników jest łatwa do pozyskania w poszczególnych

komórkach organizacyjnych urzędu, jednostkach organizacyjnych gminy czy powiatu. Zawarta w treści Strategii rekomendacja w zakresie komunikacji Strategii odnosi się dwutorowo do komunikacji wewnętrznej niezbędnej dla prawidłowej realizacji założeń dokumentu oraz komunikacji zewnętrznej, niezbędnej do uspołecznienia procesu wdrażania i budowania relacji współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym.

Efektywność realizacji zapewnić ma również dobór odpowiednich instrumentów finansowych. Strategia zakłada dywersyfikację źródeł finansowania, wskazując na możliwość wykorzystania: środków własnych JST, środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, środków pochodzących z budżetu krajowego i budżetu Województwa Lubelskiego, środków krajowych i międzynarodowych instytucji finansowych oraz środków prywatnych. Na etapie tworzenia dokumentu oraz w momencie dokonywania badania ewaluacyjnego brak możliwości dokonania trafnej oceny oddziaływania pandemii COVID-19, trwającej wojny w Ukrainie oraz sytuacji geopolitycznej kraju i Europy na możliwość realizacji zaplanowanych w Strategii przedsięwzięć i wpływu na sytuację ekonomiczną kraju i samorządów lokalnych.

Jednocześnie należy wspomnieć, iż zgodnie z art. 10f ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) skierowano projekt Strategii Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030 celem zaopiniowania w zakresie sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa. W odpowiedzi otrzymano Uchwałę Nr CCCLXI/6252/2022 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 4 maja 2022r. w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej projektu Strategii Rozwoju Gminy Lubartów, w której Zarząd pozytywnie opiniuje przedłożony projekt Strategii wyżej wskazanym zakresie. Pozytywna opinia Zarządu Województwa stanowi element ewaluacji ex-ante i potwierdza trafność, przewidywaną skuteczność i efektywność realizacji Strategii.

Celem uwzględnienia rekomendacji zawartych w Uchwale Nr CCCLXI/6252/2022 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 4 maja 2022r. w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej projektu Strategii Rozwoju Gminy Lubartów:

- uporządkowano treść Rozdziału 5. Model funkcjonalno – przestrzenny Gminy Lubartów oraz Rozdziału 6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Gminy Lubartów, w zakresie wskazanym w rekomendacjach.

Członkowie zespołu opiniującego – doradczego uczestniczyli w badaniu ewaluacyjnym za pomocą ankiety ewaluacji ex-ante oraz wyrazili pozytywną opinię o projekcie Strategii co oznacza przekazanie ją wójtowi i radzie gminy celem przyjęcia strategii do realizacji uchwałą rady gminy. W badaniu członkowie zespołu pozytywnie ocenili następujące obszary stwierdzając, iż:

- diagnoza sytuacji społeczno – ekonomiczno – przestrzennej w sposób czytelny i logiczny przedstawia sytuację Gminy Lubartów (100 % pozytywnych odpowiedzi),
- sformułowane cel strategiczny oraz cele szczegółowe korespondują ze sformułowaną wizją Gminy Lubartów i oddają jej istotne elementy (100 % pozytywnych odpowiedzi),
- sformułowane cele w sposób odpowiedni odpowiadają na zdiagnozowane problemy Gminy Lubartów (100 % pozytywnych odpowiedzi),
- sformułowana lista działań pozwala na osiągnięcie zaplanowanych celów rozwojowych (100 % pozytywnych odpowiedzi),
- sformułowany system wdrażania tworzy mechanizmy skutecznego zarządzania dokumentem,

- wdrażanie dokumentu wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców Gminy Lubartów (100 % pozytywnych odpowiedzi).

Oczekiwania członków zespołu związane z wdrażaniem Strategii koncentrowały się wokół: skutecznego uzyskiwania środków zewnętrznych, osiągnięcia wszystkich zaplanowanych celów rozwojowych.

Uwzględniając powyższą analizę, rekomenduje się przyjęcie Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2010–2030, w formie w jakiej wypracowano ten dokument i uzgodniono w ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 3 pkt 3 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 r. poz. 1057 oraz z 2022 r. poz. 1079 i 1846), podmiotem upoważnionym do prowadzenia polityki rozwoju jest samorząd gminny, a polityka rozwoju prowadzona jest m.in. na podstawie strategii rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030, zgodnie z art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079 i 1561) przyjmowana jest przez radę gminy w formie uchwały.

Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030 opracowana została zgodnie z zakresem art. 10e ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079 i 1561). Strategia została opracowana w wersji tekstowej i graficznej – część graficzna zawierająca zobrazowanie treści, o których mowa w szczególności w art. 10e pkt 4, 6 i 7 stanowi integralną część dokumentu.

Strategia została opracowana zgodnie z Uchwałą Nr XXV/199/21 Rady Gminy Lubartów z dnia 24.09.2021 r. w sprawie przystąpienia do opracowania „Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021-2030” oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021-2030, w tym trybu jej konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W szczególności, przed pojęciem uchwały:

- przeprowadzono konsultacje społeczne projektu dokumentu,
- uzyskano pozytywną opinię Zarządu Województwa w zakresie uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa lubelskiego,
- uzyskano pozytywną opinię Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Lublinie oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w zakresie odstąpienia od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022r. poz. 1029 ze zm.).
- przeprowadzono uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030, zgodnie z art. 10a ust. 2 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.